

Эсэгэ орооо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бугээдэ арадай сонин

ДУХЭРИГ

№ 6(411)

ЧИДЧ

1921 оной дэкабрийн 21-йээ гарана

2005
Февралин
17
Четверг
№ 17
(21103)

Хабарай
эхин шара
бар
нарын
9
гарагай
5

ДАЛАЙ-ЛЯМЫН АМАРШАЛГА

Буряад Республикин Президент Леонид Потаповий иэрээр дэлхэйн будын шажантанай толгойлогшо, Гэгээн түрэлтэ XIV Далай-ламын бэшэг ерэб.

Гэгээн түрэлтэ Далай-лама бэшэг соогоо манай республикийн толгойлогшы, Буряад ороноймний бүхын ажануутгашадыг Сагаан нараар - зүүн зүгий лигтээр Шэнцэ жэлэй өрөхээр амаршалаад, хамагай найн хайханийн хүсэбэ.

Буряад Республикин Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ Л.В. ПОТАПОВ февралин 14-16-ай үдэрнүүдтэ Баунтын болон Яруунын аймагуудаар албан хэрэгээр ябара.

Түрүүшши үдэртэнь республикийн толгойлогшо Баунтын аймагай Уакит нуурийн социальна болон үйлэдбэрийн наалбаринуудай объектнүүдэй, тодорхойлхдоо, нургуулиин, залуушуулай түбэй, ЖКХ-гай объектнүүдэй, «Витимгеопром» артелийн ажлыг ябуулгатай танилсаба. Гадна нуурийн ажануутгашадай хамтын суглаандаа хабаадласаа. Удаан «Горячий Ключ» гэхэн Буряадаймийн гайхамшаг курортын хүгжэлтийн түбэг бэрхшээлнүүдье зүвшэн хэлсэлгээдэ орлосо.

Февралин 15-да Л.В. Потапов Маловск нуурийн «Прииск Ципиканский» ОАО-гийн байшан соо Баунтын аймагай алта угаадаг предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаа. Тэрээнэй үүдээнэй Буряадай Президент Багдарин тосхондо хойто зүгэй ойтайгатаа аймагай эдэбхитэдтэй зүблээ үнгэрэгжэ, 2004 ондо аймагай социально-экономическа хүгжэлтийн дүнгүүдье шэнжэлээд, 2005-2007 онуудай зорилгонуудые тодорхойлоо. Удын хойно А.В. Потапов Романовка нуурийн ошожо,

Витимскэ захиргаанай социальна наалбарии объектнүүдэй ажлыг ябуулгатай танилсасаа.

Тэрэл үдэртэе республикийн толгойлогшо Яруунын аймагай Иисэнгэ нуурийн хүрэжэ, эрхэтэдэй хамтын суглаа үнгэрэгэ, мүн хүршэ Шириингэ нуурийн спортын байшан хараа бишүү. Аймагай түб Нархата тосхоной үнэн алдартапай нүмэ, соёлой-спортивна байшан, аймагай боловшица болон номой сан хараад, хүүгээдэй сэсэрглигээлгийн баяр ёхолодоо хабаадласаа.

Февралин 16-да Л.В. Потапов Ульдэргэ, Эгэтын-Адаг, Мужыха, Комсомольское, Тулдуун нуурийн наалбарин объектнүүдтэй танилсасаа, малшадай буусануудаар ябара. Эгэтын дасан хүрэе.

Буряад Республикин Президентын болон Правительствын хэвлэлэй албан.

Эсэгэ орооо хамгаалагшадай хайндэрөөр

Буряад Республикин Президент -
Правительствын Түрүүлэгшэ
Л.В. ПОТАПОВАЙ амаршалга.

Хүндэтэ нүхэд!

Буряад Республикин Правительствын болон өөрьнгөө үмэнэхөө таниие Эсэгэ орооо хамгаалагшадай үдэрөөр амаршалнаб.

Росси гурэнэймийн Зэбсэгтэ хүснүүд манай Эсэгэ ороой хүгжэн наалбарха хэрэггэ аргагүй шухаг үүргэ дүүргэдэг. Элдэб үе сагуудтаа гүрэнэйнгөө хилье нэгээ бэшэ хамгаалжан сэргэгшэндэй эрэлхэг зоригой, баатарлиг зангай, Эхэ орондо болон түрэл арадтаа үнэн сэхэ дурлалай бодото жэшээ боложо үгэдэг байгаа ха юм.

Агуу Илалтын 60 жэлэй ойтой ойрын холбоотой байнаараа, мүн тэрээниие тэмдэглэлгүйн эхин боложо тодорхонороо тус хайндэр бидэнэй зүрхэдэ бүришье үзтэйгээр наагданаа. Бүхын дэлхэйе фашис булимтарагшадаа аршалжа шадаан эрэлхэг баатар сэргэшэдэймийн зориг габьяа тухай нураг

суу дэлхэй дүүрэн тараананийн мэдээжэ.

Дайшалхы зоригой гэршэ болонон энэ баатаршалга Эхэ орооо хамгаалха мэргэжэл шэлэхэн зондо, гурэнэймийн зэбсэгтэ хүснүүдэй зөргэдэ татагданаа залуу хүбүүдтэ болон эрхэтэнэйнгээ уялга дүүргэхээр бэлэн байгшадтаа үнэн бодото жэшээ болонон зацдаа.

Эсэгэ орооо хамгаалгышын үндэр пэрэ зэргэдэ хүртэхэ гээшэ агууех талаан мүн, тиймэхээ арад олонийнгоо урда тэрээнээ ариг сэбэрээр аважа ябаха уялагтайбди.

Шэн зүрхэнхеен, хүндэтэ нүхэд, таанадтаа хубини жаргал болон ажанаамгалан байдал, ажалхудэлмэрийн баалба хаалтынамжалта хүснэгб. Дэлхэйдээрхи эб найрамдалай түлөө бидэ бүхэндэ бэлэглэгдэхэн Илалтын эрэлхэгээр хадагалжа ябая.

Буряад Республикин Президент -
Правительствын Түрүүлэгшэ
Л.В. ПОТАПОВ.

Завтра в Издательском доме «Буряад үнэн» состоится «горячая» телефонная линия Управления вневедомственной охраны при МВД РБ.

На вопросы читателей ответит начальник Управления вневедомственной охраны полковник милиции Александр Импандистович КРАСНОВ.

Звоните с 11.00 до 12.00 по тел.: 21-54-54 и 21-50-96.

САГААЛГАМНАЙ САЛГИДААР ЛЭ, САГААЛГАМНАЙ!

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото.

ҮШӨӨ ДАХИН ХҮНГЭЛЭЛТЭНҮҮД ТУХАЙ

Ажлыг шаандалтадаа хүнгэлэлтэнүүдийн мөнгөөр нэлгэлгээгүй. Тус асуудал үнэхөөрөшвөр орёшог, олон зүйлүүдтэй. Тиймэнээ энээн тухай дахин ойлгуулхаа зорилготойгоор «Буряад түнш» Хэвлэлэй байшанда эзлэжээ «халуун утасан» эмхидхэгдээ. Энэ удаа уншагшадай асуудал тулааднуудтаа Буряад Республикин ажайл болон социальная хүгэлэлтийн министрэй нэгдэхэд орлогшо Илья Иванович МОШКИН, министрэй орлогшо Наталья Николаевна ХАМАГАНОВА гэгшэд хариусаба.

Вера Григорьевна Зиневич: - Сайн байна, би субсиди баахын тулааднуудадаа тушаанын аад, мүнөө болотор тэрэнээ счёдтом мүнгэн ороногүй. Шалтагаасны тайбарилж хүйт.

Н.Н.Хамаганова: - Абаха ёнотой мүнгснитай (2004 онд дэкабрин), байганаа оной явнаарин субсиди явариин нүүл багта авагшадай счёдуудадаа элгээгдэхийн. Мүнөө мүнөө оронийн байхаа даа.

Якуб Муслинович Загибов, П.Бүлэгэй инвалид: - Жэл бүри Москва ошож, бэсэнгээ тамир шалгуулдагби. Мүнөө жэл Москвада операци хүүлэж, кардиостимулатораа нэлгүүхээ ёнотой. Тээд, Элүүрье хамгаалгын министрствэдээ хонходоходом, мүнгэн элгээгдээгүй байна. Гадна Москва ошоюудом, талонуудаар хангагдадаа.

Н.Н.Хамаганова: - Энэтгэй Элүүрье хамгаалгын министрствын мэдэлэй асуудал, тиймэнээ тэндээ хандахаа хэрэгтэй. Галопууд тухай хэлбэрэл, мүнөө жэлээ ёнхөө болинхий: нараа бүрийн мүнгэн түлэбэрийн абана ха тома, тэрэнэйнгээ хэмжээгээр харгынгаа гаргашануудые хараалхад болон.

Тийхэдээ гэр байрын, коммунальна хангаглануудай, телефоной түлбэринүүд тухай нурахаа гээ нэм..

- Аихан байнаа бүхын хүнгэлэлтэйнүүдийн бидээ хангагладатай сэхэ түлэхэбди. Улаашинийн - танай даашын.

Хэрбээ субсидида хүртэхээ эрхэтэй haas, зохистой зургаандаа хандахаа ёнотойт.

Клара Афанасьевна Олзое-ва, ажайлай ветеран, араталын худэлмэрийн хабаагасга, II бүлэгэй инвалид: - нараа бүрийн нэмэлтээ мүнгэн тухай тодорхойлоогүй.

Н.Н.Хамаганова: - Нэмэлтээ мүнгснитай хэмжээн 150 тухэриг. Энэтгэй харгын гаргашануудтаа, телефонийн түлбэрэдээ хараалагдана. Тийхэдээ социальная пакет гэж бий юм: эмүүдээр хангаглаа болон санаторно-курортно аргалалга. Гадна гэр байрын-коммунальна ажлын хүнгэлэлтэнүүдийн харалбаа мүнгэн зөвхөн бидээ хангагладатай сэхэ түлэхэбди. Энэтгэй нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ хабаатай.

- Тезеби нараа бүрийн нэмэлтээ мүнгэ абанагүйлбий.

- Пенсиес ханаанаа абана?

- Гэртэс асаржа угэдэг.

- Тус асуудалтайг Пенсионийн яласадаа хабаатай. Бидээ ушарынетай шалгайд, зохистой даалгабары угэхэбди.

Галина Ивановна Матвеева, Георгий Садофеевич, Елизавета Иосифовна Вишнякова, Загарийн аймагай Новая Брянь нуурийн ажлыгүйтэй: - Бидээ нэгээ бүлэгийн гэшүүдэй, хоёрнай ажайлай ветеран, нэгэнмийн араталын худэлмэрийн хабаадаан. Ушарнай гэхэдээ, январь, февралийн нараа бүрийн нэмэлтээ түлбэрэдээ хабаатай.

Н.Н.Хамаганова: - Хэрэгтэйгээний харажаа үзэхэбди. Дүнгүүдийн тэндээ хандахаа хэрэгтэй. Галопууд тухай хэлбэрэл, мүнөө жэлээ ёнхөө болинхий: нараа бүрийн мүнгэн түлэбэрийн абана ха тома, тэрэнэйнгээ хэмжээгээр харгынгаа гаргашануудые хараалхад болон.

Самв Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ. И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствэдээ хонходоходом, мүнгэн элгээгдээгүй байна. Гадна Москвада ошоюудом, талонуудаар хангагдадаа.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэхэй гэжээ.

Х.Х.Хамаганова: - Энэтгэй тухай хамгаалгын министрствын тэндээ хандахаа хэрэгтэй.

С.Б.Балбаров, дайндаа хабаагасга, I бүлэгэй инвалид: - Сайн байна, иэн түрүүн таанадаас Сагаалганаар амаршалаад, наян нийтийн хүснэгээ. Би 1050 тухэригийн хэмжээндээ нараа бүрийн мүнгэн түлбэрэдээ абана. Ипвалиудаа баана мүнгэ түлэхэй гэж дуулааб...

И.И.Мошкин: - Та пенсионийгээ хажуугаар 1050 тухэриг нараа бүхэндээ абана. Энэтгэй дайндаа хабаадаанайтийн түлэ

17.02.2005

*Бүряад түнш
Духэргүй*

№17(21103)

№6(411)

САГААЛГАМНАЙ САЛГИДААЛ, САГААЛГАМНАЙ!

Урда долоон хоногий тэг дундаа үни хүлэгдэхэн Тахя жэл хүснэгтэй орох гээш. Сагаан нарын нэгдэхий үдэр баяр өнолото хэмжээнүүд олоор нийислэл хотодо болого. Бултандань манай корреспондент хабаада.

Үдэрхий хоёр сагаа Соведүүдэй талмай дээр Сагаалганий найр наадан эхиээс абава. Эндээ «Тоонго» ансамблиний ён заншалай гурим харуулжа, сүгархан үсөөн биш хүнүүдий амаршалдаа. Сагаан Убгын түүдэг носоожо, Сагаалганий ерөнхий тэмдэглэбээ. Тийгээж Бишэн жэл Тахядаа ургэсэ даалгава. Хотын мэрэй орлогшо Михаил Егоров амаршалгын үзүүлдээ соо найнай хийхане хүсэбэ. Манай заншалта энэ найндээрэй республикадамнай ажанаудаг бүхын арад тэмдэглэнэ гээш. Тиймэээс эвсэг «Гулувин» ба хасагай «Забава» ансамблнуудай амаршалжа байхдаа, ехж үдхатай байгаа.

Удаань опера болон балет театр танхим соо пайр наадан үргэлжлэбэ. Фойкоо соо буряад аялаа гоёор дуулдана. Энэ хадаа «Байгаль» ансамблийн арадай инструментнуудай оркестр буряад аялануудыг гүйсэхдэнэ. Тийгэээр Буряадыг Президент Леонид Потапов ханы нүхэр Нина Сергеевнатаа, арад зонгоёо баярлахаас ерэбэ.

Найр нааданы хүгэлбэрлигэшэд Жаргал Бадмацыренов болон Гунсмын Тудупова

хоёр хүндэтэй айлшадыг тайсан дээрэ урибаа. Леонид Потапов сугларагшадыг үнэн зүрхэндээ халунаараа амаршалад, арадай найндэр Сагаалган бүхын ажанаудаг шүрхэ сэдхээдэх хадуугаагэжээ тэмдэглээд, ороод байгаа Тахяа жэлний наадай гэжэ нийдабари түрүүлүүлбээ. Гүрэнэй федеральная инспекционий орлогшо Аюна Сойжилова России Президентын Сибирскэ округго бүрин эрхээг түлөөлэгшэ Анатолий Квашиний амаршалга арадаа хүргэбэ. Арадай Хуралай түрүүлэгшэ

Александр Лубсанов мүн лэх үрэлчлүүдий дээжээр амаршалдаа. Республикийн түрүү коллективын аялагын ноширхолтой концерт-наадаа дэлгэбэ. «Байгаль» ансамблийн мэдээжэ артистнаар болон

ургажаа ябсаа багашуул ирагуу дуугаа, уян нугархай хатаршуудаа сугларагшадаа бэлэглэбэ.

Буряад драмын театр түрүүшүүн үдэр дундаа болон эхин мэргэжэлтэ нүргүүлинуудай шабашарыг пайр наадандаа уриан байна. Мүнөө үедэ олонхи залушуул заншалаа хайнаар мэдэнэгүй гэжэ театрхийд тэмдэглэнэ. Тиймэээ залуу нүргэгэе уриандаань ойлгосотой.

Хододоо тус театрний арад зондоо ноширхолтой үйл дурдадаа заншалтай. Энэшье удаа гээд сугларагшадаа энэлгэбэ, хүхээдэг гээш. Бишэн цэгээжээ соо буряад орондо байгаад, манай бузудаа, буряад басагадгаа ехээр дурлашоо. Үшөө цэгэ хугасаа соо жэлээг үзүүхээ гэжэ шинидбэ. Тэрээндэд Хулгана, Хонин, Туулай турбан түнхлийн. Бусад жэлээдэд Сагаан Убгынгий тэдээниин бэдэржээ, өөрингөө үзээдэ буяалгаагшадыг оруулна. «Арабан хоёр жэл болоод, дахийд шамаяа урихади. Гэртээний бусаажаа байна гэжэ бу гомдоорой. Сагай өрөөсээ тогтоох арга угыбын, - гэжэ Сагаан Убгынгий хэлэхэдээ, Тахяа жэл одоошиб уялагаяа дүүргэжээ хийлийн. Соёлын болон ижссийн училишин эдир артистнаар гоё хатаршуудаа, циркны номериудыг харууллаа. Зал сооноо тайсан дээрэ уригданань иэгээ басагантай томоо Петух тапилсаад, ирагуу хүгжэм дороо «инаглад»,

алтан үндэгэгтэй болошон. Тэрэ басаган шад улаан боложо, тоошиб хэлэжэ шаданаагүй.

Ингээж шог зугаатайгаар Сагаан нарампай гаражаа срэбэ.

Борис БАЛДАНОВ,
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото-зурагууд.

Если ты оптимист, добрый и надежный товарищ, если ты не раз любовался журчанием реки Джицы, мечтал дары озера Таглей,ышал свежестью широкой, как плечи багатуров, стели — то ты — настоящий джидинец! Почекнутьствовать себя дочерью чудесного края на землячество отправилась и...

В атмосфере душевной теплоты еще в фойе Бурдрама я встретила счастливые лица земляков, родственников, друзей, которых не видела уже несколько лет, и кто знает, когда бы мы встретились вновь. Все они тепло и ласково поздравляли друг друга с праздником ВСТРЕЧИ.

Череду торжества открыл президент джидинского землячества Владимир Александрович Иванов, который в канун 70-летия подвел некоторые итоги работы землячества. Ни для кого не секрет, что с каждым годом наши земляки успешно проявляют себя во всех сферах деятельности, ибо джидинская земля всегда славилась своими знаменито-

ДЖИДИНСКИЕ НАПЕВЫ

стями - учеными, поэтами, спортсменами... Огромный вклад во благо республики вносит Председатель Народного Хурала РБ Александр Гомбоевич Лубсанов. Он - частый гость праздника. От имени бурятского парламента Александр Гомбоевич поздравил всех присутствующих с праздником ВСТРЕЧИ, пожелал ветеранам, украсившим в этот день праздник, крепкого здоровья, долголетия. Также он заявил, что в ближайшем будущем намерен на родине своего деда, отца - в с. Верхний Бургатай - построить домик для молодой семьи. Возможно, эта добрая задумка позволит молодежи по другому посмотреть на мир, думать не только о себе, но и о будущем.. Да и самому Александру Гомбоевичу будет приятно осознавать, что на родине его предков бьется ключик жизни, завещанный им самим. Еще несколько лет назад в своем селе

он поставил памятник деду - ветерану Великой Отечественной. Если раньше к нему прилегала узенькая тропинка, то сейчас возле памятника частенько можно увидеть машины, автобусы. Люди не забывают тех, кто грудью стоял за нашу свободу.

От лица всех буддистов мира земляков поздравил всеми уважаемый Матвей Рабданович Чойбонов. Он сказал, что тяжелый

год позади, впереди - новые открытия. Несомненно, золотые слова священнослужителя, его пожелания подарят нам в этом году много удачи и свершений желаний.

С присущей ему жизненной энергией выступил глава администрации Джидинского района Жаргал Дабасамбуевич Батуев. Он поведал землякам о том, что к юбилею района к выходу готовятся не один и даже не два, а целых четыре книги. Ведется большая организаторская работа по сбору материалов, фотографий. «Если мы сейчас не собираемся и не запечатляем жизнь нашего района в книге, то через несколько лет наши внуки не будут знать историю своего края. Это, согласитесь, страшно», - заявил он. Поблагодарив президента землячества Владимира Александровича, Жаргал Дабасамбуевич зачитал Постановление Президиума 1935 года о том, что

Джидинский аймак официально был утвержден 11 февраля 1935 года. Уникальный случай: мы отмечаем двойной праздник - землячество и день рождения района!

Казалось, праздник стал еще краше, когда на сцену вышли все заместители главы администрации, руководители хозяйств, председатели сельских советов. Это те, кто стремится и делает все для того, чтобы жизнь наших земляков-сельчан была светлой и радостной.

Праздничную программу открыла песня, воспевающая с. Алдак на слова нашей уважаемой землячки Галины Раднаевой. Голос исполнителя Вячеслава Дашевича Будаева еще долго будет радовать сердце, душу.

Время, проведенное в кругу своих земляков, прошло незаметно, но оставил столько впечатлений, что их хватит не на один месяц. Да и недалек тот час, когда в этом зале мы снова встретимся в этом уютном зале - я и мои земляки.

Лидия ЦЫБИКОВА.

ХЭЖЭНГЭ

Байгша оной февралийн 12-ой үдэр Хоца Намсараевий нэрэмжээт Буряадай гүрэнэй драмын академичесэ театр ордон соо Улаан-Үдээр хотод ажанаудаг хэбэд номхон Хэжэнгээс гарбалтай нюогтаг зон олоороо сугларжасагаалбаа. Театрай директор, Россия Федерациин габьяялтын артист Доржо Норбосампилович Сультимов колективийн зүргээсээ хүндэтэй айлшадаа мэнгэ гаралан хүхэгшэн модон Тахяа жэлээр амаршалдаа, гэр бүлэдээ амгалан тайбан, элүүрэнхэ, ажадаа амжалтатай, зол, жарталтай ябахын хүсөөд, «Хэжэнгэ» эблээ туруулгэшэ Б.Б.Бальжинимаевые хадагаар золгон, найн хайханийн хүсбээ.

Социална асуудалнуудай талаар Хэжэнгийн аймагай захирагаанай орлогшо Ж.Ц.Доржиев, соёлый

тахагы даагшаа Б.Ч.Батуева, нуралсалай управленин дарга И.Н.Дарижапова тайсан дээрэ уригдаба. Тэдэнэр Улаан-Үдээр ажанаудаг нюогтаг зоноо Сагаалганаар амаршалдаа, байшаа ондо бээлүүлхээ зорилгонууд тухайгаа хөөрбэбэд. Удаань Бадма Батомонкуевич хотог ажанаудаг зоноо хүхэгшэн Тахяа жэлээр амаршалдаа, Агуу Илалтын 60 жэлэй ойн баярьс хүнгэн солбон хүл дээрээ, ухаан болдой нонор утгажаа ябдан дайней ветеранууд Балдан Содномович Содномовы, геологийн минералогийн эрдэмий доктор Цыбик Очирович Очировы, үнгэрэнжин жэлээ 85-75 наанайнгаа ойн баярнуудыг утгайд ажалай ветераны Цыбиль Бадагаровна Базарсадуваа, СССР-ий кинофикациин отличник, уран зохиолийн Доржполан Дылыгрович Дымбрээловы хадагаар золгон, найн хайханийн хүсэн амаршалдаа. Мун үнгэрэнжин жэлээ Буряад Республикин арадай врач Галан Дамбиевич Гунзынов Медицинын эрдэмий докторын, залуу эрдэмтэн Б.Д.Дарижапов экономикин эрдэмий канцилдадай нэрээ зэргээ нүүдээ хамгаалжа, орон нюогтагаа алдаршуулхаа эрдэмтэдэй тоодо батаар орбод. Республикин МВД-ийн ветеран Дырышима Дугаржаповна Гармаевагай Россиян МВД-ийн 200 жэлэй ойн баяраг медаляар шағнагдаан ушараар тэрэниие баяр ёнолой оршино амаршалбаа.

Хүхэгшэн модон Тахяа жэлээ хэжэнгийнхэд эб хамтаараа утгажаа, түрэл театрнагаа бэлгитэй залуу артистнуудай хүхюү наадын нэрюмэ альга ташалгаар үдэшбээ.

Д.ХУБИТУЕВ.

ТҮНХЭН

Хабарай дулаахан амисхалтай февралийн 13-ийн үдэр Сагаан нарынгаа найрта Түнхэн нюотагаа уг гарбалтай зон түрэл театртгаа сугларжа, унинэй хүлэгдэхэн наадаа зугаа дэлгэбэ.

Нэн түрүүн театрнагаа газаа түүдэг носоожо, гал гулатаяа сахижаа, найрай нээлгэн болобо. Театр соо дүүрэн сугларжан зонийн мэдээжэ артист, тус театрд директор Д.Н.Сультимов болон Түнхэнэй нюотагаархидай эблээ туруулгэшэ В.Д.Таханов гэгээд амаршалгын үзүүлүүдэй хэлэбээ. Үүлээр нюогтагаа заншалаа ёхор театрай артистнаар зүжэглэмэл хатар наадааяа харууллаа. Олоной дураа буляан Олег Бабуев эндэ ялас гэмэр морилжо ерээнэй модон Тахяа жэлэй эзэнэй роль гүйсэдхэбэ. Шог зугаа, хатар наадаан эндэ элбэг зэдэлжээ, халуун альга ташалгаар утгагдаа.

Энэ үдэшны хоёрдохи хубида, үнгэрэгшэ жэлээд ажал нүргүүлидаа амжалтнуудые туялан, эрхим зоноо, ветерануудаа нюотагаархид амаршалжа, гарай бэлгүүдэй барюуллаа. Тийн нүүлээр нюогтагаа заншалаа ёхор театрай артистнаар зүжэглэмэл хатар наадааяа харууллаа. Хужайрай, Хэрэнэй түлөөлэгшэд сагай эрлийн байдалые харуулсан «монетизаци» тухай зүжогт альяастайханаар наадажа, олонийн энэглэбэ. Тоорынхид, зуун-моринойхид, жэмнэгэйхид, харбянгуудайхид хамтадаар урданайнгаа ёх заншалаар нээсэ гэрэй байдал зохёожо, Сагаан нараа утгагын ёх гурим харууллаа.

Олоной баяраар билтархан найр наадан үдэшэ орой болотор үргэлжлээ юм.

Ешигма ЦЫБЕНОВА,
Борис БАЛДАНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Сагаалганий найртаа Түнхэнэйхид бэлгиг талаангаа харуулба.

Б.БАЛДАНОВАЙ фото.

Дандар Бадлуев, «Байгаль» ансамблийн дуушад Сэдэб Багчийкова, Туяна Холбоева болон хойто холын хүдээ нюогтагай артистнаар концерт-наадаа дэлгэбээ. Туран, Хойтогол нюогтагуудай Аүрбэн үеийн бэлгитэйшүүл тайсан дээрэ гаража, түрэлхидээ золгобо. Хойморой артистнаар ёхор наадаа аргагүй нонирхолтойгоор харууллаа.

Хужайрай, Хэрэнэй түлөөлэгшэд сагай эрлийн байдалые харуулсан «монетизаци» тухай зүжогт альяастайханаар наадажа, олонийн энэглэбэ. Тоорынхид, зуун-моринойхид, жэмнэгэйхид, харбянгуудайхид хамтадаар урданайнгаа ёх заншалаар нээсэ гэрэй байдал зохёожо, Сагаан нараа утгагын ёх гурим харууллаа.

Олоной баяраар билтархан найр наадан үдэшэ орой болотор үргэлжлээ юм.

Ухибүүд хоёр бүлэг болож хубаарнаад; нэгдэхинь -хүбүүн тала, хоёрдохинь - басаган тала.

Хэрэглэдэх юумэнүүд: оро, дэри, унтари, аяга шанага, тахил-бурхан, хэшгэг, хадаг.

I. УГТААГА (разаа болон, ерхэ айлшадай зам боогоог байнаа)

Диалог:

- Хаананаа хаана хүрэжэ ябаан хэд гээшбэта?

- Замынмай юундэ богообта?

Аяга мориной тоохо татуулжа, Амба түрүн ен маңдалуулжа, Үргэн гарганаа хүн болгожо, Үреэгээ даага морин болгожо, Хүтэл үндэр шэлэ хадануудые дабуулжа, Харьялма хүх голнуудые гаталжа, Удаан хүлгэгэнтээл ашаар Удаан үни тэсэжэ,

Буурал аба эжин Буюн сагаан үреэлэр буужа, Абайан бээрээ - Түглимын ехэ түрэ,

Хотоймо ехэ хурим

Хүргэжэ ерзбэди.

- Тийгээрэ, хүндэтээ айлшад!

Хүрэхэ гээнин нютаг нугаяа

Хүрэхэ ерзбэлта.

Олох гэхэн айлтнай

Эндэхээ холо бэшэ байнаа.

Бидэ танине утажа

Байнаа зон гээшбэтий.

Сагаан эзэгээр ундуулнаа.

II. УРИЛГА, ХҮНДЫН ТЭМДЭГ

Гэртэ оруулжа, хойморто нуулганаг. Эдээ табаг барика, хөөрэлжээ, духаряа аяганаг. Гурбан духаряагай үүгээдэ урагуудай түрүүншийн бурханын тахил үргэлэв табина: хадаг, илэг багса сай, архин дээжэ, мунгэ.

III. ХАДАГ БАРИЛГА

Аба, эжэ, таабай төөбии, эгэш аханартань ехэ мунгэ барина. Нараса абгай, аха дүүнэртэнь мун барина. Энээниие өрэхэн залуу хуга гүйсэхэдэг.

Хадаг абаан юрөөл:

Үглөө бури наранай

Гарахые хаража,

Үдэр бури ажалай

Амжалта туйлажа,

Үбгэд хүгшэдэе улам

Ехэ хүндэлжээ,

Үтэн нүхэдтөө ехэ

Хүндэтэй боложо,

Үри хүүгэдээ үнэр

Баян үргэжээ,

Ута нахатай, удаан жаргалтай

Хябэл адаа.

Xagag abanhan zon yorvel xeleneed.

IV. ТӨӨЛЭЙН ХҮНДЭ

Төөлэйн табаг үнээр нахатай, томоотой хун баригдаг.

Холооноо өрэхэн хүндэтэ

Айлшадтад халуун зүрхэннөө

Хун сагаан хонин төөлэй

Нозог залхуу баабаймни, Номгон даруу эжымни, Шэргүн хара хубуумни, Урихан зулгы үхимни.

(Жэлэй дүрбэн саг)

Ленин и неповоротлив отец мой, Тиха и спокойна мать моя, Черств и холден сын мой, А дочь моя прекрасна

и покладиста.

(Времена года)

Зуун улаан хонид соо Зуудаг хара нохой.

(Улаан сог соо байнаан галай хабшаг).

Среди красных овец Одна кусачая собака.

(Щипцы в красных углах).

Миндээн дабаан руу Мянган улаагшан дабаба.

(Маани уншажа, эрхи татаха).

Перевал Миндэн

Перевалили тысяча красных

коров.

(Читать мантру на четках).

Хаан уулдаа саан ороод, хайлхахаа болибо, Хасаг төргэ эбдэрээд, захархахаа болибо.

(Үтэлхэдэ, үнэ сайж, шүдэ унаха).

На царской горе не растаять выпавшему снегу, Поломанную казачью телегу исправить некому.

(Старость: седеют волосы, выпадают зубы).

Ерэндэй үбгэнэй пюдэнинь ехэ гү?

Сагаалганий хүндэлэлдэ

ХУРИМ ТҮРҮН Ёһ О ГУРИМ

Барихыемнай зүбшөөгт!

Үндэр ехэ нахатай урагтаа

Эрье хонин төөлэйе

Хүртэж амталхьетней

Айладнаб!

Төвлэйн ёһо заншалаарын хүндэжэ, нөөргэнүү

нара зүб үрьоулжэ бусаанаг.

V. ХЭШЭГ ТУШААЛГА

Ерэхэн хоёр худагы хэшэг тушаагааг, үреэл хэлэнэг.

Хоёр үринэрнай

Хорёогоороо дүүрэн хони ямаатай,

Арюун таладаа адуй малтай,

Гол хотоймо үнэр,

Газар хотоймо баян

Ажануухань болтогой!

Хун сагаан хонитой,

Алтан тарялан талхатай,

Шэхэр-саахар, сай, эдеэтэй

Эжы абын хэшэг

Тогтоожо хайлрагты!

Нүгөөдэг таланаань мун хоёр эхэнэр тушаажа абааг, үреэл хэлэнэг.

Хэшэг абалга.

Эжы абын арбан сагаан буяниинь

Ара үбэрөөрөө дэлгэржэ байт!

Хорёогоороо дүүрэн адуй малтай,

Газар хотоймо үнэр баян жаргаг лэ даа!

VI. ХҮРҮГЭНДЭ ҮМЭДХЭЛ ҮМДҮҮЛГЭ

Хүрьэн болох хүбүүг өөрүүн болгожо, үмэхэл үмдүүлжэ, үреэл хэлэдэг.

Дотоодо хормойтнай долоон хүбүүг гэшхэг,

Хойто хормойтнай хони хурьгад гэшхэг,

Урда хормойтнай унага даагад гэшхэг.

Үнтэй, сэнтэй, хирэгтүү торгон хубсаан

үмдэжэ, үмдэжэ.

Ходо ябахатнай болтогой!

Эрхим таанадай бухы наханай зам харгы

Энэ торгондол тоохогүү сэбрэхэн байг лэ!

Тортон хубсаандаш тоорог бү халдаг -

Тоохон халдаг.

Эд хэбрэг юм, эдлэхэн эзэннинь

Мүнхэ яbag!

VII. ОРО ТУШААЛГА, ЗАНААГА

Хоёр таланаань хоёр-хоёр эхэнэрнүүг тушаагшаг, абаагшаг.

Хамһаака заханай орон соомний

Хубитай, заяатай үринэр түрэжэ,

Хамаг зоноо хутэлжэ байт.

Хуби заяагаа нэгдэхэн үринэрнай

Ходо мүнхэ жаргажа нуугт!

Залуу хүнэй жаргалай эхин,

Нахатай хүнэй налахайхаа газар,

Занаатай зөөлэн орон юм.

Занаан тэбхэр сагаан оромнай

Тээшиг найхан жаргалтай байг!

VIII. АЯГА, ТАГ - ТАБЮОР ТУШААЛГА БА АБААГА

Хоёр таланаань тушаагшаг, абаагшаг:

Амнаартаараа дүүрэн

Аяга сайтай байжа,

хүн сагаан эдээтэй байжа,

Аба эжигээ арбан сагаан

Буяниине ара үбэрөөрөө дэлгэрүүлжэ,

Хүн зондоо хүндэтэй, жаргалтай нуухань

боловтой!

Хоёр хүхэдмэний аягаар дүүрэн эдээтэй,

Ороноо зоноо хүндэлжэ, газар хотоймо баян

Жаргажа нуугт лэ даа!

IX. БЭЛЭГ БАРИЛГА

Бэлэгээ барижка, зон юрвэл хэлэнэ. Хурьгэн

хүбүүнэг захяа:

ТААБАРИНУУД

Хүүшхэтэн (мать Дамдинова Базар Ц.)

Загадки, сочиненные Очировой Цыден-Еши Тундуровной, 1925 года рождения, из рода Хатагин Байсагалтан, были представлены в 1993 году подругой ее детства Очировой Долсон Санжиевной, 1927 года рождения, из рода Хатагин Байсагалтан.

Режешь, кровь не льется,

От деда не оторвется.

</

НАРАН-ГЭРЭЛ ТАХИНАЙН ТУУЖА

Сагаан Дара-эхын түүдэс

ОРОЛОТО УГЭ

«Үнэни үгэлэгшэ», «Наран-Гэрэл тахинайн туужа», «Туналжан гуаа тахинайн туужа» гэжэ олон ондоо нэрэтэй энэ туужа олон газар нюатагай түүхэнүүдийээ суглуулмаа, түүмэл юм. Зариман хитад, эндхэг түүхэ гэдэг. Хүнэй нэрэнүүд монгол байна, тиимэхээ монгол хүнэй зохионон гэжэ ойлгомоор.

Ц.Дамдинсүрэн энэ туужын түрүү хулдан үзэгөөр бэшэгдэхэн байныене Ленинградай номой һандад байнаа бэшмэл судартай жишэжэ үзөөд, «Зуун бэлиг» гэжэ ном соогоо оруулсан байна.

Эртэ урда Жин уладай байхаа сагтаа, Нандай голой эхинде, Нансан гэдэг нюатагай Ху гэжэ нэрэтэй баян угбэн сартавахи¹ гэдэг Үнэни-Үгэлэгшэ гэжэ нэрэтэй хубүүтэй байгаа юм. Тэрэ сагта Лёнхобо Гэрэл гэнэн газартай Мон гэжэ, баян сартавахи байгаа. Тэрэ баян ганса үхинхөө бэшиг үри хүүгэдгүй һэн. Тэрэ үхинийн айхабтар сэбэр, үзэсхэлэн гоё шарайтай, ном нудартай, аалин номгон, зөвлөн зантай, зоригжжэтий Наран-Гэрэл гэжэ нэрэтэй байгаа. Тиймэх үхин бий гэжэ дуулаан Ху баян тэрэ үхинийн гүйж, хубүүндээ гэржэн болгоож үгэбэ. Тэрэ хоёр ехэхтэй ажануужаа, бэе бээс гамнаажа, эхэ эсэгэх хоёрроо хүндэдэг байгаа.

Нэгээти Ху баян Үнэни-Үгэлэгшэ хубүүгээ ерүүлээд: «Ай хубүүмни, угбэн минийн нургаал үгэ дуула. Оршолонгой ябадал зүүдэн шэнгий юм. Хүн бүхэн дүрбэн дэлхийн болон. Олондоо эд бааран, адуунаан мал, гэр байраа эсэсийн үүдэд барагдахаа. Дээдэ гурбан эрдэни - бурханаа үзэглэхэ, оршолонгой баян болохын бэшэгүүдэе нуража хэрэглэхэ, хүнэй үнэн эрдэмдэ нурхажа. Хүбүүн, угбэн минийн хэлээн үгэ зүб байхаа. Би үзүүнэе заахаа багшил өрүүлж, шамайе эрдэмдэ нургахамни», - гэбэ. Хүбүүн үнэн сэдьхэлээрээ харюу болгон: «Үгбэн эсэгмени, хүгшэн эхэмни, таанадай хэлэхээр болохоб», - гэбэ. Үгбэн эсэгэх хүгшээп эхэ хоёртын хэмгүй ехээр баярлажа, эрдэмтэй багшанарые өрүүлж, юумэ хайллангүй үгэжэ, хубүүгээ хамаг эрдэмдэ нургабаа. Хүбүүн ехэ оролдосотойгоор нуража, хамаг эрдэмдэ шудалбаа.

Ху баян алхлаа сагтаа хүрэжэ, наа бараба. Тэрэ саглаа хойшио Жин уладайхин ехэ үгүржэ эхилбэ. Жин уладыг үргэхэ эрдэмтэй хүн хэрэгтэй гэжэ ехэ бэшиг, зар тунхаг тараагдажаа, бултандыа мэдээжэ болобо. Эхэнэй тэрэ зар тунхаг дуулаад, хубүүндээ: «Абай минийн, тэнгэрийн зарлиг дуулаадаа, нураан эрдэм бэлгээс хаанай хото ошожоо үзүүлэхэд. Гурбан эрдэни үнэн байхаа. Ехэ поён болохоо мэдээгүй байнхаар, угэхэ, дутахаа, ябаханаа дээрэ үюмэн үгүй», - гэбэ. Тэрэ үхинийн үршөөлөв дуулаад: «Эхэмни аа, гэрэгээ орхёод, хаанай хотодо минийн ошоходо, хэн таанадыа тэжээжэ байхаб?» - гэжэ асуулаа. «Нүхэрни, шиний нураан эрдэм машаа ехэ байна. Одоо хаанай хото ошоод, поён болоод, угбэ эсэгынгээ уг залгамаар энэ бээдэшний алдар иэрэх ехэ. Эхэ, эмэ хоёртошины хубита хүнхэнииний байхаа», - гэбэ Наран-Гэрэл.

Үнэни-Үгэлэгшэ аблагийг үлэбэ. Хүрш нийуунан Зу угбэн ержэ, Үнэни-Үгэлэгшэдэх хандажаа:

- Ай эрдэмтэхүүмни, төөрижэ ябахан угбэн хүнэй үгэ дуулаа:
Тэнгэрийн-Хүбүүн хаанай зарлиг
Тэнсэлгүй түрье тогтоохын тул
Түгэс эрдэм бэлгээтий нураан хүбүүн
Тэрэдоронь ноец болгон нурганаб гэбэ.
Одоо шинийн эрдэм далай мэтэ,
Эрдэмтэйгээ хаанадаа ошожоо

мэдүүлэлши. Гурбан эрдэни адистидга² хүртэжэ, Эзэнэй хайрадаа хүртэхээ мэдээгүй бүй бай.

Үтэр ошожоо мэдэ, зүб хэлээн байхаб, - гээд нуушабаа.

Үнэни-Үгэлэгшэ угбэнэй хэлэхье дуулаад:

- Эсэгэ мэтэханагдахаа угбэнэй хэлэхье дуулаабаа.

Эхэмни наацай болоо. Эмгэнээ орхёод ошожоо, Эзэн хаянай хото ошонономий хойно Элдэн ябахан эхэмни хэн тэжээлэй, Эдихэ, угдэхэ юумэ хэн үгэлэй,

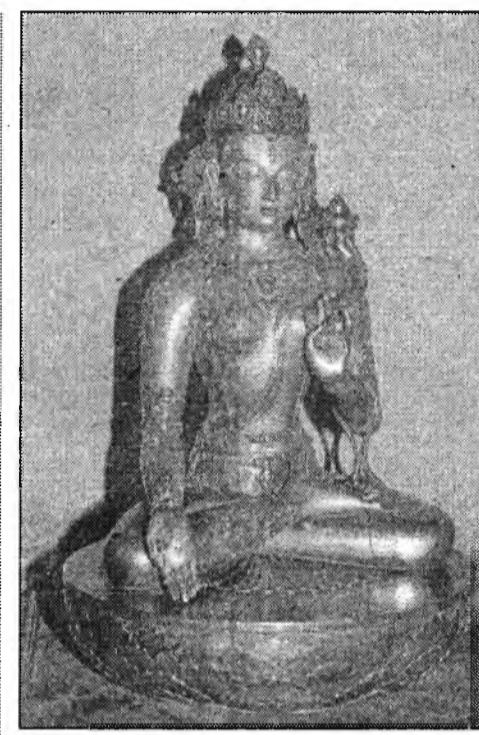
Утэлхэн наацадаа зобохо, жаргахыен хэн үзээй. Яанаб гээд орхижо миний ябаха аргамни угы, - гэбэ. Зу угбэн иигэжэ хэлэбэ:
- Ай хубүүмни! Эхэ эмгэн хоёройнгоо түлөө бу зобо. Арга боломжыене бидэ олохобди. Эдихэ, үмдэхэ юумээр би хангахаб. Абай минийн, ошожо ноец болоболши, Хэзээдэ мүнхэ олзо омогши Ашата эсэгэ, эхын аша хайлрал Наран мэтэ дэлгэрүүн мандахаа. Үнэни-Үгэлэгшэ тэрэсийн хэлэхэн үгэдэ нүзэглэн, утга ехээр баярлаад:
- Угбэнэй хэлэхэн үгэ маша зүб, Хэзээ нэгээтэ эсэгмени болохот, - гэжэ зүбшөөн хэлээд, угбэнэй хэлээшшиене эхэ эмгэн хоёртоо тодорхойлон хэлэбэ. Тэрэ хэлээшшиене эхэ эмгэн хоёртын энэрхыгээр шагнажа, ехэтэ баярлаад, эдихэ үмдэхэ юумыене үдэр үүнигүй бэлдэжэ, Үнэни-Үгэлэгшэдэ үгэбэ. Тэрэниине үдэшсхээзэхэ эхэ, эмгэн, угбэн нурган сутларбаа. Эхэнь иигэжэ хэлэбэ:
- Үнэни-Үгэлэгшэмни, ноёной мүр олоох болтогий!

Утэлхэн эхээз һанахаада, эрьеэж байгаарай!
Наран-Гэрэл эмгэнииний иигэжэ захиба:
- Мэргэн бэлигтэй гэрэй эзэн миний, Ехэ ноец болохони болтогий!

Хэхинээ мэндэйс мэдэнгээ Эрьеэж маанадтаа ерэж байгаарай!
Зу угбээн баал нургаал заабари хэлэбэ:
- Ехэ бэлигтэй хубүүмни,
Заабол ноец болохони болтогий!
Хэх эмгэн хоёртоо һанахаада,
Ерэжэ маанадаа жаргуулаада!

Үнэни-Үгэлэгшэ хубүүн хаанай хото тээш зүглэн ошобо. Эхэ, эмгэн, Зу угбэн нурган өөр өөрингөө гэр тээшэ ошобод, Үнэни-Үгэлэгшэ хаанай хото тээш түргэн бушуутаар зүглэн ябахаар, хүрэхэ газартай хүрэбэ. Сэсэн хаанай хотодо ороходоны, эдэб зүйлэй өдтөвэр¹, эдихэ, үмдэхэ ба элдэбийн эрднээр бүтээндэй элдэб юумэндэй дүүрэн байбаа. Урда заахарын ноец түшмэлнүүдэйн байрануудые тойроод заан, морин, арсалан мэтэ амитгадай дүрэ үүлдэнүүд олигийг гоёор шэмгэлэн. Дээдэ түрэлтэ хаянай газаа алгаар үнгэлэн бэшэг нялтатай байбаа. Тэрээн дээрэнь «Гурбадахи нарын гурбан шинээдэд Тэнгэрийн Хүбүүнэй дурсэгтэй, эрдэм бэлигтэй хүнине ноец болгоном» гэжэ бэшээтий байхадан, Үнэни-Үгэлэгшэ баярлажа, утга гаражаа байнаа нэгээ гэртээ орбод. Тийхэдэн гэрэй эзэн тээрэниине хаяжаа, шэг шарайгаарын ноец болохо хубүүн гэжэ тухайлаад, угтан абажа хүндэлбээ. Гэрэй эзэн нонирхожоо:
- Али газарай хубүүн гээшбэши, Хаана хүрээтэй зорижо, Ямар хэрэгтэй эндэхүүнэй эрэбэши?

- гэжэ асуулаа.
- Би Нандай голой эхинде, Нансан нюатагай нуудагбай. Хаанай зарлигаар эрдэм бэлигтэй хүнине

Мүнхэ Тэнгэриин туналамжаар, Гүнзэгий ехэ удхатай үгэнүүдээр долоон хабтагар хабтаган дээрэ дүүрэлтэр бэшэбэ. Бүхын бэшэхэн бэшэгүүдэе суглуулж, ноёндо тушаабаа. Олон бэшэгүүдэй дундажаа ори ганса Үнэни-Үгэлэгшэйн бэшэхэн эрдэмийн ноец найшаабаа. Гурбаа мянган бэшэгшээдэй бэшэгүүншажаа үзээд, углажэ эрдэмтэй ганса Үнэни-Үгэлэгшэ байна гэжэ ноец хаандаа айладхаба.

Хаанай ехээр баярлажаа: «Үнэни-Үгэлэгшэйн минийн дотоодын яаманай дээдэ ноец болгохо», - гэжэ зарлиг буулгаба. Хаанай зарлигаар Хамаг түшмэл сайд зүбшөөжэ, Хаанай дотоодын яамандаа оруулж, Хамагай ехэ ноец болого. Тэрэ үед Жин уладай хан түрье баригша нэгэ ехэ ноец байгаа. Тэрэ ноец Лүхэ гэжэ нэрэтэй һэн. Тэрэ ноец хубүүгүй, харин ори ганса үхинтэй байгаа юм. Үнэни-Үгэлэгшэйн үгээдээдэ, үмээхэн хурим хэхэзэй бэлэдхэл хэжэ, Үнэни-Үгэлэгшэйн өрэ гэруүлээд, гэртээ оруулж, архи барихаа хүндэлхэдээ:

- Дээрээхэй наихан занатай
Эрдэм бэлиг түгэс байнаас.

Албатан арадаа амгалан болгох
Тэмдэгтэй сайдуудай толгойн болонош,
Гэжэ магтахын ехээр магтаад:

- Хүбүү угы, ганса үхитгий.

Тэрэ үхимни арбан зургаатай болобо.
Тэрэ үхиием абажа,

Миний хүрьгэн боло, - гэбэ.

Лүхэ ноец хэлэхэн үгэдэ харюу болон, Үнэни-Үгэлэгшэйн иигэжэ хэлэбэ:

- Гэртээ үлэхэн хайратаа эхээз орхиомни,

Налхитай газарта зула бадараахада, Удангүй унтарнаан мэтэ.

Ушарбан гэрээс орхёөд, Хурса хутагаа бажа, эфригнээ мүрэй зузаан махангаа отолжо, изгэх хүсөөг мяха абаадаа, харалхажаа унабаа. Гаран шунаанийн урдажаа, булаг мэтэ болож байбаа.

Хоншим Бодисадваанар үзэн үршоожэ, Үнэн шэн зоригтой байныене мэдэжэ, Бушуу түргөр шархыене эдэгээбэ.

Эрдэм ехэтэ Наран-Гэрэл
Өөрингнэе бээвийн мяханнаа отолжо үгэхэмни.

Отолходомни, үнэн шэн зориг түрүүлжэ үтгэтий.

Тэрэ хоёр алгыа холболтуулан намашалжа мургөөд, хурса хутагаа бажа, эфригнээ мүрэй зузаан махангаа отолжо, изгэх хүсөөг мяха абаадаа, харалхажаа унабаа. Гаран шунаанийн урдажаа, булаг мэтэ болож байбаа.

Хоншим Бодисадваанар үзэн үршоожэ, Үнэн шэн зоригтой байныене мэдэжэ, Бушуу түргөр шархыене эдэгээбэ.

Эрдэм ехэтэ Наран-Гэрэл
Өөрингнэе бээвийн мяханай амтатайгаар шанажа,

Эхээд үгэбэ. Эхэнь абажа эдээд, иигэжэ хэлэбэ:

- Бэшэ мяхан угыл.

Эхэнь сухаддажаа:

- Хүбүүнэйм бэлдэхэн мяхан эдижэ садаан бэрид⁴ мэтэ шиммяху хулгайлаа намада эдюүлээд, үвшиниим үүжээрообэш. Ямаршье тулагчай шамайе тэжээжэй байнааймни ашаш энэ гү?

- гэн, модо барихаа, тэрээгээрээ занажа байж хараашаанаа. Хүбүүнэймни шамда наидажаа, намайе шамтай орхёөд ошоноондо, үнөөгөө абажа байнаас, - гээд, нарин дээхээр бэрие хүлижэрхийбэ.

Зу угбэн тийгэжэ байхыене мэдээд, гэртээгэерээ:

- Бэрие яажа байнаабши? - гэжэ эхын хараа эхилбэ:

- Хаража байнаан бэрие зараад,

Мяха хулуужаа эдюүлээш гэжэ

Хардажа, хараажа байхадаа,

Хайран хүбүүнэйнгээ нэрынхэй хуухалхашни,

Хайран хүбүүнэйнгээ нэрынхэй хуухалхашни,

№6 (411)

7
жилээний
дээдээс

БУРГАД 7НЭН

17.02.2005

Дүхэрлиг

№17 (21103)

Бэриеэ ямар гэмтэйдэн, иигэжэ байнабши?
Тэжээнэй аша туягүй бэрил. Хүбүүнгээ ошоноор убшэндэ дараагдабай, - гээд, эхийн бэриеэ харааны шалтагаа дууцан хэлэж үгээ. Зу үбгэн бэрииень хайрлан, хулиэн дээныен тайлажа, гэртээ хутэлжэ абаашаад, Наран-Гэрэлээс иигэжэ асууба:

- Найхан абарита Наран-Гэрэл, шамайи мяха хууугаа гэхэнинь зүб тү? Наран-Гэрэл иигэжэ харюусаба:
- Зу үбгэн миний хэлэхье дуула, Эрмийн ошоноор дүрбэн жэл болобо. Эхээс тэжэхийн тула Умдээдэг хубсаанаа, зүдэг зүүдхэлээс Худалдажа, бултынен дуунааб. Эхынгээ мяха эдинийб гэхэдээ, Олохо аргагүй байнаадаа, Фөрингое бэеин мяханнаа Нээг хүсөөг отолжо, Эхэдээ эдюулээб. Миний мяха эдинэндээ голожо, Убшэмни ехэдэб гэжэ байнанин энэ бэлэй.

Ашата Зу үбгэн, та Энэ хэлгэхийн эхэдэмни бу хэлыт. Зу үбгэн нюдэннөө нёлбоно дунаулжа:
- Ай хөрхэймни!
Иимэ боди сэдхэлтэй бэриеэ Хулгайшан гэжэ хараахадаа яаба гээшэб?

Энээндээ урда, хойношье Иимэ кумэ шэхэндээ дуулаагүй, Нюдэндоо хараагүй. Эрт урда сагтаа Зансан гэжэ хүбүүнэй эхин: «Заганаа эдинийб», - гэхэдээ, Зансан хүбүүнинь дэгэлээ тайлажа, Мульэн дээр хэбтэжэ, Заганаа гүйхадань, Лусад хаан хайраадаа, Нээг заганаа үгэнэн гэхэ.

Эхэнь тэрэ ашаарынъ Зуу хүртэрээр жарганаа гэдэг. Банаа нээг Тайсан хаанай эхин Убдоод, хулнан modo тулажа улахадань, Унэн сэдхэлнээ иигэжэ байна гэжэ Тэнгэринэр наанаад, Тэрниние гэгэн болгонон юм.

Эзэл тэдэнн шэнгий намайе Тэнгэринэрэй хайрламаар байна, - гээд, Наран-Гэрэлэе дахуулжа, эхинь хажуудаа ошоод, иигэжэ хэлэбээ:

- Бэриеэ гомоддохкоо, эндүүржэ байнаш.

Бэриингээ бэеин мяха эдикэ садаад, Банал яныен эдинийб гэхэдээ, Бүдүүлиг зангаа харуулбаш!

- Нээ, тиигээ алби! Намда хутагаасаргаты! Бэриингээ мяхынен отолоод үзэхүүб! - гээд хадам эхэн.

- Шиний гарай мяха отолходо, үбдэхэ гү? - гэжэ Зу үбгэн бадарганаар асууба.

- Миний гарай мяха отолходо үбдэхэ, харин бэриин гар отолжо, мяхынен ахахада, үбдэхгүй, - гээд хадам эхэн.

- Бэриши шамдаа эдюулхээ мяха олжо тоон яхадаа, үнэн зориг олжо, нюусаа эрдэмий хүсөө мяхаяа отолжо абаа бишүү, - гээд Зу үбгэн.

- Бэриингээ отолжо абаан мяханайн шархын норьбые хараагүй, - гээд, Наран-Гэрэлэй баруун гарынен хадам эхинь хараахада, шархын норьбогүй байба. Бэри зүүн гарыа хадам эхэдээ харуулба. Шархын норьбын элеэр харагдажа байхада, хадам эхинь бэриеэ хайлажа тэбэрээд, уйлганан байжа:

- Бэриингээ бэеин мяха эдикэ, Ургулнэнээ мэдэнгүй, гомоддохкоо байнаад.

Хэзээшье, хойто наанадамни хүрэхэ болтогий.

Бэриингээ тэжээнэй ашынен Адагуусан боложо түроод,

Унуулжа шамдаа харуулхаб.

Тэжээнэй, үргэнэн хүбүүнүүн Ашын харуулжа шадаагүй.

Бидэх хөрөй бурууе Дээдэ тэнгэри харана бээз.

Сээжэмни дүүрэбэ, Амимни хаагдаба, -

гээд, амия абаажа ядаба.

Наран-Гэрэлэй хадам эхеэ татажа үзэхэдээ, хөөнэн аманааны гаража, тэрэхэбээ.

Зу үбгэн абсаа (хуурсыг) худалдажа абаад аблсаад, газар гүйж, яныен гаржартыа булааба.. Тэрэ сагнаа хойто Наран-Гэрэлэй уйлажа, гашуудажа, үдэр үнүнгүй зобоходонь. Зу үбгэн тэрниние хайлраад:

- Али үхэнэн хүнэй хойноо Гашуудажа зобоходош, бодохо бэшэ. Арюун найхан нюдэнэйш нёлбонон

Гэрэй эзэнэй ошоноонгоо хойши ахдарна. Нүгэл шэбэлэй зудхां боложо угырбэди. Шиний эхин буян би бүтээхэб. Эрынши ошоноо байхада, «Эхэ эмгэн хоёрыш тэдхэхэб» гэхэнээ Хээзэдэш мартахагүй, - гээд, Наран-Гэрэлэдээ эдихээ, үмдэхье гүйсэд дүүрэн үгээ. «Үнэни-Үгүүлэгши эрэмни гэрээ

марtaba. Түрээн хайрата эхээ орхибо.

Хэдэ болтор Зу үбгэнни зобообошиб», - гэжэ Наран-Гэрэл сэдхээд:

- Одоо би хаанай хото, эрынгээ

хойноо ошоноор болобоб, - гээд Зу үбгэндээ.

- Эрдэмтэ ахтай, шиний ошоно зүб.

Энэ эд барааеш би харахад.

Энэ багахан мүнгэ баад ошо,

Холын замдаа элдэв ушар боловдог юм.

Ягша мэтэ хүнтэй бу ханилаарай,

Барасай шунаанд зууралдажа

боловош.

Хүнэй шарайе танижа ябаарай,

Хара мэхэдэ орожо боловош.

Хайра сэдхэлээр найхан бэлэйш,

Гансаараа зорижо гараахашни.

Газар - холо, шабар, унан - ехэ

Халуун, хүйтэн болох

Ойлгожо ябаарай.

Ашагуй Үнэни-Үгэлэгши хүбүүнэй

Аргагүй, эд товарта шунахайраад,

Ашата эхээ мартаад ябаха ушарынен

Алишье сагтаа үзүүгүй бэлэйб, -

гээд Зу үбгэн айладхаад, Наран-

Гэрэлэе үдэшэж ябуулба.

Наран-Гэрэл хадам эхынгээ хүүртэ

ошоожо мүргеф, дээдэх хадам хото руу зүгэн ошобо. Наранай оржо байхада,

нарната агуулха хүрэж, игээж жалгада

ороод, ногоо зулаажа дэбисхэр хээд,

шулуугаар дэрхэжэ, хэбтэжэ амархадал

гээд, үүрэй сайхада, саашаа ябаба.

Наранай гаража байхаа үедэ нэгэдабаа

дабажа ябтарын, нэг бүлэг хулгайшад

утажа, Наран-Гэрэлэе баряд, арбан

түмэн тоото сэргэй ахалгаша Танхада

ахаашажа тушааба.

Танха иоён Наран-Гэрэлэе харамсаарахаа баяrlажа:

- Хаанахаа хаана хүрэтэр ошоожо

ябахан, хэнэй эмэ гээшбши? - гэжэ

нураба.

Наран-Гэрэл айжа нүрдэжэ байнгүй,

мартаад яхийн эхэдээс ошоходоо,

Үгыржэ, амия тэжэхэ юумгэй

боловохдоо,

Эригээ хойноо ошоожо ябахан.

Танха иоён Наран-Гэрэлэе баанажа,

наада барин, шангаар энэгээд, иигэж

хэлэбээ:

- Би ехэ улас тогтоохо,

- Шулуун хадыг хүдэлгэхэ

Тарни уншахаа шадалттайб.

Ехэ уладай эзэн болобол,

Бээтээз тэнсэмэ хатан үгыб.

Эмэ шиний зориболши,

Эрхэ угэжэ, хатан соло үгэхэб.

Эндэ Жин уладай хаанини дараан

хойноо

Эрхэтэн боложо, бидэх хоёр

жаргахади.

Наран-Гэрэл иигэжэ харюусаба:

- Би хүнэй абламаар үхин бэшэб.

Би хаанай соло даахагүй.

Бээмни тэнсэхгүй.

Нүзэгшэ тарниша Танха иоён,

Намайе табижка хайлрагты.

Танха иоён иигэжэ хэлэбээ:

- Эмэ, ши миний мэдээлээ оронхойш,

Хэрбээ урбабалши, шамдаа муу

боловох.

Наран-Гэрэл иигэжэ харюусана:

- Нэгэхай нийн мориндо

Хоёр эмээл тохижо болохогүй.

Нэгэхай нийн эмэ

Хоёр эрэдэ ошоожо болохогүй.

Шиний намайе табижай да,

Эльтийнши эрид орожо үхэн бэшэб.

Танха иоён уурлажа бодоод, эльтийн

нугаажаа шангаар хашхаран, иигэжэ хэлэбээ:

- Эмэ, ши миний нанагшаар болоогүй

нааши,

Энэ курса эльтээрээ шамайе сабшажа,

Эрлиг хаандаа эльгэхэб.

Наран-Гэрэл иигэжэ харюусана:

- Танха, ши гүрэн түрье тогтоохо иоён

бэшэ,

Харин дарханда ногонон гармагшан

лэ байнаш,

Намайе алаханаа бэшэ юу шадаахабши!

- Энэ эмье үтэр газаа гаражаа алагты,

- гэжэ Танха ноёнай хэлэхэдээн, олон хулагайшадын иигэжэ дурадхабад:

17.02.2005

Бүрэгдэг түнш

№17(21103)

*Дүхэргүй**Сагай сүүрэгж*

8

№6(411)

Синий цветок сахилдак—
Синее пламя земли,
Сильные сия люди —
Символ небесной Шанаа.

Картина Д.-Д.Р.Найданова.

Маленько село Шанаа Селенгинского района с виду не-приметное, но здешние места удивительно притягательные.

Наше бесштранное, босоногое детство прошло здесь, на этой Земле. Школа наша в Шанаа была начальной и малоомплектной. В самом конце левого селения жила семья Найдановых. И первой моей учительницей была Анистия Игнатьевна Иванова, супруга нашего уважаемого ветерана войны и труда Даши-Доржо Раднаевича Найданова.

В 1987 году не стало нашего любимого отца Цыден-Доржи Дагбаевича Цыбикдоржиева. Мы, хотя уже давно взрослые, душой сразу осиротели. Но, было, встречу нашего соседа по даче, земляку Даши-Доржи айтай, друга моего отца, замечательного, счастливого и отважного сына моей малой Родины - Синего Шанаа, сразу становится светло и радостно на душе.

23 февраля 2005 года, в День защитника Отечества, нашему земляку, ветерану войны и труда, инвалиду Найданову Даши-Доржи Раднаевичу исполняется ровно 80 лет.

Предлагаю отрывок из очерка журналистки Ирины Жимбуевой «Солдат не рисует войну».

«... Великая Отечественная началась для него с изнурительной работы на укладке шоссейной дороги от Новоселенгинска до поселка Гусиное озеро, которая шла в сторону железнодорожного полотна ВСЖД. Как сегодня вспоминается, со всего Селенгинского района собрали таких же шестнадцатилетних. День и ночь тянулись в сторону села Цайдам повозки лошадей, груженые гравием для строительства и укрепления дороги ВСЖД. И для подростков работа была круглогодичной. Никто из них даже не задумывался удрать до дома. Только все чаще и чаще отпускали тех, кто уезжал на фронт проститься с родными. Одним из первых из своего поселка Селендума ушел старший его брат Даши-Будаажап. Так он и не вернулся домой, погиб в 42 году под Ленинградом. Зимой он закончил экстренные курсы трактористов, а весной уже пахал колхозные поля. Среди работающих остались лишь женщины и подростки. Хотя таким уже себя Даши-Доржи не считал, а был он старшим тогда в семье, отвечал за всех, был хозяином.

А военные дороги начались зимой 43-го. В Мальту Иркутской области попал с четырьмя земляками своими. Здесь находилось военное пехотное училище, готовившее младших лейтенантов. Через каждые три месяца уезжали на фронт молодые офицеры. Но его учеба растянулась на целый год. Помню, го-

К 60-летию Великой Победы

СОЛДАТ ЖИВЕТ С ОГРОМНОЙ ВЕРОЙ

Ветераны войны и труда с.Шанаа и пос.Селендума

могли освободить от фашизма Европу. Против нее всякая демагогия беспомощна. Свое первое ранение командир взвода Найданов получил после трех месяцев боевых действий. Хотя оно считалось легким, тем не менее пролежал в госпитале два месяца. А второе пришло на освобождение уже самой столицы Западной Украины-Львова, где получил тяжелую контузию. Тогда на груди молоденького командинга заблестел его первый орден Отечественной войны 2-й степени. Уже в Чехословакии - вторая контузия с физическим увечьем. Долгое лечение в госпитале, затем освобождение Вены, снова госпиталь. Вот-вот долж-

Отважные и сильные сыновья нашего села

Д.-Д.Р.Найданов в кругу семьи

ворит, как из Иркутска привезли нам обмундирование, все вплоть до белоснежных носовых платков. Таких чистеньких, красивых, молодых загрузили в товарный вагон и айда на фронт! Знали, что только на Запад, на фронт. Но в начале была Москва, целую неделю находились в ставке главного командования. Гуляя по столице, было огромное желание увидеть Сталина, но куда там. После приезда пополнения офицеров из Сретенского училища наш эшелон двинулся на 4-й Украинский фронт, - вспоминает капитан в отставке, инвалид войны. Выгрузились, не доехав города Перемышева. Распределение по дивизиям много времени не заняло. Так, младший лейтенант Даши-Доржи Найданов стал командиром взвода 325-го гвардейского полка 129 гвардейской дивизии, с которой прошел всю войну. Первый бой - это всегда страшно. Не поверю, что этого чувства не было у кого-то. Он всегда присутствовал, но вот стоит ли показывать, если ты еще командир?

А ведь за тобой твои товарищи и твои бойцы. Это уже после привыкаешь к раненым, погившим своим и врагам. Сколько для меня продлилась война, но среди моего окружения не было ни одного предателя, из-за страха бросившего своего раненного товарища. Это были люди другого склада, воспитанные в особое время по другим этическим законам. Дисциплина - вот главное, что было тогда, вряд ли без нее мы выиграли войну. Я много разноречивого читал о той страшной войне и многое не воспринимаю. Как без ошибок, на то мы живые люди. Но и те миллионы погибших, думаю, не простили бы превратный смысл их смертей. Это история: мы свою страну отстояли и по-

на была прийти победа, но Найданова отправили для продолжения военной службы в Забайкальский военный округ. Уже с Читы, где медицинская комиссия дала свой окончательный вердикт о непригодности несения службы, отправили домой. Для него война кончилась чуть раньше Дня Победы. Инвалид войны, кавалер двух орденов Отечественной войны, ордена Красной Звезды и множества медалей Даши-Доржи Найданов сегодня встречает свой 80-й

**А мы в душе надеемся,
верим, что он обязательно
справит новоселье!
И он, солдат войны, живет
с огромной верой.**

юбилей и 60-летие Великой Победы.

А самая первая победа пришла в его двадцать лет. С тех пор прошла целая жизнь. 60-й цикл по Рабжину, самые зрелые, созидательные его годы отданы родному колхозу, затем совхозу «Селенгинский». Сразу же по возвращению с войны на общем собрании колхозники избрали его зампредседателем, после пришло и председательство.

Даже страшно сегодня представить, что нет сейчас этого хозяйства, мощного Селенгинского совхоза, одного из ведущих в республике тогда, которое поднимали и развивали всем миром. Не доедали, работали сутками. Развалился СССР, получается все следом развалилось. Все, что мы добывали и достигали потом и кровью, развалено, разворовано. Так ведь и называют: праздник со слезами на глазах! Если спросит внук, где я и что в этой жизни сделал, как ответить? Потрясти только медалями? Но в одном не отчаялся ветеран - это в своей семье.

Пока он жив, она крепка, как крепость, надежная защита от всего. Со своей супругой Анистий Игнатьевной, ветераном тыла и труда, которая всю свою жизнь проработала учительницей начальных классов, воспитали трех дочерей и двух сыновей. И, конечно, самая отрада и гордость - внуки, которых пока девять и в 2004 году у него появилась первая правнучка. «Ради этого стоило воевать и проливать кровь!» - говорит земляк. Заботой и любовью детей не обделены мы с женой. Слава Богу, все дети выросли и стали хорошими людьми».

Живут супруги Найдановы около 60 лет вместе в дружбе и согласии. Но в чисто бытовом плане у них есть проблема: из-за холода в квартире зимой перезжают в дачный домик, что на Стеклозаводе. Ветеран сам утепляет, целое лето готовит дрова. Дома он не сидит сложа руки, что-нибудь да делает, мастерит.

А его хобби, настоящее увлечение - живопись. Он - самодеятельный художник. После войны заочно окончил отделение живописи, изостудию им. Крупской и потому краски и кисти у него всегда с собой. 8 мая 2003 года в музее им. Сампилова дети устроили персональную выставку его картин, а у него их очень много. На этой выставке присутствовало много земляков - односельчан, представителей Селенгинского района. Очень широко освещала пресса, телевидение и все средства массовой информации. Был великолепный общий праздник. В этом году торжественно отметили 80-летие со дня рождения его супруги, Анистии Игнатьевны.

Столько теплых и торжественных слов и поздравлений было сказано в адрес этой семьи. В этой трудной, но счастливой жизни надежным тылом всегда была его жена, верная подруга, мать и бабушка его детей и внуков. Она с самой молодости и до сего времени вела, ведет свою семью мудро и дальновидно. Во всех отношениях честная, образованная и высокой культуры человек. Эти хорошие черты передали им дочери. Хорошее воспитание со стороны матери положительно повлияло на воспитание детей: с должным уважением относиться друг к другу, почитать старших и заботиться о младших. А это ведь главный залог любой благополучной семьи.

Даши-Доржи Раднаевич как хозяин крепкий, работоспособный, день и ночь трудился, не покладая рук для того, чтобы обеспечить семью.

Даши-Доржи Раднаевич 50 лет

трудился во имя процветания

своей Родины, в целом страны.

Дожил до золотой свадьбы!

Но в этом счастливом обстоятельстве есть одно, большое «но», ветеран наш, единственный из ветеранов, живущих в городе из всего Селенгинского района, один не имеет своего благоустроенного жилья, где было бы тепло, уютно и хорошо. 2-3 раза был он на приеме у Президента А.В. Потапова, но вопрос до сих пор не решается. Мы - земляки - шананцы, бьем тревогу во все колокола. Если бы ему к 60-летию Победы предоставили квартиру, такие большие духовные заслуги обрели бы руководители республики и города.

Наше землячество во главе с Нимой Жамбаловичем Санжиевым готовится отметить эти знаменательные даты: 60-летие Победы и юбилей ветерана. И если уважаемому ветерану предоставят квартиру, это будет настоящим грандиозным праздником Победы для Даши-Доржи Раднаевича. А мы в душе надеемся, верим, что он обязательно спрятит новоселье! И он, солдат войны, живет с огромной верой.

Желаем ему и всей его большой, дружной семье здоровья, счастья, благополучия. В конце хочу посвятить ему песню «Золотое сердце отца» - «Абым арюун сэдхэл зая» слова и мелодия мои. Оркестровка для симфонического исполнения сделана А.Н.Санжиевой. Партитура поступила в театр оперы и балета для исполнения в праздничные дни.

Энгельсина ГАРМАЕВА.

Абым арюун

Сэдхэл зая

Слова и музыка:

Э.М.ГАРМАЕВОЙ.

Оркестровка

Л.Н.САНЖИЕВОЙ.

- Дайнай дүлэн соогүүр Дайсанние даражархэб, Дүүрэн шан үбсүүндээ зүүнэн Дорюун сэбэр, бэрхэ аbam.

Дабталга

Абым сагаан сэдхэл заяа Аша эзээр, гүшнэртэяа, Алтан дэлхэйн албан дээрэ Ариун сэбэр аршаан шэнг.

- Ажал, хэрэг, ури бээз Ара үзүртээ ашаалаад, Ажабайдалай жолоо Алдангуйгээр баряалта!

Дабталга

3. Абым хэнэн үйлэ, хэрэг Орон иютагаа суурхуулаа, Ошоён наханайн орой Одо мэшээр ялараа!

БАДАН ТУРААХИНАЙ ҮРИ НАДАНАД

Бэлигтэ, Бэлигма эхирнүүд

Жэргүйнээдээ үнгэржэ байдал поездны гүйцэлүү, жэйтэй түргөөр ой жэлийд нүбариадл ашигж болна. Мэгээ наяган хори хүрэж гү, али хориний болгоно алхажан үсээн наянагаа бууралтажа, үри хүүгээдээ гэрлүүлж гү, али 50 наанайнгаа ойн баярын угтажа байхадан яха болон?

Эрхүүгийн университедэй журфагта нүрэж байсан Баярмаа Дымбрылова манай газетэдээ практика гарахаяа сэргээдэни, тэрэнэй хүтэлбэрлигшөөр редколлеги намайстомилоо бэлэй. Мүнөө наанахадам, ехэшье дуратайгаар зүвшөөгүйгүй нэн хаб: эм дээрээ үлүү аашаа тээхээ хэц дуратай байха бэлэй.

Гэбэшье аймхайшагаар юм гү, али гайханаан гэлүүн шэнгэр гү - угаа шадамараар макижж хэхэн эдирхэн басаган таанагаймийн богоно алхажаа ороод, үүдэцца зогсохын харахадаа, эхын энхэрэллээр зүрхмийн халижа, хажуудаа срүүлжэ, хөөрэддөө бэлэй.

Баярмаа журналист болохо гэжэ түрэхэн, ушаагүй номын, мэдээгүй юумчинийн угы, нүблэгэн өөрэ басаган байшоо. Баярмаа практикаа наянар гаража, редколлегиин зүгнөө эрхим сэргэлгэвэлан байгаа. Энэний 1980 ондо болонон ушар.

Хойто жэлын - 1981 ондо баал практика гарахаяа Баярмаа дахин ерээ нэн. Тийхэдээ журналистикаар теоретико бэлэдхэлийн бүри гүнзэгэй болонон байгаа. Иордөө, Баярмаа алишье талаараа бэлигтэй басаган нэн: зураг зураха, зохцол бэшжэ туршаха...

Тэрээр орохэдээ, тэрэндэй ИГУ-тайнгаа нүүчлийн курсадаа яваадаа. Би 1980 ондо соёлын болон нүргуулиин таанагын даагшадаар томилогдонхой, харюусалгамийн дээшмэлхэн байгаа. Юун болооб гэбэл, таанагын даагшаа байсан Георгий Цыренович Дашибын «Байгаль» сэтгүүл руу яашаанаан, сурбажалагшаа Дондог Бальжинимаев Буряадийн помой хэллээр «зүггадашаана», Москвагай Литературна институтдүүргэхэн Бальжинима Юндунов сүлөөтээ мэргэжэл шэлэж «талиндан» - иимэй байдалтай үлэшжэн би яаха-хээхэ бэлэй гэжэ бодолгото болоо нэн бээзб дадаа.

Иимэ хашаланда ороходоо, би Баярмаада иигэж дурдхабай:

- Баярмаа, наип бодожо үзээрэй.

Гэртэхиндээ хэлээрэй. Дээдэ нүргуулиингаа үлэхэн сагье заочноор дүүргээ хааш яахаб?

- Зай! - гэжэ хашхарха тооной харюусаадл, хүнэй зүйшэхэз заб олгонгүй, кабинеэдэж гараад лэ, үгы болошбо.

Тийгээдээ эжээдээ ошожо, мүртэйгөөр ойлгууланьшгүй, Эрхүү руу нииндэхэсээр оропорт руу ябашаба ха.

Үглэөдөрьин худалмэридээ ерээд нуттарни, редактор Р.Б.Гармаев намайс дуудабал даа. Орохолори, редактор хүнхинэхэн хоолойгоороо памда хандажа:

- Баярмаатай юун гэжэ хэлссээ нэмтэ? - гэжэ асууба. Харан гэхэйм, Баярмаагай эжы Гыма Бадмаевна редакторай кабинет соо нуугаад:

- Басагыем бү хүлгүүлж. Университетээдээ басагамни дүүргэг лэ, яагаа гээшбэта,

Уласхондын, регионууд хоондлын болон республиканска фестивалнуудай лауреат, эдир дуушан Вика Орбодоеva

Бүхэлэссин фестивалиин лауреат - Дымбрыловтэнэй гэр бүлүн ансамбль 20 жэлэйнгээ баяр ёнолой концертэд хабаадана

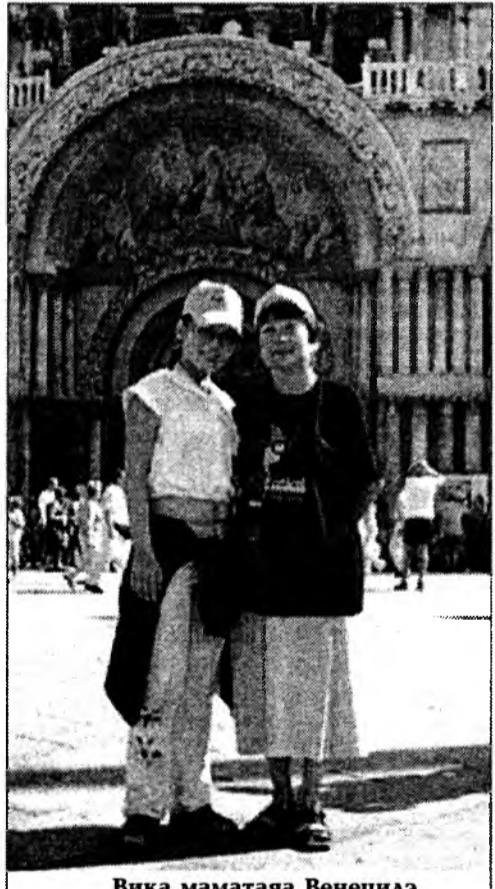
Багаана хөөрхэн Вика басагаандын миний басаган Альбина угаа дуратай, хөөршөөдэг бэлэй. Улаан-Үдийн 49-дэхи нүргуулиин 11 класс дүүргэхээс ябанан Виктория Орбодоеva олондо мэдээжэ дуушан боложо ябана. Бэлигтэ, Евгений, Виктория Орбодоевтон Дымбрыловтэнэй гэр бүлүн ансамблиин эдэхитэй гэшүүд. Бэлигмагай эхирин үреөнгөн Бэлигтэ, дүүргэхэн инженер-атомщик Бэлигтэ Доржиеевич Дымбрылов эрхэдээ эмтэй, долёбортодомтой байжан байгаад, мүнөө арадай аргашан болонхойд даа.

Бэлигтэ хоёр хүбүүтэй, хоёр басагатай. Тэдэгийн дундажаа уран бэлигтэншье, арадай аргашаньшье гаража магадгүй. Ехэхүүн Түмэнзиний Томсийн медицинско академиин оюутан бишуу. Яавшье эдэмийн Бадан Тураахинай үри наадаад хо юм даа.

Ц.ДОНДОГОЙ.

БГТРК-гай Буряад арадай инструментнүүдэй оркестртэй хамта П.Чайковскийн нэрэмжээ хүгжэмэй коллежийн 3-дахи курсын оюутан Эрдэм Дымбрылов хуур дээрэ наадана

Вика маматая Венецидэ

Үзэсхэлэн наян Италида «Улты нютаг» ансамбль айлшалаа

17.02.2005

БУРЯД үНЭН

Духэриг

№17 (21103)

Сагай
Сүүрэяж

10

№6 (411)

Бэшүүрэй аймагай Нарин-Заган болболов бээсын тамирт үнэтэй сэнтэй, хүйтэн родондой аршаантай, алм жэмсээр, ан гүрөөнөөр, ой модоор баян, хүн зонини хүдэлмэрийн ажлаш, хори гаран үрхээд айлтай багахан тоосхон байсан юм. 1931 оной намар Нарин-Заган, Мухар-Шэбэр хамтараад, «Ажалай хубисхал» гэж ТОЗ бий болоо, түрүүлэгшээр ТОГОШИЕВ Гатаг хүдэлэв.

1934 оной январь нарада «Шэнэ ажлыг гэж колхоз байгуулдага, Семёнов Сэрэндоц, Шоймолов Санджакап ноёдтой, Доржиев Бадма, Шоймолов Сэдэб бригадирнууд байгаа. 1934 оной июль нарада Нарин-Заган, Мухар-Шэбэр, Шэбэртэгээд хамтараад, «Ким» колхоз тогтоодо, түрүүлэгшээр Гомбоев Дэлгэр нүнгагдаа. Манай аба Цырендоржин Дарма Нарин-Заганай хүрэй фермын даагуулсаар 1934 ондоо 1947 он болотор 13 жээл туршада хүдэлэв юм. Дэлгэр Гомбоев 1936 ондоо Буряадай түлээлгэшдээр Москвада Кремль соо М.Н. Ербановтай хамта Сталинтай уулзлагада хабадаанаа, дүрээс ахбуулдан, ордено хүртээн хүн, колхоздо машина бэлзгэтийн өрөө, тэрэн тухай нютагаархидын дуу зохёөн:

Голоор, голоор гүйгөөшээ
Гоёхон галтай юун гээшээ?
Гоёхон галтай гээшэмний
Гомбоевой машина.

Эгээл энэ үедэ хэхэ бүтээхэ ажлыг хэрэгүүд айхбарт ехэ байгаа. Тийнгээд лэ Эсэгэроноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхил шоо бэлэй. Шириаг залуу хүбүүдээ, эсэгэнэр аюулта дайнда нютагаа Эсэгэроноо хамгаалхаяа шоо нэн. Дайнай тулалдаандын эрэлхэг зориг гаргажан манай нютагай сэргэгшэд тухай тобшоноо тогтон хөөрэхэ хүсэлтэй.

Санджаков Бадма 1923 ондо түрээн, ВКП(б)-гэй гэшүүн, младша лейтенант, 1942 ондо дайнда мордоод, 1943 оной яланшигийн 17-до, оройдоол хори нахатайдаа баатарай үхэлэөр улаа нэн. Ленинградска областийн хүдэллүүлэгдээн. Хүбүүнэйнээ наана бараада, Сэрэнсүү эжинь сошордомо мэдээ дуулаад, үбшэлэөд, үни болонгүй наана бараашо юм. Санжакап нүхэрэйн Монголдо байгаа, бানал зүүн фронт тэрэ үедэ астанхай байгаа.

Шоймолов Самбуу 1924 ондо түрээн, 1944 ондо дайнда мордоод, 1945 ондо баатарай үхэлэөр унаа.

Содбоев Даши-Цырен 1919 ондо түрээн, ВКП(б)-гэй гэшүүн, 1939 ондо албанда астанхай, младша лейтенант, 1943 оной июншигийн 17-до наана бараа, Луганска областии Дмитриевкэдэх хүдэллүүлэгдээ.

Дугаржапов Чимитцырен 1923 ондо түрээн, 1942 ондо 19 нахатайдаа дайнда мордоод, 1945 оной майн бда, дайнай дүүрэжэ байхада, наана бараа нэн.

Фронтноо бусаагүй сэргэшэдэй «нүраггүйгээр угы болошоо» гэхэн мэдээнүүдье гэртэхинийн абаада, үдэр нүнгигүй хүлээдэг, мэндэ ябана гээд наидадаг байгаа. Эдэ сэргэгшэдэй нэрэнүүдье дурдаха хүсэлтэй.

Аюров Бадма 1923 ондо түрээн, 1943 ондо дайнда мордоод, 20 нахатайдаа нүраггүй угы болошоо.

Бадмацыренов Доржо 1909 ондо түрээн, 1941 ондо дайнда мордоод, 1943 ондо нүраггүй угы болошоо.

Доржиев Дугаржап 1911 ондо түрээн, 1941 ондо дайнда мордоод, 1942 оной мартаан табандын нүраггүй угы болошоо.

Доржиев Дондокжап 1903 ондо түрээн, 1942 ондо Стлинград шадарай дайнда ошожо ябатарын, немецүүд эшелниене бомбодоо, тэрэ гэнэнхээ нүраггүй.

Доржиев Еши 1913 ондо түрээн, 1942 ондо дайнда ошоод, 1943 ондо нүраггүй угы болошоо.

Агуу Илалтын 60 жээлэй ойе угтуулан

НАРИН-ЗАГАН - МИНИИ ТООНТО

Эсэгэроноо хамгаалгын Агууехэ дайнда манай нютагаа нээгэй айлнаа 2-3 хүбүүдээ хабадаанаа юм. Аюрай хүбүүдээ Пүрбэ, Бадма - Бадмань бусаагүй.

Доржын хүбүүдээ Данзан, Батомунхэ, Нима, ганса Нимань бусаа. Гунгаагай турбан хүбүүдээ - Дондокжап, Еши, Шоймпол баруун фронтдо дайнда хабадаа, Шоймполын бусажа ерээн. Дондокжабайнгас дайнда нүраггүй угы болошоходонь, Бальжима намганийн турбан хүбүүдээ ядан тулин томо болгоо юм, бүхын наанаараа колхозой, совхозийн фермын мал адууллаа. Мүнөө 95 нахатай, олон аштай, гушатай болонхой. Дондокжабай дүү Ешиин намган Сэбэгэй Бальжима мүн лэ нүхэрэйнгээ дайнхаа бусаагүй.

ажалай түлөө» гэхэн медальда хүртээн байна. Углөөгүүр эртэ унтаатай байхадамнай, аба, эжийнай ажалаад ошоо, үдэшэлэн унтаатай байхадамнай, ажалааа ерэдэг байгаа, бидэ нагаса эжытэйгээ үлэдэг нэмдэ, эгэшэнэрнай шадал болоходонь, Гармаева Сэргэма Гармаевна хүтэлбэриөө, миний ехэ эгэшэ хоёр орденто суута наалишан Гармаева Дулмын басаган. Сэргэма гушаад жэл соо совхоздоо ахамад, экономистаар хүдэлэв юм.

Дайнай үедэ манай Нарин-Заганай фермэдэх хори гаран эхэнэрүүд хаалишанаар, туталшанаар хүдэлдэг нэн. Тэдэнэй тоодо манай эжэ Гэсэгма Дамбаева, эгэшэ Дулма, Дарижап Цыдыповы, Чимитсу, Дугармаа Цыренчаповы, Самбуу Цыбикдоржиечич, Батуев Цыден Цыбикжапович, Гомбоев Аюр Доржиевич, Базаров Баир Юмжанович гээд ажалааа үндээсэн.

Партогоор 1957 ондоо хойши Цыденжапов Доржо Цыбикович, Цыренжапов Бато Цыренчапович, Горбатюк Николай Антонович, Итыгилов Самбуу Цыбикдоржиечич, Батуев Цыден Цыбикжапович, Гомбоев Аюр Доржиевич, Базаров Баир Юмжанович гээд ажалааа үндээсэн.

Нарин-Заганай фермын 1947 ондоо Доржиев Бадма, Сахарова Аниа Григорьевна олон жээлэдэ ударидаа юм. Аймаг, республика соогоо ехэ мэдээжэ, коммунист ажалай колектив гэжэ иэрэтэй, ходол дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдахаа, аргагүй ехэ нү тусбёнөө үлүү наадаг нэн.

Миний эгээн ехэ эгэшэ

Дулма дайнай үедэ 14-15 наханхай колхозой үнэз наажа

эхилээд, 40 жэл соо наалишанаар хүдэлэв юм, «1941-1945

опуудаа шэн габьяята ажалай түлөө» медальда хүртээн.

Бүхын наанаараа наалишанаар хүдэлэхэдээ, Октябриний революциин, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденуудаар шагнагдаан, социалист мурсынэйн илаглаа гэхэн 7 значогтой. Буряадай Верховно Советий Президиумий грамотануудаар 7 дахин, зуугаад үнэмшлэгэнүүдээр, ВДНХ-гай мүнгэн, 2 бронзо медальяар шагнагдаан сууга хүнүүдэй илгээн болоно. Манай Нарин-Заган нютагаа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүлидээр үүргүүлидээр 7 дахин, зуугаад үнэмшлэгэнүүдээр, ВДНХ-гай мүнгэн, 2 бронзо медальяар шагнагдаан сууга хүнүүдэй илгээн болоно. Манай Нарин-Заган нютагаа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүлидээр 7 дахин, зуугаад үнэмшлэгэнүүдээр, ВДНХ-гай мүнгэн, 2 бронзо медальяар шагнагдаан сууга хүнүүдэй илгээн болоно. Манай Нарин-Заган нютагаа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүлидээр 7 дахин, зуугаад үнэмшлэгэнүүдээр, ВДНХ-гай мүнгэн, 2 бронзо медальяар шагнагдаан сууга хүнүүдэй илгээн болоно. Манай Нарин-Заган нютагаа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүлидээр 7 дахин, зуугаад үнэмшлэгэнүүдээр, ВДНХ-гай мүнгэн, 2 бронзо медальяар шагнагдаан сууга хүнүүдэй илгээн болоно. Манай Нарин-Заган нютагаа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма - Буряад Республикин габьяята малшан, хэдэн агрономууд, экономистнууд, ветврачууд, зоотехникиуд. Дугар абыгын басаган Дулмасуу бүхын наанаараа Шэбэртын дундаа нүргүүли дүүргэсэн эдэб мэргжлэлтэд олон юм, тэрэнэй тоодо миний эгэшэ Октябриниа, би (Сэсэг) - России Федерациин арадай гэгээрэлэй отличигчид, эгэшэ Дулма -

11

№ 6 (411)

Понедельник, 21

Первый канал

- 07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Х/Ф «ИСТОРИЯ ВЕЧНОЙ ЛЮБВИ»
12.40 М/С «ЛИЛО И СТИЧ»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ЖЕНЩИНЫ ВЛЮБЛЕНЫ»
14.10 Х/Ф «ЕДИНОЖДЫ СОЛГАВ...»
16.00 НОВОСТИ
16.20 Т/С «ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУРЖУЯ-2»
17.20 «ПЯТЬ ВЕЧЕРОВ»
18.30 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
19.00 НОВОСТИ
19.10 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
19.40 Т/С «КЛОН»
20.40 ЖДИ МЕНЯ
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Т/С «КАВАЛЕРЫ МОРСКОЙ ЗВЕЗДЫ»
23.40 СПЕЦНАЗ. «ИГРА В ЯДЕРНУЮ РУЛЕТКУ»
00.30 «ВРЕМЯ»
00.30 ИСКАТЕЛИ. «ЛЕТУЧИЙ ГОЛЛАНДЕЦ»
01.20 Д/Ф «КРАСОТА ИЗ-ПОД СКАЛЬПЕЛЯ»
01.50 «СКАНЕР». «КТО ЗАКАЗЫВАЕТ МУЗЫКУ»
02.20 Х/Ф «СВЕДИ МЕНЯ СУМА»

«РОССИЯ»

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
09.45 «ВЕСТИ НЕДЕЛИ»
10.45 «ОТ ЛЮБВИ ДО НЕНАВИСТИ. УИНСТОН ЧЕРЧИЛЛЬ»
11.40 В «ГОРОДКЕ»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
13.50 «ЧТОХОЧЕТ ЖЕНЩИНА»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 Х/Ф «БЭТМЕН И РОБИН»
МЕСТОВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
18.45 Т/С «КАРМЕЛИТА»
19.45 Т/С «ИСЦЕЛЕНИЕ ЛЮБОВЬЮ»
20.45 ВЕСТИ. ПОДРОБНОСТИ
21.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
23.00 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 «НАЙТИ И УНИЧТОЖИТЬ. КОНЕЦ БАНДЫ ГЕЛАЕВА»
01.15 «СИНЕМАНИЯ»

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

КАНАЛ «РОССИЯ»

- 14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
16.30 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТОВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.45 Т/С «КАРМЕЛИТА»
19.45 Т/С «ИСЦЕЛЕНИЕ ЛЮБОВЬЮ»
20.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
23.00 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 «БАЛОВЕНЬ СУДЬБЫ. ФЕНОМЕН ЛЬВА ЛЕЩЕНКО»
01.15 Х/Ф «СЛУЧАЙ В КВАДРАТЕ 36-80»

«НТВ»

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
МЕСТОВРЕМЯ
06.45, 07.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
07.15, 08.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ».
09.45 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
10.45 «ОТ ЛЮБВИ ДО НЕНАВИСТИ. УИНСТОН ЧЕРЧИЛЛЬ», ФИЛЬМ-2-Й
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
БГРК
13.50 «ХУДОЖНИКАТ»
14.05 К 60-ЛЕТИЮ ПОБЕДЫ. «СТРОКИ МУЖЕСТВА И ЛЮБВИ»
14.20 ТАЙЗАН

Бүрягд үнэн

Дүхэриг

17.02.2005

№ 17 (21103)

«НТВ»

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.05 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ»
11.55 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
12.55 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.35 Т/С «МАНГУСТ-2»
16.35 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.30 Т/С «АДВОКАТ. ПОБЕГ»
КАНАЛ БГРК
19.35 «КЛЮЧ». КРОССВОРД-ШОУ
19.45 КИНЕМАТОГРАФ
КАНАЛ НТВ
20.40 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
21.45 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-5»
22.50 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.35 Т/С «СТЕРВЫ, ИЛИ СТРАННОСТИ ЛЮБОВИ»
02.10 «ЖУРНАЛ ЛИГИ ЧЕМПИОНОВ»
02.45 Х/Ф «СЫГРАЙ ЭТО ЕЩЕ РАЗ, СЭМ»

20.25 НУЖНЫЕ ВЕЩИ

- 20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 «ОКНА»
22.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА». ПОГОДА
23.00 Х/Ф «СТУДЕНЧЕСКИЙ УГАР»

«ТИВИКОМ»

- 07.20 «ШКОЛЬНОЕТВ»
07.50 «ЛОСК». ПОГОДА

- 08.00 М/С «ЯСОН И ГЕРОИ ОЛИМПА»
08.25 М/С «КОТ ПО ИМЕНИ ИК»

- 08.50 М/Ф «НА ЗАДНЕЙ ПАРТЕ»
09.00 «КОМАНДА 1611»
09.30 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»

- 10.30 «24». ПОГОДА

- 10.50 «НЕДЕЛЯ»
12.00 «ОЧЕВИДЕЦ»
13.00 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
13.30 «24». ПОГОДА

- 14.00 «ЧАССУДА»
15.00 «ЦУНАМИ. ЗНАК АПОКАЛИПСИСА»

- 16.15 «ЧТОСЭНДИ»
16.40 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»

- 17.00 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
18.00 «ЧАССУДА»
20.00 М/С «ФУТУРАМА»
20.30 «24». ПОГОДА

- 21.00 Х/Ф «ТВАРЬ»
22.55 «ЛОСК»
23.00 Т/С «СОЛДАТЫ»
00.15 «ВЕСЕЛЬЕ БАКСЫ»
00.30 «24». ПОГОДА

- 07.00 Т/С «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»
07.40 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ МЫШКИ»
07.50 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

- 09.00 Т/С «ДЖЕК-ПОД ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
10.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.30 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЯ»
11.30 Х/Ф «СОЛДАТИКИ»

13.40 СКРЫТАЯ КАМЕРА

- 14.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
14.30 М/Ф «ВАЛИДУБ»
15.00 М/С «ОЗОРНЫЕ АНИМАШКИ»
15.35 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИДУ»

- 16.00 М/С «НОВЫЙ БЭТМЕН»
16.30 М/С «ЛЮДИ В ЧЕРНОМ»

- 17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЯ»

- 19.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
20.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

- 20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ

- 21.00 Т/С «ДЖЕК-ПОД ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
22.00 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»

- 00.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2

- 00.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ

- 01.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

ДТВ

- 10.00 МУЛЬТИФИЛЬМЫ

- 10.30 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»

- 10.35 МУЛЬТИФИЛЬМЫ

- 11.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»

- 11.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»

- 12.05 «ТЕЛЕМАГАЗИН»

- 12.35 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»

- 12.55 Х/Ф «МИСТЕР РЕВНОСТЬ»

- 15.10 «ВРЕМЯ-ДЕНЬГИ»

- 15.40 Т/С «ВОЗДУШНАЯ ПОЛИЦИЯ»

- 16.45 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»

- 17.50 МУЛЬТИФИЛЬМЫ

- 18.35 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»

- 19.15 Х/Ф «ЗОЛОТОЕ ДНО»

- 21.25 Т/С «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»

- 21.30 «ВРЕМЯ-ДЕНЬГИ»

- 22.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»

- 22.25 Т/С «ЖЕНАТЫ И СДЕТЬМИ»

- 22.55 Т/С «МОСКВА. ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ»

- 00.00 «ШОУ БЕННИХИЛЛА»

- 00.40 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»

- 00.55 Х/Ф «ДОБЫЧА ЯГУАРА»

СТОСС - «БАЙКАЛ»

- 07.00 Т/С «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»

- 07.40 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ МЫШКИ»

- 07.50 М/С «СМЕШАРИКИ»

- 08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»

- 08.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

- 09.00 Т/С «ДЖЕК-ПОД ДЛЯ ЗОЛУШКИ»

- 10.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ

- 10.30 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЯ»

- 11.30 Х/Ф «СОЛДАТИКИ»

- 12.00 «БАЙКАЛ»

- 12.35 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»

ДТВ

- 10.00 МУЛЬТИФИЛЬМЫ

- 10.30 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»

- 10.35 МУЛЬТИФИЛЬМЫ

- 11.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»

- 11.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»

- 12.05 «ТЕЛЕМАГАЗИН»

- 12.35 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»

- 12.55 Х/Ф «ДОБЫЧА ЯГУАРА»

- 15.10 «ВРЕМЯ-ДЕНЬГИ»

17.02.2005

№17 (21103)

Среда, 23

◀ ПЕРВЫЙ КАНАЛ

- 07.00 НОВОСТИ
07.10 «КРИВОЕ ЗЕРКАЛО»
08.10 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК НЕСДАЁТСЯ»
09.50 Т/С «КАВАЛЕРЫ МОРСКОЙ ЗВЕЗДЫ»
11.00 НОВОСТИ
11.10 Х/Ф «ГОДЕН К НЕСТРОЕВОЙ»
12.40 Х/Ф «ВЕЛИКИЙ ПОЛКОВОДЕЦ ГЕОРГИЙ ЖУКОВ»
15.10 ЛЕВ ЛЕЩЕНКО, ВАЛЕРИЯ, НИКОЛАЙ БАСКОВ, НАДЕЖДА БАБКИНА, АЛЕКСАНДР РОЗЕНБАУМ В ПРАЗДНИЧНОМ КОНЦЕРТЕ «СЛУЖУ ОТЕЧЕСТВУ»
16.00 НОВОСТИ
16.10 КОНЦЕРТ «СЛУЖУ ОТЕЧЕСТВУ», ОКОНЧАНИЕ
17.10 Х/Ф «МАКСИМ ПЕРЕПЕЛИЦА»
19.00 НОВОСТИ
19.10 «СМЕШНЫЕ ЛЮДИ». ПРАЗДНИЧНЫЙ ВЫПУСК
20.50 Т/С «КАВАЛЕРЫ МОРСКОЙ ЗВЕЗДЫ»
22.00 ВРЕМЯ
22.20 Х/Ф «МАРШ-БРОСОК»
00.30 КОНЦЕРТ ГРУППЫ «ЛЮБО»
ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
С 01.10 ДО 02.40
02.40 Х/Ф «ПОХИЩЕНИЕ «САВОЙ»
04.20 Х/Ф «КАЗАМ»
05.55 Т/С «СОБАЧЬЕ ДЕЛО»

◀ «РОССИЯ»

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
МЕСТОВРЕМЯ
06.45, 07.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
07.15, 08.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-2»
10.45 «ВЕЙСИЯ КЕННЕДИ. 13-Я ВЕРСИЯ», 1 С.
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ

◀ НТВ

- 06.50 Х/Ф «ВЕРНОСТЬ»
08.10 «ОРУЖИЕ РОССИИ. ТАНКОВЫЙ ВАЛЬС»
09.05 ЮБИЛЕЙНЫЙ КОНЦЕРТ ГАНСАМБЛЯ ПЛЕСНИ И ПЛЯСКИ ИМЕНИ А. В. АЛЕКСАНДРОВА С УЧАСТИЕМ ИОСИФА КОБЗОНА, АЛЕКСАНДРА РОЗЕНБАУМА, ЛАРИСЫ ДОЛИНОЙ, НИКОЛАЯ БАСКОВА И МНОГИХ ДРУГИХ
10.50 Х/Ф «СУДЬБА»
14.05 «ГРОМ НАД ПАЛУБОЙ. СУДЬБА

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

- 14.10 АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ С ПРЕДСЕДАТЕЛЕМ ВЕЛИКОГО ХУРАЛА МОНГОЛИИ ЭНХБАЯРОМ
14.25 К 60-ЛЕТИЮ ПОБЕДЫ. «МУНХЭ ЗУЛА»
КАНАЛ «РОССИЯ»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
16.30 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТОВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Х/Ф «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.45 Т/С «КАРМЕЛИТА»
19.45 Т/С «ИСЦЕЛЕНИЕ ЛЮБОВЬЮ»
20.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
23.00 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 «ЖИЗНЬ ПОСЛЕ СМЕРТИ. ИСПОВЕДЬ ПОКОЙНИКА»
01.15 Х/Ф «КОКТЕЛЬ»
03.25 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»

◀ НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРО»
10.05 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО. КУДА ТЫ ДЕЛСЯ, МАЛЫШ ВИЛЛИ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 «ТАЙНЫ РАЗВЕДКИ»
11.45 Т/С «АГЕНТНАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗПАСНОСТИ-5»
12.55 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.35 Х/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУШКЕТРОВ»
16.35 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ПРИНЦИП ДОМИНО»

◀ «РОССИЯ»

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
09.45 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
10.45 «БЕНИТО МУССОЛИНИ. ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
БГТРК
13.50 БАМБААХАЙ

БУРЯД ГУЗИН

Дух зриг

№6 (411)

12

◀ ТИВИКОМ

- 12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
13.50 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
16.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ ТИТАНИКА-2»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТОВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.45 Т/С «КАРМЕЛИТА»
19.45 Т/С «ИСЦЕЛЕНИЕ ЛЮБОВЬЮ»
20.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-2»
23.00 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ ТИТАНИКА-2»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 «ДУЭЛЬ РАЗВЕДОК. ЯПОНСКИЙ ДРАКОН ПРОТИВ РУССКОГО МЕДВЕДЯ»

◀ АРИГ УС

- 07.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.00 Т/С «НАША СЕКРЕТНАЯ ЖИЗНЬ»
08.50 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.15 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.20 Т/С «ДЖИВС И ВУСТЕР»
10.10 «ФИГЛИ-МИГЛИ»
10.35 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
10.45 М/Ф
11.00 Х/Ф «СЕМЬ НЕВЕСТ ЕФРЕЙТОРА ЗБРУЕВА»
13.10 «МАСКИ-ШОУ». «МАСКИ В АРМИИ»
14.10 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК ЭПОХИ ВОЗРОЖДЕНИЯ»
17.00 «МОСКВА: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
17.30 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.05 Х/Ф «ЗДРАВИЯ ЖЕЛАЮ» ПОГОДА
20.00 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
20.20 ФОРМУЛА УСПЕХА. ПОГОДА
20.30 «МАСКИ-ШОУ»
21.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА». ПОГОДА
22.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА: ТОЛЬКО ДЛЯ МУЖЧИН»
23.00 «САША ПЛЮС МАША»
23.30 Х/Ф «ЖЕЛТЫЙ РОЛЛС-РОЙС»

• 21-62-62 •

- 18.30 Т/С «АДВОКАТ. БОЙ БЕЗ ПРАВИЛ», 1 ЧАСТЬ
КАНАЛ БГТРК
19.35 «ТВОЙ ШАНС»
19.45 ТЕЛЕВИЗИОННАЯ ПРИЕМНАЯ КАНАЛ ТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
21.45 Т/С «АГЕНТНАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗПАСНОСТИ-5»
22.50 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.35 «К БАРЬЕРУ!»
01.00 «СЕГОДНЯ»
01.15 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
02.20 ФУТБОЛ. ЛИГА ЧЕМПИОНОВ. «БАРСЕЛОНА» (ИСПАНИЯ)-«ЧЕЛСИ» (АНГЛИЯ)
21.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
23.00 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 «ЖИЗНЬ ПОСЛЕ СМЕРТИ. ИСПОВЕДЬ ПОКОЙНИКА»
01.15 Х/Ф «КОКТЕЛЬ»
03.25 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»

◀ АРИГ УС

- 08.05 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.15 М/С «КОТОПЕС»
08.40 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.05 «БУТЕРБРОД». ПОГОДА
09.20 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.30 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
09.50 НАШИ ПЕСНИ
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.00 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК ЭПОХИ ВОЗРОЖДЕНИЯ»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИ»
17.45 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.15 М/С
18.30 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
18.45 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
19.00 ЦЕНА ЛЮБВИ
20.00 «БУДНИ»
20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
20.55 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 «ОКНА». ПОГОДА
22.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА»
23.00 Х/Ф «МОЯ БОЛЬШАЯ ГРЕЧЕСКАЯ СВАДЬБА»
17.20 «ПРИНЦИП ДОМИНО»

◀ ТИВИКОМ

- 07.50 «ЛОСК». ПОГОДА
08.00 «ЯСОНИ ГЕРОИ ОЛИМПА»

- НЫЙ ВЫПУСК
17.30 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
19.30 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
22.00 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
00.00 Х/Ф «ОСИНОЕ ГНЕЗДО»
02.10 Х/Ф «БЛИЖАЙШИЙ РОДСТВЕННИК»
04.05 Х/Ф «ПАРТНЕРЫ В ДЕЙСТВИИ»

ДТВ

- 10.00 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
10.30 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
10.35 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
11.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
11.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
12.05 «ТЕЛЕМАГАЗИН»
12.40 Х/Ф «КОД «ЭНИГМА»
15.10 «ВРЕМЯ-ДЕНЬГИ»
15.40 Т/С «ВОЗДУШНАЯ ПОЛИЦИЯ»
16.45 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
17.50 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
18.35 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
19.15 Х/Ф «ДЕСАНТ»
21.25 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.30 «ВРЕМЯ-ДЕНЬГИ»
22.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
22.25 Т/С «ЖЕНАТЫ И СДЕТЬМИ»
22.55 Т/С «МОСКВА. ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ»
00.05 «ШОУ БЕННИ ХИЛЛА»
00.40 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
00.55 Х/Ф «ЭЙС ВЕНТУРА: ЗОВ ПРИРОДЫ»
03.15 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»
03.30 «СЕКСУАЛЬНЫЕ СОСЕДКИ»
04.10 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
04.15 «ШОУ ДЖЕРРИ СПРИНГЕРА»
05.10 «МУЗЫКА НА ДТВ»

◀ СТС - «БАЙКАЛ»

- 07.00 Х/Ф «ИНСПЕКТОР-РАЗИНЯ»
08.55 М/Ф «СКАЗКА СКАЗОК»
09.30 М/Ф «ШАЙБУ, ШАЙБУ»
10.00 Х/Ф «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПЕППИДЛИННЫЙ ЧУЛОК»
11.45 Х/Ф «АКАДЕМИЯ КИБОКСИНГА»
13.40 М/Ф «ПРИНЦЕССА-ЛЕБЕДЬ»
15.30 М/Ф «ПРИНЦЕССА-ЛЕБЕДЬ. ТАЙНА ЗАМКА»
17.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ. СПЕЦИАЛЬ-

- 18.00 М/С «КОТ ПО ИМЕНИ ИК»
18.50 М/Ф «ПРИЯНИК»
09.00 «КОМАНДА 1611»
09.30 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
10.30 «24». ПОГОДА
10.50 Т/С «СОЛДАТЫ»
11.30 «ДИДЬЕ». ПОГОДА
12.00 Х/Ф «ЛОСК». ПОГОДА
12.30 «ПРИГОРШНЮ ДОЛЛАРОВ»
13.00 «САУНДСИКИЙ СОЛДАТЫ»
13.30 «СОЛДАТЫ-2»
14.00 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРЫ»
14.30 Х/Ф «ДИДЬЕ»
15.00 Т/С «СОЛДАТЫ-2»
16.15 «ЧТОС ЭНДИ»
16.40 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРЫ»
17.00 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
18.00 «ЧАС СУДА»
20.00 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ ЖИРИНОВСКОГО»
20.15 «ЛОСК»
20.20 «РАДАР-СПОРТ»
21.00 Х/Ф «ЭРНЕСТ ВАРМИИ»
22.55 «ЛОСК»
23.00 Т/С «СОЛДАТЫ-2»
00.15 «ВЕСЕЛЬЕ БАКСЫ»
00.30 «24». ПОГОДА

◀ СТС - «БАЙКАЛ»

- 07.00 Т/С «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»
07.40 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ МЫШКИ»
07.50 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
09.00 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
10.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.30 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
11.30 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
13.30 Х/Ф «ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2»
01.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
01.35 ДЕТАЛИ
02.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
02.55 Х/Ф «ПРАВДА И ПОСЛЕДСТВИЯ»
04.35 Х/Ф «МЕРТВЕ

13

№ 6 (413)

Пятница, 25

Первый канал

- 07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «КАВАЛЕРЫ МОРСКОЙ ЗВЕЗДЫ», ЗАКЛ. СЕРИЯ
11.10 Т/С «КЛОН»
12.40 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «АЛЛАДИН»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ЖЕНЩИНЫ В ЛЮБВИ»
14.10 Т/С «ЕВЛАМПИЯ РОМАНОВА. СЛЕДСТВИЕ ВЕДЕТ ДИЛЕГАНТ-2»
15.30 «УГАДАЙ МЕЛОДИЮ»
16.00 НОВОСТИ
16.20 Х/Ф «ЦЕЛИТЕЛЬ АДАМЕ»
18.00 «ПЯТЬ ВЕЧЕРОВ»
19.00 НОВОСТИ
19.20 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ
19.50 «ОСНОВНОЙ ИНСТИНКТ»
20.50 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
22.00 ВРЕМЯ
22.25 «ЕВРОВИДЕНИЕ-2005». ВЫБИРАЕТ РОССИЯ. ФИНАЛ
23.50 Х/Ф «УБОЙНЫЙ ФУТБОЛ»
ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
С01.10 ДО 02.40
02.40 Х/Ф «МОНСТР»

«РОССИЯ»

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО. РОССИЯ»
МЕСТОВРЕМЯ
06.45, 07.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
07.15, 08.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
10.45 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР. НАДЕЖДА АЛЛИУЕВА»
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ

- 12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 «МУСУЛЬМАН»
13.00 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
13.55 «ВПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ»
14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
16.30 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТОВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.45 Т/С «КАРМЕЛИТА»
19.45 Т/С «ИСЦЕЛЕНИЕ ЛЮБОВЬЮ»
20.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
23.00 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
00.00 Х/Ф «Я - КУКЛА»

НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.05 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 «ВОЕННОЕ ДЕЛО»
11.45 Т/С «АГЕНТНАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-5»
12.55 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.35 Х/Ф «СТРИНГЕР»
16.35 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ПРИНЦИП ДОМИНО»

Буряад үнэн

Духээрэг

17.02.2005

№ 17 (21103)

- 18.30 «СТРЕСС»
КАНАЛ БГТРК
19.35 МИРСВЯЗИ
19.45 «БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!», ОАО «МОЛОКО»
КАНАЛ НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
21.45 Т/С «АГЕНТНАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-5»
22.50 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.35 «СОВЕРШЕННОСЕКРЕТНО»
00.30 Х/Ф «ВОЙНА ХАРТА»

Ариг Ус

- 07.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
07.50 НАШИ ПЕСНИ
08.05 ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ
08.15 М/С «КОТОПЕС»
08.40 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.05 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.10 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
09.30 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
09.45 РУССКАЯ УСАДЬБА
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
10.00 Х/Ф «МОЯ БОЛЬШАЯ ГРЕЧЕСКАЯ СВАДЬБА»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БЛЮ»
17.45 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.15 НАШИ ПЕСНИ
18.20 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
18.45 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
19.00 «ШКОЛА РЕМОНТА»
20.00 М/Ф
20.10 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.20 «НУЖНЫЕ ВЕЩИ»
20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 ОКНА. ПОГОДА
22.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА».

- 23.00 Х/Ф «КРАСИВЫЙ И УПРЯМЫЙ»
02.15 «ДОМ-2. ЗИМОВКА»

Тивиком

- 07.10 «ЛОСК». ПОГОДА
07.20 «РАДАР-СПОРТ»
08.00 М/С «ЯСОН И ГЕРОИ ОЛИМПА»
08.25 М/С «КОТ ПО ИМЕНИ ИК»
08.50 М/Ф «ПРОШИМЕЛЕЙ И КОРОЛЕЙ»
09.00 «КОМАНДА 1611»
09.30 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
10.30 «24». ПОГОДА
10.50 Х/Ф «ГРЯЗНЫЕ ДЕЛИШКИ»
13.30 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
13.30 «24». ПОГОДА. «ЛОСК»
14.00 «ЧАССУДА»
15.00 Т/С «СОЛДАТЫ-2»
16.15 «ЧТОС ЭНДИ?»
16.40 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.00 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
18.00 «ЧАССУДА»
19.45 «МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ», «ЛОСК»
20.10 «СЕЙЧАС», ОБЗОР НЕДЕЛИ
20.25 «ЧЕЛОВЕК НЕДЕЛИ»
21.00 Х/Ф «ГОРНАДО»
22.50 «ЛОСК»
23.00 «ВОЛЬФ МЕССИНГ. СУДЬБА ПРОРОКА». ПОГОДА
00.10 Х/Ф «СКЛОКА»

СТС - «Байкал»

- 07.00 Т/С «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»
07.40 М/С «МИШКА-МОХНАТИК»
07.50 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
09.00 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
10.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ

- 10.30 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
11.30 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
13.30 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
14.00 Т/С «ТОММИ-ОБОРОТЕНЬ»
14.30 М/Ф «ПАЛКА-ВЫРУЧАЛКА»
15.00 М/Ф «ОЗОРНЫЕ АНИМАШКИ»
15.35 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИДУ»
16.00 М/С «НОВЫЙ БЭТМЕН»
16.30 М/С «ПОДИ В ЧЕРНОМ»
17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЯ»
19.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
20.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
22.00 Х/Я «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
00.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
00.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

ДТВ

- 10.00 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
10.30 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
10.35 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
11.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
11.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
12.05 «ТЕЛЕМАГАЗИН»
12.35 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»
12.55 Х/Ф «ЛУНА-44»
15.10 «ВРЕМЯ-ДЕНЬГИ»
15.40 Т/С «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕССА»
16.45 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
17.50 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
18.35 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
19.15 Х/Ф «ЗОНТИК ДЛЯ НОВОБРАЧНЫХ»
21.25 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.30 «ВРЕМЯ-ДЕНЬГИ»
22.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
22.25 Т/С «ЖЕНАТЫ ИСДЕТЬМИ»
22.55 Д/Ф «САМЫЕ УЖАСНЫЕ ПРОФЕССИИ»
00.00 «ШОУ БЕННИ ХИЛЛА»
00.40 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

«РОССИЯ»

- 06.40 Х/Ф «ЖИВЫЕ И МЕРТВЫЕ», 1 С.
08.15 «БОЛЬШАЯ ПЕРЕМЕНА»
08.40 «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
09.00 ВЕСТИ МЕСТОВРЕМЯ
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.20 «РУССКОЕ ЛОТО»
09.55 «УТРЕННЯЯ ПОЧТА»
10.25 «СУББОТНИК»
11.10 «СМЕХОПАНОРАМА»
12.00 ВЕСТИ
МЕСТОВРЕМЯ
12.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.20 «СТОКОДНЮМ»
13.15 «ВПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ»
14.15 «КЛУБ СЕНАТОРОВ»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «ВЕРСИЯ ПОЛКОВНИКА ЗОРИНА»
КАНАЛ БГТРК
17.00 ТОЧКА ЗРЕНИЯ ЖИРИНОВСКОГО
17.15 КУРЬЕР
17.20 УЛГУР
17.30 МЫ И НАЛОГИ
17.40 НЕОНОВЫЙ ПРОСПЕКТ
17.50 ТЕЛЕВИЗИОННАЯ ПРИЕМНАЯ
18.05 «БУРЯДОРОН»
18.30 БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ
18.45 ПРИМИТЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
19.00 «ФОРМАЛИНА»
20.50 В «ГОРОДКЕ»
21.00 ВЕСТИ
21.25 «ЗЕРКАЛО»
21.35 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
22.05 Х/Ф «ИГРЫ ВЗРОСЛЫХ ДЕВОЧЕК»
00.45 Х/Ф «ГОЛУБОГЛАЗЫЙ МИККИ»
02.50 «ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА»

НТВ

- 07.00 Х/Ф «ВОЙНА ХАРТА»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 М/Ф «А ВДРУГ ПОЛУЧИТСЯ?»
09.25 Т/С «ПОЛИЦЕЙСКИЙ КЭТТС И ЕГО СОБАКА. БЕЗ ПРОМАХА»
09.55 «БЕЗ РЕЦЕПТА»
10.25 «ДИКИЙ МИР»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ»
11.55 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
12.55 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.00 «СЕГОДНЯ»
КАНАЛ БГТРК
14.20 МОЛОДЕЖЬ БУРЯТИИ
14.40 К 60-ЛЕТИЮ ПОБЕДЫ. «ОСЕННИЙ ВАЛЬС»
КАНАЛ НТВ
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. ЛУЧШИЕ БОИ ДЖОНСА»
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 Х/Ф «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. ЛУЧШИЕ БОИ ДЖОНСА»
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 Х/Ф «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. ЛУЧШИЕ БОИ ДЖОНСА»
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 Х/Ф «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. ЛУЧШИЕ БОИ ДЖОНСА»
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 Х/Ф «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. ЛУЧШИЕ БОИ ДЖОНСА»
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 Х/Ф «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. ЛУЧШИЕ БОИ ДЖОНСА»
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 Х/Ф «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. ЛУЧШИЕ БОИ ДЖОНСА»
14.55 КОНЦЕРТ «ЗИМА НА НТВ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД», ДЕНИС МАЦЕУВ
17.55 Х/Ф «СВОЯ ИГРА»
18.30 Т/С «МАНГУСТ. ВДОВА НА ВЫДАНЬЕ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
21.10 Х/Ф «ОТСЧЕТ УБИЙСТВ»
23.40 «МИРОВОЙ БОКС. Л

17.02.2005

№17 (21103)

Бүрягд үнэн

Дүхэргүй

№6 (413)

14

Воскресенье, 27

Первый канал

07.00 НОВОСТИ
 07.10 Х/Ф «ЗЕМЛЯ ДО НАЧАЛА ВРЕМЕН»
 07.50 Х/Ф «В ПРОФИЛЬ И АНФАС»
 09.20 АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН
 09.50 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «КОМАНДА ГУФФИ»
 10.10 «В МИРЕ ЖИВОТНЫХ»
 11.00 НОВОСТИ
 11.10 «НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ»
 11.30 ПОКА ВСЕДОМА
 12.10 ДОГ-ШОУ
 13.00 НОВОСТИ
 13.10 ЖИВАЯ ПРИРОДА. «ПРАВДА О ТИГРЕ»
 14.10 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «МИККИ-МАУС И ЕГО ДРУЗЬЯ»
 14.40 «ЗИМНЯЯ ШУТКА С...»
 15.10 «ВСТАНЬ И ИДИ»
 15.40 «СЛАБОЕ ЗВЕНО»
 16.30 АЛЛА ПУГАЧЕВА. ИЗБРАННОЕ
 19.00 ВРЕМЕНА
 20.00 «ВОСКРЕСНЫЙ «ЕРАЛАШ»
 20.20 Х/Ф «ДОКТОР ДУЛИТТЛ»
 22.00 ВРЕМЯ
 22.45 Х/Ф «ИГРЫ РАЗУМА»
 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
 С01.10 ДО 02.40
 02.40 Х/Ф «КОФЕ И СИГАРЕТЬ»
 04.30 Х/Ф «УВЛЕЧЕНИЕ СТЕЛЛЫ»

«РОССИЯ»

06.50 Х/Ф «ЖИВЫЕ И МЕРТВЫЕ»
 08.25 «КОЛОССАЛЬНОЕ ХОЗЯЙСТВО»
 08.40 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА»
 09.00 ВЕСТИ
 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
 09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
 КАНАЛ «РОССИЯ»
 09.20 «СТУДИЯ «ЗДОРОВЬЕ»
 09.50 «ТВ БИНГО-ШОУ»
 10.05 «ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ»

11.00 «ВОКРУГ СВЕТА»
 12.00 ВЕСТИ
 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
 12.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 КАНАЛ «РОССИЯ»
 12.20 «ПИРАМИДА»
 12.50 «ГОРОДОК»
 13.20 «САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР»
 14.15 «ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС»
 15.00 ВЕСТИ
 15.20 «ФИТИЛЬ № 32»
 16.15 Х/Ф «ЛЮБИМЫЙ РАДЖА»
 18.55 «БЕНЕФИС АЛЕКСАНДРА БУЙНОВА»
 СУЧАСТИЕ ВЛАДИМИРА ВИНОКУРА, НАДЕЖДЫ БАБКИНОЙ, ОЛЕГА ГАЗМАНОВА, НИКОЛАЯ БАСКОВА
 21.00 «ВЕСТИ НЕДЕЛИ С СЕРГЕЕМ БРИЛЕВЫМ»
 22.00 «СПЕЦИАЛЬНЫЙ КОРРЕСПОНДЕНТ»
 22.25 Х/Ф «ГРУДНАЯ МИШЕНЬ»
 00.25 Х/Ф «ДЕНЬ ГИРЕШАЮТ ВСЕ»
 02.20 Х/Ф «М. БАТТЕРФЛЯЙ»

НТВ

07.00 М/Ф «ШАПОКЛЯЮ», «ЧЕБУРАШКА ИДЕТ ВШКОЛУ»
 07.30 Х/Ф «ГАИНСТВЕННЫЙ ОСТРОВ»
 09.00 «СЕГОДНЯ»
 09.15 «СКАЗКИ БАЖЕНОВА»
 09.40 «ИХ НРАВЫ»
 10.25 «ЕДИН ДОМА»
 11.00 «СЕГОДНЯ»
 11.20 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ»
 11.50 «ТОР GEAR»
 12.25 «ДАЧНИКИ»
 13.00 «ШКОЛА ЗЛОСЛОВИЯ»
 14.00 «СЕГОДНЯ»
 КАНАЛ БГТРК
 14.20 «ОТТИНИСЬ»
 14.40 «МУНХЭЗУЛА»
 КАНАЛ НТВ
 14.55 Х/Ф «ДЕЛО РУМЯНЦЕВА»
 17.00 «СЕГОДНЯ»

17.20 «ТАЙНЫ РАЗВЕДКИ»
 17.55 «СВОЯ ИГРА»
 18.50 Т/С «МАНГУСТ. ЧУЖАЯ ВОЙНА»
 20.00 «СЕГОДНЯ»
 20.40 «ЧИСТОСЕРДЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
 21.10 Х/Ф «МОЛЧАНИЕ ЯГНЯТ»
 СТУДЕНТКЕ-ПСИХОЛОГУШКОЛЫ ФБР КЛАРИС СТЕРЛИНГ (ФОСТЕР) ПРЕДЛАГАЮТ ПРОВЕСТИ ПРАКТИКУ В ТЮРЕМНОЙ БОЛЬНИЦЕ, ОБЩАЯСЬ ЧЕРЕЗ ПРОЗРАЧНУЮ СТЕНКУ С МАНЬЯКОМ-КАНИБАЛОМ ДОКТОРОМ ЛЕКТОРОМ (ХОЛКИШ). ЛЕКТЕР ИДЕТ НА КОНТАКТ С ДЕВУШКОЙ И ПОМОГАЕТ ПОЙМАТЬ ТВОРЯЩЕГО УЖАСЫ МАНЬЯКА БИЛЛА. Но САМ ГОТОВИТ ХИТРОУМНЫЙ ПОБЕГ, ЧТОБЫ СНОВА ВЗЯТЬСЯ ЗА СВОЕ ГЛАВНОЕ ДЕЛО ЖИЗНИ...

23.35 «ОРГАНИЗОВАННАЯ ПРЕСТУПНОСТЬ». ФИЛЬМ ИЗ ЦИКЛА «ПОЙМАТЬ И ПОСАДИТЬ»
 00.30 Х/Ф «НАШЕСТВИЕ ВАРВАРОВ»
 02.30 Х/Ф «КОДНЕИЗВЕСТЕН»
 04.30 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
 05.00 «СЕГОДНЯ»
 05.10 Х/Ф «ДЖЕРИМАЙДЖОНСОН»

Ариг Ус

08.00 «НАША СЕКРЕТНАЯ ЖИЗНЬ-1»
 08.50 КАЛАМБУР. ПОГОДА
 09.20 Т/С «ДЖИВСИ И ВУСТЕР»
 10.10 «ФИГЛИ-МИГЛИ». ПОГОДА
 10.40 «БУТЕРБРОД». ФОРМУЛА УСПЕХА
 11.00 Х/Ф «МУЖСКОЙ САНАТОРИЙ»
 13.20 М/С «СЕЙЛОР МУНСНОВА СНАМИ»
 14.30 БЛАГАЯ ВЕСТЬ
 15.00 «МИКСФАЙТ. БОИ БЕЗ ПРАВИЛ»
 15.30 «ФИГЛИ-МИГЛИ»
 16.00 Т/С «АГЕНТСТВО НЛС-2»
 17.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА»
 18.00 М/Ф
 18.20 ФОРМУЛА УСПЕХА

18.30 «ДВЕ БЛОНДИНКИ ПРОТИВ ГРЯЗИ»
 19.00 «ШКОЛКА РЕМОНТА»
 20.00 Х/Ф «АДАМ И ЕВА». ПОГОДА
 22.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА». ПОГОДА
 23.30 «САСА ПЛЮС МАША»
 00.00 Х/Ф «РОКЕРЫ-3»

Тивиком

08.20 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА». ПОГОДА
 09.20 М/С «ПРИСЛЮЧЕНИЯ КОНАНА-ВАРАВАРА»
 09.50 М/С «ШИНЗО»

10.15 «ЕСТЬ ИДЕЯ». ПОГОДА
 10.40 М/С «СИМПСОНЫ»
 12.15 Т/С «ВОВОЧКА-3»
 12.40 Т/С «ДЕТИ ДИОНЫ»
 13.50 «ВОЕННАЯ ТАЙНА»
 14.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
 14.45 «ЧЕСТНАЯ ИГРА»

15.00 Х/Ф «ПРОКЛЯТИЯ КОМОДО». ПОГОДА
 16.45 «ОЧЕВИДЕЦ»
 17.45 «ШКОЛЬНОЕ ТВ»

18.25 «ЛОСК». ПОГОДА
 18.35 «МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ»
 20.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
 21.00 Т/С «ХОЛОСТЯКИ»
 23.00 «АМЕРИКАНСКИЕ ПРИВИДЕНИЯ». ПОГОДА

00.00 Т/С «МАТРЕШКИ»
 01.20 Х/Ф «ЛАВИНА СМЕРТИ»

СТС - «БАЙКАЛ»

07.00 Х/Ф «ОПАСНЫЕ ГЕРОИ»
 08.50 М/С «ПЕППИ ДЛИННЫЙ ЧУЛОК»
 09.20 М/С «СМЕШАРИКИ»
 09.30 М/С «ГОРА ФРЕГЛОВ»

10.00 М/С «ТОМ И ДЖЕРРИ»
 10.15 «ПОЛУНДРА»
 10.45 М/С «ТОМ И ДЖЕРРИ»
 11.00 УТРО С КИРКОРОВЫМ
 12.00 «ТЫ-СУПЕРМОДЕЛЬ-2»
 13.00 «ЖИЗНЬ ПРЕКРАСНА»
 15.00 «СНИМИТЕ ЭТО НЕ МЕДЛЕННО»
 16.00 Д/Ф «МИФЫ О «ТИТАНИКЕ»
 17.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ. СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК
 17.30 «ТЫ-СУПЕРМОДЕЛЬ-2»
 18.30 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
 20.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА»
 22.00 Х/Ф «ТРИ НИНДЗЯ. КОСТЯШКИ ВВЕРХ»
 23.50 Д/Ф «БУДУЩИЕ ЛЕГИОНЕРЫ»
 01.00 КИНО В ДЕТАЛЯХ
 02.00 Х/Ф «ЧЕРНАЯ КОШКА, БЕЛЫЙ КОТ»
 04.15 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНОЕ УВЛЕЧЕНИЕ»

ПТВ

10.30 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
 11.00 Т/С «НАПРЯГИ И ВИЛИНЫ»
 11.30 МУЛЬТИФИЛЬМЫ
 12.45 «СЕКРЕТЫ ГИППОКРАТА»
 13.00 «СЕРЕБРЯНЫЙ РУЧЕЙ»
 13.15 Х/Ф «ГЕРОЙ»
 15.25 Д/С «БЕЗ ЦЕНЗУРЫ»
 16.20 Т/С «СТРОГО НА ЮГ»
 17.20 «КАРДАННЫЙ ВАЛ»
 17.50 Т/С «МОСКВА. ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ»
 20.00 «КОРОЛИ РОЗЫ ГРЫША»
 20.30 «В ЗАСАДЕ»
 21.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
 21.55 Х/Ф «КРИМИНАЛЬНЫЙ ТАЛАНТ»
 01.20 Т/С «С.С.: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ»
 03.20 «САМАЯ ЖЕЛАННАЯ»
 04.30 «КОРОЛИ РОЗЫ ГРЫША»

Современное лечение алкоголизма, табакокурения.
 Поликлиника №2 (бывшая № 4).
 Ост. Саяны, Бульвар Карла Маркса, 12
 Ежедневно: с 18 - 20 ч., суббота: с 14 - 16 ч,
 воскресенье: с 9 - 12 ч.

Лицензия №3 РБ 1074

НАЙМАН МУРТЭЙ НАНАМЖАНУУД

Элбэг МАНЗАРОВ

Өөрынгөөл түлөө оролдожоо,
 Өөр тээшээ татаажа,
 Нуухэр үегэнээ мэхэлжээ,
 Наймаа худадаа уусхажээ,
 Ябууд дундаа шүүрэжээ
 Ябагша нэгтэй харагшалби.
 Садаха гэдэхээс мэдэхэгүй хүннээ
 Саагуур ябаашань дээрэг гү?

Үзээнэн харааны үгэ хүүртэ
 Үндэхэлэн наринаар хеерэн байдаг.
 Үгэ хүүртэй иймэ хүниие
 Үргэн дээрэ шагнан байхаш.
 Үгэ бүхэннийн гэрэл мэтэ
 Үглөөнэй нарандал түяагаа сасадаг.
 Бодож хэлэхэн тайхалтай,
 Бэрхэл хүнэй баялаг гэхэ.

Сээбэр шарайгаараа наргаадаг
 Эрэшүүлэе,
 Сэдыхэл һанаагаараа үгэдүүдээг
 хүниие.
 Энэ хөроо мэдэхэн эхэнэр
 Эгээл айхаар хубилгаан мэтэ.
 Эрэ хүниие ямаршийн сагта
 Эрьоулахэ тархиинь, урбуулха
 хармаанийн.
 Эрилтэ батижка, энэнээ ойлгоожоо,
 Эрьин сээжэдээ нэгээтэл гулгирх.

Олон хүүртэ олзо угы,
 Оньооэр лэ хэлэгдэнэн үгэ.
 Олон табые дурдахадаш,
 Орой хүнүүд ойлгохогий.
 Богонихоноор, удхатайгаар
 Бодож хэлэхэн үгэдээ
 Хүнүүд ухамайлан шагнаха,
 Хүнды сээжэдээ шэнгээхээ.

Шүүр баряд, шүүрдэжэ үзэгшэ
 Шүүмжэлэгшэд бий ха юм даа.
 Бэшээшэ хүн шүүртэн тогтохоор,
 Бэлгигэй бүтээл бүтээхэ.
 Шүүртэн тогтоонгүй тоожошоо хаяа,
 Шүүхэ, шүүмжэлжэ юумэн одохогий.
 Алта угаанаад шэнжэлэн байгаад,
 Абяас ехэтэйш ойлгохо.

Зөөлэн урихан хандалга
 Зүрхэ сэдыхэл доноогоодог.
 Зүдэг зутар ябадалыеш
 Зөөхэй тоноор арилгада:
 Аргатайл наа бээ бэедээ
 Аргасалдажа зөөлэнээр хандая.
 Арьял-барял торготгооны
 Арюудхагдажа сээбэр ябая.

Тогтууригүй нанаатай хүндэ
 Тодо ухаан байдаггүй,
 Тодорхой үгэ хэлэхгүй,
 Тойруулан зугалаад үнээрхэхэ.
 Бухиндалан нохойдол
 Бүд бүтүү дүүлихэ,
 Мултараал хадаа шамнаа,
 Мунинха зангаа гаргаха.

Зүрхэгүй хүндэ зүйэм хилээмэн холо,
 Зүдэрөөшье һаа, зүүдэлэн
 утганийн ойро
 Нанаанийн һардагчаа дээгүүр,
 һарбайха болоходоо, гарын
 хармаандаа.
 Халаг гэхэш хаража байхадаа,
 Хүсэн, тэнхэн хуу бии.
 Хүлнээ гаргаха, хүдэлхэ болоходоо,
 Хүзүүниийн ганайшаха,
 хуульн хүрмэлдэжэхэ.

Монгол хүндэ - морин,
 Модондо - үндээн,
 Мохкоодо - үрэктэр,
 Можитоходо - нөө,
 Мунгэндэ - эзэн.
 Мууда - ухаан,
 Мунсада - гар.
 Мүлирүүлхэ эдэниие - хүн.

Дурлаха гээшэ дура сэдыхэлэй долгин,
 Далитай нүргэдэгүй дошихон морин.
 Дуран соогоо, мииин аманаа унаан
 үгэ бээшэ
 Дуураан дайдлын, эртын наранай элчэ.
 Дуудаан эжэлэй, түрүүшний
 бугын дуун.
 Дуудлаагүй шэхэндэ, дуудлаан
 хүгжмэй дуун.
 Дүлээтэй халуун, зүрхэ сэдыхэлэй
 дүүзэн.
 Дүүхэн хүүхэн, дүмүү хандалгатай
 дуран.

Эрэшүүлэе эрьоулэн эхэнэр
 хүн - нальхай,
 Эхэнэрүүдэй хойноо харайнаан
 эрэ - һамгаша.
 һамгаша, нальхайен харааар
 мэдэхэгүй,
 һайрхуу нэгэннээ халта дуулахаш.
 Эрэдээ жүтээрхэн һамган
 зэмтэй гү?
 һамгандаа һанаа зобонон эрэ гү?
 Үгэл ааб даа, угы!
 Үбэ һамганий үнэн зүрхэнэй үлхее.

Юумэ ойлгохгүй хүн һонюуша
 Юре һонирхоо һаа, һайн.
 һонюушаа, хомхойроо һаа налаа,
 һобингко гаргажал нэгтэ һалаха.
 һожоргүй ябаж

15

№6 (411)

ЖОСНО

БҮРЯД ҮНЭН

17.02.2005

ДУХЗРИГ

№17 (21103)

ЁОХОР НААДАНЫЙ ДУУНУУД

АЛАЙРАЙ

АЯЛТААР

Сүндэг хобтоо нээгтийлэл,
Сэгээн тортогоо гаргынта.
Сээжэ зүрхөө нээгтийлэл,
Сэсэн зугаа гаргынта.
Хобтоо юугээ нээгтийлэл,
Хүхээ тортогоо гаргынта.
Хүндэгий сээжээ нээгтийлэл,
Хүхюу зугаа гаргынта.

Захаан залгаамал дэгэлнил
Задархаа үбэй гулаахан.
Заканиаа залгаан урагууднил
Захадхяа үбэй зугаатай.
Энгэрхээ залгаамал дэгэлнил
Интрэхэ үбэй гулаахан.
Ибшийн залгаан урагууднил
Элдэб зүнэн зугаатай.

Баабайн баринан булаагаан
Бутаран үтэй байганаай даа.
Баабайнан залгамал урагууднил
Мартуулан үтэй байганаай даа.
Ибшии баринан булаагаан
Эмдээн үтэй байганаай даа.
Ибшийн залгамал урагууднил
Мартуулан үтэй байганаай даа.

Нажартсаа сэсэглэхэн сэсэгтээ
Намарай сэсэг үлүү юумэл.
Нагасаан залгамал урагуудни
Намдаа ходо ех юумэл.
Хабартсаа сэсэглэхэн сэсэгтээ
Намарай сэсэг үлүү юумэл.
Ибшийн залгамал урагуудни
Эльгэндэм ходо ех юумэл.

Баабай манай баянхан даа,
Барихаа мүнгөөр дутаагаагүйл.
Баабайяа шэнээн болоходоо,
Зугаалхаа зугаагаар дутаагүйльги.
Ибшии манай баянхан даа,
Эдихэ эдээгэр дутаагаагүйл.
Ибшийн шэнээн болоходоо,
Инжэ байжаа зугаалнальги.

Албан модоной саанаан
Албаахайн шүлэхэн таталянтай.
Аяар холын гайдаанаан
Айлашадай зүрхэн таталянтай.

Хорин модоной саанаан
Хорхойн шүлэхэн таталянтай,
Холын урагай гайдаанаан
Худануудай зүрхэн таталянтай.

Артельдээ олонон трудаагаа
Арбан мянга хобтолоолби,
Алаг оөрьшигөө зүрхэнхөө
Айлашад танаараа зугаалаальби.
Колхоздоо олонон трудаагаа
Хорин мянга хобтолоолби.
Холшор оөрьшигөө зүрхэнхөө
Хүдэн зүнхөөр зугаалаальби.

Ангарнаан утхажаа асарааш үбэйльди,
Артельдээ олонон трудаагаанай.
Артельдээ олонон трудаагаанай
Атхангуү, худхангуү барыштал.
Хударнаа утхажаа асарааш үбэйльди,
Колхоздоо олонон трудаагаанай
Колхоздоо олонон трудаагаанай
Худхангуү, агхангуү барыштал.

Үүдэн шүдэнэй улаашье һаань,
Мүнгэн шүдэн запастайльги,
Энэш бээс үтэлөөшье һаань,
Аша гуша запастайльги.
Араан шүдэнэй улаашье һаань,
Алтан шүдэн запастайльги.
Аягтай бээс үтэлөөшье һаань,
Аша гуша запастайльги.

Алайр, Алайр шотагнай
Алирнатажа наихан ла,
Аягтай хольшортой худануудны
Зугаалан-шууян наихан даа.
Аляя, Аляя нууршил
Дольёдоожо-дошхоржо наихан ла,
Дорьбоотой ерээн худануудны
Дуулан-шууян наихан даа.

Гурбатай хөөхэй байхадаа,
Гуламтаяа тойроог жаргаалыги.
Гуша гаранаан наанаадаа
Зугаатай, наадатай жаргаалы.
Дүрбэтэй хөөхэй байхадаа,
Дүлэнтөө тойроог жаргаалыги.
Дүүс гаранаан наанаадаа
Домбоёо тойроог жаргаалы.

С.МАХАЧКЕЕВА.

«Алаг сээжын оёөрхоо аятай зугаа бэдэрэ...»

Ангарынгаа оёөрхоо
Алтан шулуу бэдэрэ,
Алаг сээжын оёөрхоо
Аятай зугаа бэдэрэ.
Сэлэнгийнгээ оёөрхоо
Сэгээн шулуу бэдэрэ,
Сэлмэг сээжын оёөрхоо
Сэсэн зугаа бэдэрэ.

Хүнды гуулин самовартай
Хөөгөө хэжэ хүгжээ.
Хүхэн дүүхэйн ерхэдэ,
Сайгаа аягалжа сайлуулаа.
Шара гуулин самовартай
Үнэяа хэжэ шааюулаа,
Урихан дүүхэйн ерхэдэ,
Үрмэтий сайгаараа хүндэлэе.

Талын ганса модондо
Туулайнууд юундэ сугларааб?
Таабай болонон танда
Басагад юундэ сугларааб?
Хээрийн ганса модондо
Хэрмэд юундэ сугларааб?
Хүгшэн болонон танда
Хүүхэд юундэ сугларааб?

Малгайн шэнэн үүлэнхээ
Манан гараха хэбэртэй.
Манайдаа ерээн ахайнаа
Зугаа гараха хэбэртэй.
Толгойн шэнэн үүлэнхээ
Бороон орох хэбэртэй.
Тугаар ерээн ахайнаа
Зугаа гараха хэбэртэй.

Ханаараа ухаабтай
Дондордог харгыда
Наншуулнаар ухаатай
Болодог хун.
Университет оройдоо табан
Жэл -
Улаан диплом ухаанда бага.

Тайшагай хото дүүрэн
Тархинь хоонон бүмбэгээ
Шэнги.
Аймагай толгой вождийн
Байхадаа,
Агрономио бага салинтай
Бэлэй.

Үгүй болонон СССР гүрэн
Үнгөөрөө байна олон байгаа.
Үнэнэй хажуудаа худалш
Байгаа.
Үлэн садхалан хоёрш
Байгаа.

Үгүйтэй байхадаа, улад хоорондоо
Урагууднаа үлүү эбтэй байдаг.
Нэгэйн үгүржээ, нүгээдэнь баяхадаа,
Нохойдо адли хусалдажаа байдаг.

Эмний борын мүнгэн таха
Элистэй харгыдаа элээд найхан.
Бурханай үгээнэн бэлгигэй абыяас
Бүсалжаа байхадаа, бүри найхан.

Эльбэн ташан хүүгэдээ үргээн
Эжэй, абын гарниуд эрдэни.

Аба, эжийнэн үбэн болотороо
Абажал байдаг гарнууд мөдөн.

Дайсананаа дараан, космос гаранаан
Дориун түгэлдэр оронойнгоо
Нандаржа байхые харанхаар,
Нохор болонон дээрэ байгаа.

Мүнхэрхэн хүнни - хэнш байг -
Муушалхаа гээшэ хориг атаа.
Хүрүүш нухээнэн багшые хардажа,
Хара нүүрэл арадта татаа.

СССР орон гэнтэ унаагүй -
Сагын өрээ, үүр сайгаа.

Наран соогуур ябахадамни,
Намарай хэрүүн нацуулаа.
Наан залуу ябахадамни,
Наадан зугаа нацуулаа.
Хүнан соогуур ябахадам,
Хабарай хэрүүн нацуулаа.
Холшор залуу ябахадамни,
Хатар наадан нацуулаа.

Нарлан сохи тулеэгээ
Наратай байтарын хууугаа.
Наадан сохи дүүхэйтээ
Хүхэртэй байтарын хууугаа.
Хүнан сохи тулеэгээ
Хуратай байтарын хууугаа.
Хатар сохи дүүхэйтээ
Хадамтай байтарын хууугаа.

Тохомой шэнэн газарта
Тойрон байжа хатарая.
Толгой дээрэх залаагаа
Хантир-янтар хатарая.
Гэрэй шэнэн газарта
Гэшхэн байжа хатарая.
Гэзэг дээрэх зүүвшээ
Хантир-янтар хатарая.
Хүнды буугаа үргэлжээ,
Хүдээ тээшээ гарая.
Хүхэн дүүхэйе дахуулжа,
Наадан тээшээ наижуулая.
Сахиур буугаа үргэлжээ,
Сарьдаг тээшээ гарая.
Сэсэн дүүхэйе дахуулжа,
Наадан тээшээ наижуулая.
Дамдин ОШОРОВОЙ
суглуулбаринаа.

Уншагшадаймнай туршалганауднаа

«ХАРА САГЯНАЙ ХООРОНДО ЯБАЯ - ХҮН БУХЭНЭЙ ХУБИ ЗАЯАН»

САГНАЙ СЭГТЭЙ ЮМ
Улаан шаргал наараа читараажа,
Ушаагай галаад байдаг арад,
Хара хирэгэй хааглааж асарнаан
Худалдаа хулгайша хобдог саг
Харанхы нүнү зүүдэндэм ерээ.

Таряанай ороондо тамхий таряан,
Тэнэг ноёдго төвлэлтий табиан,
Арад зондог наалбашаа эдийнхэн
Архи мүнгөөр анихилнаан саг
Айглаа намай зүүдэндэм ерэж.

Үнэн хицээн хоёрор байдаг
Үлэн хүнэй хоонон хармаан,
Далраа хухархан шубуун шэнги
Дээшээ үндыхээ болицнон саг

Дахин зүүдэндээ хараабад мүнээ.
Бэрхэ инженер үсгэлдэр байгаад,
Бомж болоод, гүйжка ябайын,
Үдэр бүри ушшэл олоор

Үглөөгүй харабаб зүүдэн соогоо.
Сэсрэхэнэй саг саңандал хайлдаг,
Сэсэн саг сараа үлээдэг.
Юрдээ, саг хүрхэтий юм -

Юу таринаш, тэрэшни ургаха.

Буйнайт хүнэй гарта бурхан
Бадма ленхобо сэсэг харадаг.
Нүргэлтэй хүнэй наманшалдан гарта
Носоргоно хамхуул хөсөрые харадаг.

Арьяа Баала даахаа хaa,
Алгаг Диваажан холо бэшэ.
Алгаа мүнгэц даахаа хaa,
Аюул алд гарахаар бэшэ.

Хүдээ зоной ядуу байдал
Худалдаар ходо хайрхажаа байхада,
Үрбэгэр хатаанай үрмэнэе
Үргы гэжэ ханаахаар байдаг.

Араата аман оёотой бэшэ,
Арад нэгэгээ хэлэхэд байх:
«Амидын жаргал - архи хартаабха,
Аргагүй болоо - колхоз бусааха!»

Ходо маани уишадаг хaa,
Хойто наанаадаа наруул сэбэр.

Мүргэл хэнгүй ябадаг хaa,
Мүнөө наанаадаа үзэхэш жэбэр.

Хэлэнгүй аргамгүй - хэлэхэнш бузар:
Харалан байдаг таряанай газар,
Хэрэгээ болицнон соорхой тогоондол,
Хэйтэн мүнөө хаоулоод.

Налихай налхин басагад,

ногтуу янгагар хүбүүд

наранаа буужаа срээгүй -

нандархан гүрэнэй хүүгэд лэ.

ДОНДОК БАДМАЖАЛОВ

Хомор ухаатай хомхой ноёд
Хосорхо харыг шэлэнэн байгаа.
Хара сагаанай хоорондо ябаха
Хүн бүхэнэй хуби заяан.
Худал үнэнэй хоорондо ябаха
Хамаг зоной хуби заяан.

Буряадхан түрээ хэлээтэй аад,
Бэшээр дуутараад яхал юм.
Үгүйтэй бэшэ байдалтай аад,
Үлүү баяжаад яхал юм.

Арюухан сэбрээр шарайеши
Алтан зүүвшээ гутаана.
Элзэн буряад аялга
Эстрадын хашхараан гутаана.

Олонь бэшэ арад аад,
Отогоороо юундэ илгардаг юм.
Аймаглан амяараа сугларангүй,
Арадай болгоо зугаагаа.

«Арюухан сэбрэхэн шараймайл даа»
Алтанай мүнгэнэй бэшэ юумэл даа»

ХУНАН

Хангил хабсагайн хуудамда
Хүнан сайна гансахан.
Харан харан нүүхадам,
Хүүгэн шэнги алхихан.

Хадын шанга налхинда
Хотойн гунхана баарнаан.
Аадар бороопий үүлэндэ
Амяа бүтэнэ хахан.

Үрэгэр ногоон үнэн
Үлүүн жабарта хүрмүүлиэ,
Хүн сагаан бэспэй
Хабсагай эрмэгтээ мэргүүлиэ.

Долорж башбархан хүнчнда
Дууша шубууд нүүнагүй,
Хабтараа хангилай оройдо
Хүхэн донгодох дуулданагүй.

Уяхан бээс гасажа,
Үргаан хүнан гоё бэшэ.
Үндэхэн дээшээ гаража,
Үнэхэн жадаа холо бэшэ.

</div

Российн арадай артист Содном БУДАЖАЛОВАЙ 70 жэлэй ойдо

АХА ДҮҮ БАЙГААБДИ

Алтан дэлхэй дээрэ түрэхеөр табин гурбан наандаа хүргээгээ Содном БҮДДЖАПОВАЙ ажбайда- лайнгаа замыа ямар ехэ эршэ зоригтгоор үнгэрэгчныен ган- сашье Зэднын Дээздээ Тори нюата гайхидын бэшэ, бүхъя Буряад оро- ниймний улад зон һанан дурсанаар.

Нэн түрүүн Содном Будажаповай уг гарбал тухай хөөрхэөр ха. Юуб гэхдэ, энээн тушаа тэрэнэй намтар соо хаанашье, хэзээшье дурсагдаагүй юм. Сартуулай юнэн голой дээдээ талын нюотагуудай гульваа байнаан Худанай гээшний угберхэдэ, тэрэнэй ехэх хүбүүн Дугар энэ тушаал зэргүйен дэажа авбаан байгаа. Тээд хэдыхэнж жэл үнггрэнэ хийно хаанаанашиб жолошон-тойго бусажа ябатарын гурбан мори хүллэгдэхэн бүхээгтэй тэргизниий хүмэрэд, тэрэ удашигүй наха бараган юм ха. Тийнхээрийн тэрэ үеын ёхогуримаар Базар гэжэ дүүнч гульваа болоод, ахынгаа үишэрхэн бүльян бага хүбүүн Дашажабые ашабагад, угайнгаа Гатаб ламында ном заалгахые абаашаан байгаа. Хэдыхэн нахаар эгэшэ байхан миний эжы Цэрэн-Дари: «Зургаагү, али долоотойхон Дашажабые Базар аблгамнай эмээл морёор хийноо үндэлдүүлаад холодожоо ябахан мунёе нийдэнд харгададаг. Гэртээ бусахагчын мэдэсэн шэнгээр хойносонь хараад, нийдэнйнгээ нуулимсие аришажа байсан хүмбий», - гэжэ хэлэдэг нэн. Хaa-яа ойро зуураар ерээд ошохонюү бэшэ, томохон болотороо монгол, түбэд, мүн орордье бэшэгтэ нуураган Дашажабые эжинь болон Базар гульваагай зүвшээлээр габжа-

Базар гүлгаадаг зүйшэлдээр гаожаламаа өөрийнгөө нэрээдээ оруулж, Будажапов Даашажаб Гатапович гэхэн нэрэ обогтой болгоюн байгаа. Хасагай албата Очир гэгшигийн Даримаа басагантай хуби заяагаа холбож, 1934 оной дунда нараадаа хүбүүнтэй болоод, Содном-Дагба гэхэн нэрэ үүгээ нэн. Хуцанайшийн Дугарай басаган болохо миний эжэй Тори Алцаг хоёрой хоорондоо оршодог Хатхал голой Цэбэгэй. Дугарай дунда хүбүүн Дарамбаазар гээштэй хуби заяагаа холбонохионь удаа бишье алтан дэлхээдээ түрэжэ, Содном-Дагбанаа хоёр наадаа илгаатай хүбүүд байгаалди даа. Зүгтөр миний нургуулидаа ошоходол, бээс бээс мэдэлсэхээ болоо нэмдэгдэж. Дайнай үедэ миний нюотагтаа нургуули байгаагүй дээрээхээ эжжүүлийн намайж Дээдээ Тори абаашаа бэлэй. Лубсан-Даша ахатанайдаа байлгахые орхёод ошонохионьшаа наань, би ехэнхийдээ Дашажаб нагасындаа байдаг болоос нэм. Содном-Дагбатай наадаа зугаатай байхадаа, гэрээ наанан уйдахаяа мартадаг байгааб. Содном-Дагба гурбадахи гү, али дүрбэдэхийн класстаа нурдааг тутаа аха хүн шэнгээр заабаришье хэлэдэг, уншажа, бэшэжэ нурахаа үедээмний туналдаг байгаа. Түүрүүшийн үедээ зарим хүйхэр хүбүүд намтай наиншалдахаар забадаг нэн. Энээниие мэдэхэн аха нүхэрхөөмний «шанга наануулга» дуулахадаа, тэдээ намдаа дүтэлхээз болион юм. Содном-Дагба яагаад бэ дээд үстэнэйнгөө дунда ходолжидамаршцай болоод ябадаг нэн. Нэгэтэ хүрээш хэдэн хүбүүд гаргэрэн оржоо ерээд, ямаршигээб алтай хабижихоойдо зуулган алдабабди гэлдэнэ.

уртуй тэрэг гангаас хэзэнгэгүйдээ аргагүй болобо гэж хэлэхэдэн, зүвшөөхөн хүлээн тээдэг нүхдтөө: «Нохойтай дайлалдаад яхатнайб, иэгч-хөр үдаа яна хаяжсан угэблтийн, хусахая болинол бээс» - гэхэн юм. Торин горхоной харзан унанай сөөрэмдэ эшлэжээ үбэлжээн загаа агнахадаа багаанаан түмэрөөр юумэ хэхэц урлахадаа бэрхэс Патаанайн Ешибазар өврийнгээ дархалданаа «татуурийн» гээшье гансал Содном-Дагбадаа барюулха. Содном-Дагбадаа багынь нүхэр Гомбожабай Цэрэндээлэг, мун Цэбэгдорж Олон Сэнгэдаагай Дугарсурун болон шүүшнэхэдьшийн хүбүүд, горхье зүвшандын модо, шулуу шэдэн гүйлдэжээ «тодхуудаа» зогсоопло Содном-Дагбадаа тээшээ загаангуудын үргөөдэгт иэнэ Тийхэдэнэй тэрэнх хатуу проволоксийн пугалжа хэгдээнх хурса нэрээтэй урга модоной үзүүртэ бүхэлгэдэнхийн дэгээ-татууряар харьлаас соотууряа зурагад гэхэн хэдэн хадаригийн зээгэнүүдээс эрье дээрэ татажаа гаргажархиадаг байгаа.

Таралхындаа санас.

Зүгээр намда аха нүхэртэйгэе сугтаа байха хугасаа удааншияа үргэлжлэлөөгүй бэлэй. Тэрэл нэгээжэлийн Содном-Дагбын дүрбэдэхийн классаа дүргэхээлээрн, тэрэндэйн аба, эжы Ториин аймагай түбтэй

ажаллаха боложо, бага наһанаймнай харилсаан таһалдаа һэн.

Буряадай түрүүшүн Герой
Гармажаб Гармаевай эхэ, эсэгэ
Тасаранай Сосёр
(дансадахи нэрэй
Гармаев Аюр) Цэрэн
хүгшэнтэйгээ, Баваа
басагантайгаа мал
ажал дээрэ худалжэ
байнанаа, Дашажаб
нагасатай үблэжэхэээ
зөвжэ ерэхэдэн, би
тэдэнэйдэ байжа ну-
ралсаллаа үргэлж-
лүүлээ һэм. Түрэл Ау-
тынгээ хүнэй үхижүүн
мэтээр үбтэн хүгшэн
хоёр намда һанаагаа
табиж, нургуулихаам
хожомдуулангуй, сай
шанажа сайлувудаг,
хубсаһыем угаажа,
сэберлэж үгээдэгын
мунөөшие һанаадагби.
Геройн нэрэ зэрэгдэ
хүртөөд байхадаа, ху-
бүүнэйнгээ Улаан-
Үдэдэ партайна, советск хүтэлбээ-
рилгэшгээдтэй сугтаа буулгуулжан
фото-зургуудые аbdар сооноор
гаргахадань, нонирхон харада
байгааб. Доодо Ториёо бусаха байна-
тула би үүрээр бодож, велог
сипедээрх холохон хүрээтэр
эсэтэрээ гүйлгөөд бусаанаа, ахай
нухэрэйнгээ һанаагаа зобоний
янзатайгаар газаа гараад хүлээн
зогсожо байнай мартаадгүй.

Дурсадга

гэхэдээ, хүшүн һамар, хэрмэнэй арха сельподо тушаажа, дермантина сабхи, валенка, хүбэцтэй хүргитгэс, үзээсэй малгай бааба, харин наядоодо-Тори ошоходом, аbashни һарынгаа салин абаад, шэнэ костюмийн абаахыешни шамдаа почтоор мунгээсээ эльзээхээсэй байгаа һэн гэжээ бэшэжэрхихэдээ, би эсэгынгээ дайнхаа бусаагүйнөө олзо бээрхжээ баатай болоо абаазьд, харин ши бэлээр юумэн дээрээ нууржа ябаналшиг үзүүлээр һэндээ үхдхатай дэмын юумээ бэшэбээсээ үзээсэй һанаандaa тэрээ бэшэгээсээ дүүргэжээ эльгээнгүй орхижкорхёс һэн хаб. Содном хоёрдохи курсын үзүүлээр һэн гү, зунаийнгаа амаралтын үедэ нээг нүхэртэйгэвээ тэрэнхийнгээ ИЖ-56 мотоцикларааны манайдаа ерэхэдээ, нүхралсалай жэлэые миний һайнгаар дүүргэндээ ханамжатай байхаяа гадна түрүүшүүнүү рассказуудаа ишгэвээ гыень, түб сэлээнээх холо зунаийн бэлэшээрдээ адуюн нүргэгээ харуулж байнаа залуу хүбүүнэй эзэлженийн болонон аад, хэдээ хоног ерэнгүй хаатаан нүүгээ ахад нүхэрөөх өхжээр хүлээжээ, холын городто нурадаг дуратай басаа ганийн амаралтадаа ерэнхий үнэтойт гэж үдэрэй һанаан, һүнийн зүүдэн болоноын харуулжан рассказые онсолон шэлэжээ «Энэхини бага жанрайр эрилтэдээ хүрэмөөр юумэн болоол!» - гэхэнээ юм. Тийхэдээ тэрээ баагахан пъесээ бэшэжэ туршахые дурадхай һэн.

Тэрэнэй үүлээр жэлнүүд үнгэржэ, Содном хани цүхэр Намсалаатайгаа айл бүлэг болонхой институт дүүргэнэйн бусад нүхээдэйнгээ хамта Буряд драмын театрта дээдээр эрдэм мэргэжэлээд батадхан, арадайцгаа үндэшэн соёлыг үндэр өөдөг дэбжэжэл байгааг «Хара булган» гэхэн түрүүшүнгээ туужа хэвлүүлээд байхадамни. Содном пьесэ бэшэнэ гүш гэж асуугаа һэн. Үшөө нэгэ түүжээ захалаад тухашарнад гэхэнэ ондоо харюу хэлжэ шадаагүй һэн. һүүдээ Түнхэнэй аршаанд ошохой ё бүлээтээз город ерхэдэм, Содном гэртээ асараад, байhan журнаал нээжэ харуулха зуураа: «Энэ пьесэ оршуулха гэхэн аад, сүлөө сайн байнагүй. Ши энээниие абаад ошол даа, оршуулж туршиад үзээ. Пьесэ гээши ямар байх ёнотойб гэж: мэдэжэ аваха һэн хаш», - гээ һэн «Мой бедный Марат» гэхэн иерын дээрэнь «Баарланшии даа, миний Марат» гэж бурядаар бэшээтэй байхадан, «Хайрата миний Марат» - гээ haа, яаха юм гэхэдэм «Нээрээшье бодожу үзэхөөр ха...» гэхэн юм. үүдээд бусасахадаа туршажаа оршуулсан тэрэ пьесээд бусаажа угзех зуураа: «Түргээ түүхэй юумэн болоо ха, ши өөрөө драмын хэлэндэ оруулна бээши...» гээ бэлэйб. Үнэхөөрөөшье. Содном нилээд ехээр занажа, шантаны хүргөөд, энэ пьесэе найруулаг табиан байгаа.

1980 оной гараха үеэр бүлээрээ би город зөвжэ, уран зохцолшодо холбоондо хүдэлжэ байхадамийн бидэх ходо уулзадаг болоо һэмий. Энэ үедэ Содном оперо болон баладээ театрт главна режиссероор хүдэлхэндээ гадна соёлын институтад кафедрье даадаг һэн. Эд ажадаа хэдьшиг тухашаруу байбал, «Гурбан наран», «Гашуун арса» гэхэн кинофильмчидэг гол рольнуудын гүйсэдхээ бэлэй. Нэгээ бүлээтгийг хурим түрээд үряал

тайгаар городоо баруулжас ябахадаа, Петропавловкаада Сод номтой тушаан боложо уулзашаан хүмүүсийн кино яажаа буулгадагыс хараахад гээд наа, бидэнтэй ошоодогты гэжэ тэрэнзийн хэлэхэдэнь, дуратайгаар зүвшгэөө юмдэй. Тэрээр үзэр Гэгээтэйн колхозийн хонидой отарын байршил шадар киногой нэгээ хэхэг буулгагдахаа байгаа. Хомор үзэгдэл болонон урданай хуушан гэрэй дэргэдээ кино оператор аппараадаас тодхоод, ханын дэргэдээ хөөрэлдөөшэх хөөр эрээ шүүлэх буулгана. Дайней боложо байнан газарнаас үрэөхэн хүлгүү болоод ерэхэн сэргээшийн аймшиг шартай шангай тулалдаанууд тухай хөөрээнд Айнадаа энэхүү хонин

хуушан сабхитай, нара, һалхиндаа онгошион суба хэдэрэнхэй. Тэрээр сэргэгшын хөөрөө шагнааж байхадаа, хатуу тэмсэлхээ холыг үлэшвээр байнацдал гэмшиэн, энээнээ досоогоо тэсэж ялангяар үзэгдэн хоолойгоо донохон энэ тэрын нутгийн дээрээн асууна. Төдө миний урданай танил килорежиссер Барас Халзанов сэргэгшын ролдоо ива даан артистдаа ажгалтлаа заабарилж хэлэж, энэхэн буулгабарийн зогсоожорхино. Сценарийн энэхүү хээгдэг хэдэ дахин дабтай, шэнээр буулгахын туршанаар байтарыны эхжэн саг ошожол байгаа. Кинодай буулгагшадай УАЗ микроавтобусойн жолоошоной ямаршьб заабарилж хээж дүүргэгүй байхадань, уухажаюм эсархаяа Лариса бидэх хоёр Петрапавловка ошожо, Гармад хүбүүнэйхиээ томо баанхадаа сайн мун пирожогуудые абаад ерээндээ нэмди. Харин киношодний тэрээн зандаа байбад. Халуун нарандаа шарагдажа, зобонги шарайнуудтай болонхийнууд. Үрөөнэн хүлээн тайруулжандал үблэгтөөрөө нутгалжсан оюулахтай тэрээр артистын хөөр таяа туланхай, Содномшье субаяа хэдэрэнхэй зандаа, гэрэй тогтолцоон булаганы түшнэхэй зогсонд. Эдээ хоёрой уулзаж хөөрэлдэхээ үедээ бороогой орохын харуулха ёнотой пожарна машинаашаа уянаа соргоор өөдөнээш шэдэлүүхээ юм. Баян зогсолтой болошохолоорин, уцдаа харяахыен дуудахадамнай, Содном Барас хоёр түрүүлэн наашаа дүгэлжээ ерэбэд «Оперно дуушамнай артистингээ маягые яашье табинаагүй даа...» гэлдэж, халаглас гүбдээ дуугараад тэдэ сай уужа, нэгэ-нэгээ пирожокийн эдизэ, «хахалаа хүдэлгөө» нэн. Энэ үдээрэйн ажал хэдьнишье хаадтаа удаан ябаа ha, тээз Зэдээд кино буулгаха хүдэлмэриэс углэв-мүнөхэд дүүргэхэдээ, энэ баяртай ушараа тэмдэглэхээ язиаар: «Мүнөхдээрээ эжимни Сэлэнгэний хоёр хоногийн асарха нэн, үдэшээн цөвжелжиний эдих хабди!...» гэж Барасын түрмашнян гарч шоглон нагаа дуутаржаа байгаа нэн.

Тийгээх кино буулгагшада тухашаржка байхдайн, энээнисин хажуу тээхээ харгаша тон сууслетэй улад болоод байханаа, бид анханайнгаа зорион тээш яараад. Зэдний голые угсааны эх замаадаа саашаа гүйлгээний бэлэглийн

Хоёр хоногийн хойно Улаан-Үдээ бусаха замдаа Хатхал шотагта

хүрэөд, сэхэ харгыгаар Шулуутын дабаа дабажа, Дээдэ Тори оробобди Пенсидаа гарахадаа, нюатагаа зөвж

ерэхэб. Дашажаб наласатанай газар улаан үнгээтэй «Жигули» хараадаас Содномой ерээд байнье таабадын баатар тэндээ игоогин шэрээтэй УАЗ-469 машинийн байхада, хүдөө ажажны управлениин ахамад зоотехники Георгий Дамбасович Жапцандийн ажалаараа ишиш ерээд ябана хүрээгээ тухайлхаар хэн. Содномтой унаган нүхэд хэн тула тээдээ Улаан-Үдээшье, Пётропавловскадашь хэзэнэнгээ сэргэхэдэ, гэр булагч ордосожо ябадаг бэлдэй.

Театрайнгаа гастроль эмхицдэж ябананай үүлээр ямар нэгэ холы хото городдоо Содномой бусаж

хого городлоо Содломой бусажаа
ерэмсээрэй, Улаан-Үдээд байдаа
иютагайхид урид мэдэлсэж
хэлсээшье гүй аад лэ, Дээдэ Торидоо
амаралтынгаа үүр зүндөө сутлараа
уулзашдаг, уна голой эрьеед
сэнгээж амардаг, иютагахи нүхэдээ
машинануудтаа нуулаад, ой ошожжээ

жэмс, гархяаг суглуулдаг байгаа. Мүн заримдаа Содном холын айлшадыешье нютагтаа урижа асардаг нэн. Суута дуушан Ким Базарсадаевтай эрэхзээ, Бага Хамар-Дабаае дабажа, эмээл морёор Тагли нуур, Химни гол хүрээрт аяншалдан юм. 1970 гаран ондо Монголой габьяата зүжэгшэд Гомбосүрэн, Гантүмэр, Цолмон гэгшигдээ Дээдэ-Торидоо урижа асараа блээл. Эдэ болон бусадын айлшадые хүндэтгийгээр утгалгада Содномой аба, эжийнээн гадна ногаса - Жалцанов Цэдэнгээ болон Даримаа, хуряаханы - Бадмаев Дугуунай болон Дари (убашхайн) ехэ дэмжэлгээ үзүүлдэг нэн.

Улаан-Үүдээс ажагнуулсан
тагаархыдаараа Содном тон ойро
дүтийн харилсаатай байгаа. Түүхэн
эрдэмийн кандидат Бадмаев Евгений
Лубсанович, СССР-ийн арадай артист
Дашиев Дугаржаб Цыренович,
профессор Чагдуров Сергей
Шагжиевич, КГБ-гэй полковник
Гармаев Тимофеев Занаевич болон
Жамсаранов Ринчин Хандажапович,
тиихээдээ партиин обкомийн таатагыс
даадаг байна (иүүлдээ Буряадай
Президентын түншлэгшээр хү-
дэлхэн) Айсуев Дондог Содномович,
Финансын министерствийн таатагыс
даагша Тумуров Запа Галсанович,
Мункөев Бато Базарович, партийна
худалдааны эмблемээр Ачитуев Владимир
Тубанович, ветеринарийн эрдэмийн
кандидат Жалцапова Долгор-Сурун
Дымбрыловна болон Бальжи
Гончиковигч, багши Ванжилов Дугар-
Сурун Сидитович болон бусад
нютагаархинийнгаа ажал хэрэгжийн
амжалааар урмашан баясажа
байдаг, гэр бүлэнэрэйн ажа-
байдалай ямар нэгэн наийндэр
бохоходо, тэрээ олон зоной уулзалгыс
хүтэлбэрилхээ хүндэтэй үүргээ
дүүргэдэг нэн.

Хээзээшье сүлөө саг багатай байдагчье haа, Содном дабхар сэмгэтгий «ИЖ-18» гэхэн шэнэ буу худалдажа абаад, хаа-яа Буда Николаевич Вамилов болон бусад артистнуудтай Улаан-Үзэ шадархи хадануудтаа гүрөөхөн угрээжэ агнаадаг байгаа. Хээрээ төхөөлдонон энээдээтэй ушааралнуудыэ шог зугаатайгаар хөөрэнхийн нананаб. Нэгэтээ тэрээ городой хэдэн ангушиштай Дээдээр-Ториёо ошоод, тэнцэхий эмээл моритой нүхээдэх хабаадуулан, бүхэлийн үдэр угргээлг хээд, углөөдэрэйнгөө ажалда яаран, илангаяа хаана нэгээ тээс суглаа, зүблөөндаа уряалтай гү, али дээдэн даргашуултай уулзаха хэрэгтэй байбал, хононгүйгөөр һүни орой город тээшээ зоридог бэлэй. Тэрээ үед соёлыг министр байхан Дамба Зодбич Жалсаарас, удаан тэрэпийн нээлгээн Дорж Тибочкеевич Цыремпилов, соёл сурталай талаар обкомий секретари Лиidia Чими-това Нимаева гэгшид үндээнтэй соёйнгоо нүлдээ тутгые угргэжэ ябанан опера болон баладэй академическэ театртай найруулсан зохёхы ажалыс. толгойлогшо Содном Будажапловыэ ехэтэ хүндээдэг, харюусалгата ажлыань дэмжэдэг нэн. Илангаяа тэрээ консерватори болон хүгжэмэй, хореографийн нургуули угургээнэ залуу артистнуудай бэлгүү шадабарийн дээшишүүлхые оролдодог байгаа. Гадна тэрээ өөрөө «Атила», «Тоска» болон бусад классическая зохёолнуудыэ найруулан табиж, энэнь үндэр сэргээнтэд хүртөө бэлэй. Олохон жэлдээ эндээ һайнаар хүдэлнээндийн удаа партиин обком болон Соёлыг министерство тэрэниие анхан творческо замаа эхилнээн Буряад драмын ака- демическэ театртань ахамад

Түрэл театрайнгаа творческо хараа замые хубилжа байгаа...
режиссороор томилжон байгаа.

эрилтэдээ тааруулан зохёож, үнөөхил ех зорилготой зангаараа худалжээ захалаад байтараа, Содном Будажапов нанагдаагүйгөөр үбшэндээ дайрагдаа һэн даа, наяа наха бараган суута дуушан Дугаржабнайшье мэндэ байбал, уянга найхан дуунуудаараа мүнөөний бэрхшээлтэ сагта зонойнгоо сэдхээлсэй баясуухаа байгаа даа. Үндэхэн соёлоо холын ойргийг суурхуулсан эд хүүхдүүдийн эзэнтүүлэхийн түүхийн төслийн төвийн

энэ наандаа зонойнгоо аша түнадаа ажал хээ, ех юумэ бүтээгдээ. Хүнэй наанайан буян гээшээ байхад нийцэвэл

ЖАШСЭТЭЙ.
Даша-Дэмбэрэл ДУГАРОВ,
Российн уран зохёолшодын
холбооной гэшүүн

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А.Д.Дугаров С.Бу-
дажапов хоёр бага нахиандaa.

СОНЕДҮҮД

Оршуулагшашаа

Шекспир - юортэмсын гайхамшиг оюун бэлигэй одон. Хүн түрэлтэнэй түүхийн асари алхамуудаар дабшабашье, энэ түби дэлхэйн түхэл шаарийн хубилжа байбашье бааны, энэ поэдэй уран найруулгануудай онсо хурсаа удхань хүнүүдэй сэдхэлдэ ольцогийн зандаа. Хүнүүдэй сэдхэлэй гэгэрхэз тума Шекспирэй зохёолнуудай гүн гүнээгүй удахаа обогрой булаг мэтээр бурялан, ажабайдахи булангирые нээс сохиин, арюун унайаа урдаахулнаар. Хэзээдэшье удхаяа буурахагүй уран зохёолнууд иимээ арюухан булагууд гээшэх юм даа.

Буряадийнай уншагшад энэ аршаантаа булагай дунаалаар, түрэлхи хэлэнэйнээ гайхамшиг ольцого хүснэгтийн сэдхэлээ сүршүүлжээ, дэлхэйн оюун бэлигэй дээжээдэ хүртэйн гэхэн бодлоо Шекспирэй сонедүүдээс оршуулж ахилсанхай. Муноо энэ баглаагийн эхин шүлэгүүдээ түрэлхи хэлэн дээрээ уншагшадай дурадхагцаа Михаил БАТОИН.

1
Сэсэгтэ эшэнүүдхээ хүлээнэлтийн тэсэбэртэй Сэнгүүхэн дэлбэнүүдийн наалбархын хагдаршагүй. Уе сагтаа хумирхаданы тэдэнэйнээ, Унжэгэн уринүүдхээн сэдхэлээ ханашагүй.

Ши тиигэжэл голоо дурлашоод, Шэмэ шүүнээс тэдээдэа үгэхэдээ. Хоротон дайсадтаа бээс мэдүүлшоод, Хубхай хоонон болонош тэрэ мүртөө.

Шэнхинэхэн хабарай дуушанини боложо, Ши эгээл наихан шэмэгтын бол, мүнөөдөө, Ерээдүй сагуудай үрээны буурсаглажа, Улзы хэшэгүүдээ харамнаналши үнэндөө.

Улгэн дэлхэйе үршөө - дурлашоод сэсэгүүдтэй, 2
Унэтэ үршөөн бү булыш даа хүрьэндээ.

Дүшэн үбэлнүүдэй арха, мяхынш хээлэжээ, Дэншье гүнзэгтэй мурлан талихадань, Дээдэн шэмгэг наихан бээвшини дурдажа, Дурагүйлхэжэхээ хэн харахал юм даа?

Хайшсаа орошибоб? - гэжэ асуубал хэн нэгэнэй - Хүхюнн согтой хайшины тэдэ шэмгүүд? Юн гэхэши? «Улхархайн сээртэй хоёр шидэнэй?» Иорэндэгтүүхэн үргүүдээ эдэшинаа бэшгүүтэй?

Уринзрыемни таанад золгогтынши даа. Умынни ошото залийн тэдээн соомнил. Утэлэн миний жаргал энэл юм даа! - Унэн байхал эдээ харюутаа үгэмни.

Удааржа нуларбашье, улаан шуhamни мунөөдөө Урданал даа эрштэй үринэрэймни нүднадаа соо.

3
Илдам шарайгаа толидо эли харанаш, Игэжээ өөрүнгөө бодото дабтаагүй бол, Ууган байгаалияа хүлисэшгүй гомдохооюш Ушаруулж ажинирүүдтэй занаянай хохидол.

Ойроо хүртөөгүй үнжэгэн бээз Одоо хэниин харамнахаб шамдаа үгэхэе? Али мунхэ наан хэрэггүй гэхээр Аргалгүй дурлашанхай юм гүш өөртөө?

Эхын нюдэд сооши холын хабарай Энхэ наихан дурданайн гэршэлэши. Эрьоулж хүсэхэдэнь үбэрхэг наанай Энхэрээлтийн толидо элихэн үзэгдэхэлши.

Энэл наанаараа хизаарлаа бол, заяагаа, 4
Эсэстээ үнгэ сараагүй мэдыш арилхаяа.

Үе дамжан ерэгшээ гээл сэнтэгээ Урижэ налаан ябаналши даа тэнэглэжээ. Улэмжэ наихандаа үгэдэгүйл байгаалии миинтээр - Ундалдаг юм даа сүлөөтэйн сүлөөтэдээ этигэжээ.

Саашань дамжуулхаа уялгатай аад, шамдуун, Сэдэгэхаруу сэдхэлээр өөртөө баринаш. Саглашагүй үнэтэ дараа өөртөө нуюн, Садахаа, дэбтэхье оройдооши ши мэдэнгүйш.

Өөрөө өөртээс уймарай хэлсээ баталжа, Өөрьгөөдэх хизааргуй ехж баялигхаа зайсулналши. Өөхэдээ өөрьгөө мэдэхэ аргалгүй байж, Өөдэгүйхэн зангаа яагаад хароулаха юмбэши?

Ерээдүй сагуудай хайран наихан дүрэнүүдэй Иорэндэгтүүхэн шамнаа тодхортон мундэлхэгүйн харамтай.

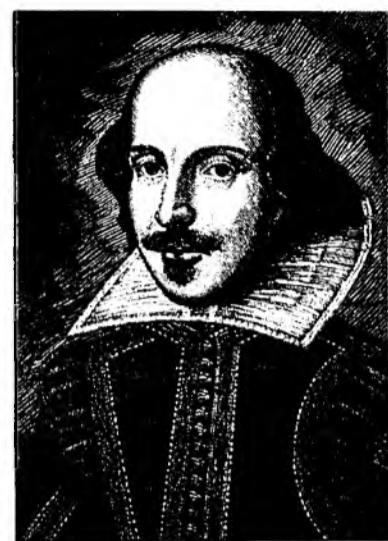
5

Сэбдэг жабарай шэмэрүүн аминай Сэсэрглиг соогтур зайдуултакаанаа үрдижээ, Суглуулж дэлбэнүүдэй дэнээ яарлтай Сэнгүү хабарай ханталын хадаглажа.

Энэхэн бээз арбаад дахин эбхэжээ, Эрхэ бэшэ өөрьгөө эгүүридэ үргэхэдээ, Эрээнтэй дараа һөөртэнэ дахяд бусаажа, Элдэбээр тэхэрюулгэш хүнүүдтэй ши жэшээтэйш.

Юртэмсэ дээрэ арба дахин дабтагдан, Ури саданартай тэдэ оло мундэлхэш. Ухэлэй ерхэхдээ, ши зүйтэн байхаш хэзэдээ - Улзы дэмбэрэлээрээ тэрэниине ши үнээгээш.

Улзытэ хэшэгэйши шамтаяа хамтадаа Унтарха аргань угыхэн гээш юмэл даа!

6
Үбэлэй хаарита набарай
Үрэбхээ үдийн сэсэгүүдэе
Үрдилши энтуулжэ нанаа руу
Үзэсхэлэнтэ шэнжэнүүдэе.

Энэхэн буянайнгаа ашаар
Эрдэнитэ дараагаа бусаахалши.
Арба эбхэжэ ахахадаа,
Аргалгүй сэдхэлээ ханахалши.

Арба дабтагдан уринэртэй
Ажануухаш арбан наан соо.
Энэхэн наанай эсэс дээр
Элэглэхэш үхэлые согтой.

Хүмүүн эрдэнис ши ойлго,
Хүүрэй хорхойн эдеэн бү болго.

7
Дүлээтэ толгойго унтаринаа
Дээшэн үргэн үндыхэдэн,
Дэлхэй түбинхийд амаршалгаа
Дээзэтэ бурхандаа хүргэнэл.

Шадал түгэс шарайгаараа
Шанхаа дээрэхээмийн
шэргэхэдэн,
Гайхажа үгэдэн бултандыа
Галта тэргэдэн үгэдэнэл.

Халуутгаа буураан наранай
Хадын оройдо дүтэлхэдэн,
үүзэгээ тэрээндэ бууранхай
нэшхэлээ бүгэдэ орхинол.

Уудам тэнгэрийээ халихадашни,
Үйдахал даа гансал үринүүдши.

8
Ши - хүгжэмши, тээд уянга
Шаналалтаа үйдхар соо
шагнажа,
Яхадаа дурланаш баясанги
Ядараал өөртөө уряалжа.

Зоболонгой шалтагаан хаана
Зоогонхийг гэжэ асуубалтнай -
«Гашуудалтаа гансаардалгын саана
Гүрэгдэнхэйл эдэ аялануудтай».

Анхараа: хубшэргэй
дайрахалаарш,
Аялгашалнаа үшөө хоёр,
Аба, эжын үрие дууряан
Аяглахан тааруу зохи.

Үгэгүй тэдэнэй уянга соносо:
«Үригүй хүн ори ганса».

9
Бэлбээнэх эхэнэрэй гэншээнхээ
Бурийнханд гансааран хаяаш?
Ойлагыши: түбимийн хэнээрхэл
Ори гансахан үхээл хаяаш.

Бэлбээнэх эхэнэр үринэртэй
Бэлгүүзэнэл нүхэрэйнгээ
Юрэндэгтүүхэн ши, энэ тубидее
Юушие орхихогүйшил өөрхөө.

Үлэдэг лэхамуу хүнүүдэй
Үригүй зөөрийн энэл тубидее,
Үзэсхэлэнине наалган урибэлэнай,
Үгы болон ошоо тубэгтэйл.

10
Өөртөө тиимэ ханагтүүшүүл
Өөрьгөөл усадхадаг хүйхэршүүл.

Эдир наанаа галдагшаши
Эрьоутэжэ хэндэшье дургуйш.
Өөртэшни дуратайшүүлийн
бийшие бол,

Өөрьиши дуралма хэншие үгыл.
Уймар ухаандаа дийлдэнхэй,
Усал руу үсэдээр тэгүүлнэш.
Угайнгаа наихан байшангай

Удхыене наандаажа хүхинш.

Вильям Шекспир

Тэдхүүлжэ арюухан наанаадаа
Тэнпоун сэдхэлдэ ерыш.

Үзэсхэлэн гансал шамдаа бэшэ
Уринэрэйш шарайдаа бадараг лэ.

11.

Хэдэй унанааш, тэдийн үндыхэш,
Хайраты уридэ дахин нэргэхш,
Үтэлж буурахадан хүснэгтийш,
Улаан шунын өөрмийн гэхэш.

Үзэсхэлэн, ухаанши үридэш
нэргэхэл,
Үгыл наа, үтэли ухаан, наандарал.
Үгыгэй зургаан арбан соо оршон
Улгэн дэлхэй хүүрнай болошохол.

Бодоод үзүүш: арайхан байгышье
Балартуулхада хайратай бэшэл.
Буяан хэшэг билтэрүүлагшадые
Бурил олон болгох хэрэгтэй.

Ши байгаалиин тамгын гээшлэши,
Шамдаад, сараагаа үлээх
ёнотойлши.

12.

Сагын хэмжээн абыян соо
Үдэрэй харанхыдаа даруулхада,
Сэсэг, набшын хагдараан соо
Үнэнэйш сайхын харахадаа.

Малнуудай тиирэгшэх хээрын
Мододой намаагаа гүбихэдэ,
Хүүр шэрэхэн тэргэ дээрэ
Хүйлэн нахалай шэшэрхэдэ.

Саашадаа шамай эзэмдэхэн,
Сагай хажууртаа сабшагдхай
Үнжэгэн дээльбын хагдараан,
Үдэнэйш үндидэг байные

Сагай хажуурнаа зайлцуулха
Сарюун хүүгэдэйнийн үдха.

13

Бү хубилаа, өөрүнгөө ёхон соол
бай!
Бү алдыш өөрүнгөө амиды сагтаа.
Эзэмдэн авабалын, бээвши үхэлэй
Эрхэ бэшэ үлэхэш үри саданартай.

Узэмжэхай хайханийн үрьаар
абанхайш.
Улэхэлши өөртээс хэтийн сагуудай
Үнсэгдээгүүрийн үргэлжэлэн
үринэртэй.

Гэр байраяа нарийн сахяагүй бол,
Гэнэ усалнаа зайдсахан
брэхтэй.

Хээзэдээ тэндээш үхэлтэ хосорол
Ходорон хоггүй арилхаа зэртэй.

Ухэхээ сагташни хэлэхэл хүүүнш:
«Үргэжэ үндилгэхэн эсэгэмни
нэнш!»

14

Одо мүшэдгүй одоохон литээр.
Он жэлнүүдэй шэнжээ тодологш.
Тахал, жаргал, үблэй хүйтэ
Таамагшалжа үзэдэг бэшэб.

Бурхэг, наратай үдэр хоногууд
Бүришье хамаатай бэшэл тэндэм.
Хан тайжанаай хуби заянууд
Харагдажа байдаггүй тэрээн
дээрэм.

Шинийн нюдэд соохи ододий
Шэнжээрэй дууын өмдэдэгби.
Ариюун наихан үриинши золтой
Ажамидэрхын үнэниел үзэдэгби.

Хүрэгүй хаяши, үзэмжэхай
Үнэнтээс хосорхол шамтаяа
зайлан.

15

Агшан зуурийн саг соохонол
Ажамидэрхын гомдолгүй
бултанай.

Оршолон туби тайзан болонол,
Ододой дороги үнгээтэ зурагай.

Тэрэнгийн сэсэгэй дэлбэнүүдэл
Тэнгэрийн харуудаа нэрбүүлнээд.
Тэршэхэн наандаа эдирхэлдээд,
Түбинээх халин үнгэрнээд.

Хабарыеш наихашаан өөгшиөжэ,
Х

Размышления во время Саган сар

Госпиталь ИВОВ глазами ветерана войны

В нашей республике в последние времена появляются некоторые оазисы — лечебницы, имеющие высокий рейтинг качества лечения и обслуживания. Одним из этих лечебных учреждений является Республиканский госпиталь для инвалидов и участников Великой Отечественной войны, где трудится высококвалифицированный медицинский персонал, которым много лет успешно и плодотворно руководил доктор медицинских наук, заслуженный врач России, врач высшей категории Владимир Абогоевич Тарнуев. Он посредством привлечения спонсорской финансовой помощи всесторонне укрепил и довел госпиталь до высококлассного современного медицинского учреждения. В этом неоценима заслуга врача В. А. Тарнуева — алтынчика, человека лишенного всякого пафоса. Ныне руководят этим коллективом Госпитала врачи высшей категории, заслуженные врачи РФ и РБ Сергей Владимирович Дроздов и Галина Иннокентьевна Богомолова. Мне, как инвалиду ВОВ, приходится ежегодно проходить профилактическое лечение в отделениях кардиологии, неврологии и пульмонологии.

Преданными клятве Гиппократа, пользующимися большим уважением и непрекращаемым авторитетом у ветеранов войны являются заведующие отделениями: кардиология М. Б.-М. Цыденжапова, неврология И. А. Цоктоев, хирургия С.-М. Э. Цэдашиев, реанимация Т. Д. Цыренова, физиокабинетом Л. Л. Айдаева, пульмонологии Л. Б. Гылыкова, зав. поликлиникой Т. В. Борисова, офтальмолог Э. Б. Данилова, офтальмолог А. А. Желаева, терапевт З. Л. Раднаев, уролог А. С. Тугутов, а также медицинские сестры высшей категории: Н. В. Ринчинова, Л. А. Игумнова, З. Д. Доржиева, М. Г. Очирова, Г. М. Авдеева, Д. Б. Балдандрожкиева и другие. Кредо вышесказанных врачей и медсестер, как я заметил — это работать в пределе своих возможностей. Из их среды наиболее интеллектуально продвинутыми, высококвалифицированными, импонирующими в компетентности особо выделяются заведующая поликлиникой Татьяна Владимировна Борисова, а также врачи — заведующие отделениями: кардиология Мария Батомункуевна Цыденжапова, пульмонологии — Любовь Батуевна Гылыкова, в отделениях которых мне приходилось получать основательное лечение. В этих должностях в полной мере раскрылись их талант и высокая квалификация. В их отделениях инвалиды и участники ВОВ лечатся по полной программе. Врачи — Татьяна Владимировна, Мария Батомункуевна и Любовь Батуевна, по моим наблюдениям, женщины с колосальной энергией, острым умом, отличным знанием своих профессиональных обязанностей, в то же время незаурядная деловитость, сочетающаяся с интеллигентностью, что, впрочем, характерно для многих ярких и неординарных личностей. Например, в Любови Батуевне есть редкое качество строгого эскулапа и лирика — музыканта. Она отлично музыцирует на пианино, красиво поет, а Мария Батомункуевна прекрасно читает стихи, ей нравятся стихи Сергея Есенина и Булата Окуджавы. Она своим зычным голосом не пугает; а ставит больных в состояние медитации.

В их поступках инвалиды войны всегда чувствуют бурятскую национальную ментальность, этикет: уважают старших, особенно людей преклонного возраста, прошедших жестокие сражения в годы ВОВ, уметь сопереживать, проявлять чуткость, внимательность к нуждам своих пациентов, отзывчивость к их просьбам. Они, эти замечательные врачи, снискали непрекращающее доверие и уважение своих коллег, особенно медицинских сестер, которых они учат всегда помнить заповедь Бога: "Не сделай больному того, чего не сделал бы себе и своим близким!"

В госпитале на лечение поступает самый разный контингент больных — инвалидов войны и тружеников тыла. Безусловно, невероятно трудно врачам заниматься лечением инвалидов войны с недееспособным поведением. Однако контингент инвалидов Великой

Гылыкова Любовь
Батуевна

Борисова Татьяна
Владимировна

Цыренжапова Мария
Батомункуевна

Ринчинова Нина
Владимировна

Отечественной войны, отдавший свое здоровье в боях за Родину, заслуживает к себе со стороны медперсонала госпитала более терпимого отношения, так как они воевали за Родину, жили и строили так называемый социализм, беззаботно верили, что после войны будут жить безбедно и счастливо.

Многие из ветеранов проходят очередное профилактическое лечение и будучи патологически в здравом уме, не создают для лечащих врачей так называемое форс-мажорное обстоятельство. А между тем, как я заметил, иногда отношение лечащего врача к пациенту — инвалиду ВОВ не всегда бывает адекватным, т. е. отсутствует элементарная внимательность к нуждам своих пациентов, самое главное — нет отзывачивости к их просьбам. В прошлом году я проходил в отделении пульмонологии госпитала очередное профилактическое лечение. Со мной в палате лежал вполне нормальный интеллектуально привитый, на зависть свободно владеющий многими иностранными языками, награжденный многими боевыми орденами инвалид ВОВ, который до сих пор знал, чем он сам болеет, и в каких лекарствах нуждается.

Лечашщий врач этого отделения, врач-пенсионерка Н.Д.Н. три дня его потчевала четвертинками аспирина. На четвертый день пребывания он имел неосторожность ей напомнить, что пора бы его лечить и показал ей список лекарств, выписанный лечащим врачом поликлиники, которым бы она начала его лечить. Такой, по ее мнению, дерзкий намек на ее некомпетентность взбесил врача, она стала амбициозно заявлять, что она заслуженный врач РБ и т. д. В конце своей тирады она заявила ему, что она отказывается его лечить, передаст другому врачу. Отказать инвалиду войны в его просьбе лечить — это невиданный прецедент.

Такое беспрецедентное поведение и болезненная амбициозность врача, конечно, не может не травмировать психику больного инвалида войны. Немало я наблюдал, как врачи разговаривают с инвалидом войны с презрительно-надменным тоном, кичающим своей самодостаточностью, превосходством здоровья над старческой немощностью.

Такой печальный случай я имел с врачом кардиологии поликлиники госпитала В.П.Д., которая отказалась меня принять, мотивируя тем, что нет направления терапевта, что является ярким примером профанации в работе врача, унаследованной от застарелого периода советского времени. При этом я заметил у нее очень низкую компетентность, дефицит, колапс в образовании. К счастью, подобных врачей с комплексом неполноценности, в госпитале встречаются очень редко.

В медицинской практике есть в обиходе термин "ятрогенез", который в переводе с греческого означает "врач рожденный" (ятрос — врач, гения — порождающий). Значит, речь идет о недурах, которые создают сами врачи.

Справедливо недуг, по сути дела, может любое неосторожное слово или действие врача по отношению к пациенту, тем более к инвалиду войны.

На мой взгляд, прежде всего, никакая зарплата врачей и медицинских работников в целом приводит их к невнимательности, равнодушию к пациентам, а это в конечном счете влечет за собой и ошибки врача.

У многих инвалидов Великой Отечественной войны целый букет болезней, поэтому им приходится систематически следить не только за новинками медицинских препаратов, но и методами лечения тех болезней, которым они страдают.

В трудной, многогранной и результативно-успешной работе врача неоцененную большую роль выполняют беспредельно преданные к своей нелегкой и отважной работе медицинские сестры, обладающие всеми необходимыми профессиональными знаниями, опытом и навыками работы.

Эти обаятельные, красивые медсестры одинаково участвуют и с большим уважением относятся к инвалидам войны, хотя мы — инвалиды войны, будучи в страшно

Следя терпеливой мудрости Востока

преклонном возрасте то хромые, то горбатые, возможно, выглядим не лучше, чем квазимоды — персонажи романа "Собор Парижской Богоматери" Виктора Гюго. Поэтому, моего соседа по палате, часто пользующегося лифтом, лифтерша Валентина Викторовна обозвала дураком и квазимодой. Мой сосед по палате страдал тугоухостью и в минуты нервного расстройства матерился по-немецки, так как после войны он много лет работал комендантом немецкого города. Недоразумение и конфликт с лифтершей происходили из-за того, что лифтерша увозила его в подвал, то на третий этаж вместо второго. Все это в конце концов заканчивалось незаслуженным оскорблением инвалида.

Среди этих замечательных выделяется медицинская сестра высшей категории отделения кардиологии Нина Владимировна Ринчинова. Нина Владимировна из средней семьи бурятского улуса, школьницей она мечтала о профессии врача, но как это бывает, раннее сиротство повернуло ее судьбу несколько иначе. После школы она поступила на курсы медицинских сестер, окончив их, поработала немало лет в больницах города, где приобрела профессиональный опыт медсестры-клинициста.

Как я наблюдал за ее работой, Нина Владимировна всегда безупречна, умеет сопререживать и настраиваться на волну самочувствия больного. Она сама фанатично влюблена в свою профессию, поэтому ее работа в качестве медсестры высоко оценивается руководством госпиталя. А ее пациенты говорят о ней как о медсестре супер-специалисте. По ее рассказам, она свое свободное время посвящает воспитанию детей, их учебе и совместному изучению английского языка. В часы своихочных дежурств изучает медицинские журналы по своей специальности. Кроме того, Нина Владимировна интересуется красавицами, подиумными журналами для женщин, зачитывается психологическими и любовными романами и книгами зарубежных писателей Пауло Коэльо и Эмилио

Робертино. Мадонна, а также бурятская соловушка Галина Шодогбаева. У нее есть неугасимая страсть ездить и любоваться Байкалом. Нынче летом она со своим молодым мужем А. и двумя детьми отдыхала в санатории "Байкальский прибой". По словам ее коллег медсестер, она очень любит готовить, ее вдохновение и помощь кулинарных книг, которых ей однажды ветераны подарили в День медработников, рождают шедевры кулинарного искусства. Кредо ее жизни и работы — это "не бояться делать людям добро — оно вернется сторицей". как сказала ей когда-то ее мать. Придерживаясь этого принципа, она много лет активно и плодотворно трудится в своем коллективе и пользуется большим уважением и любовью у ветеранов ВОВ. Таков скромный портрет рядовой медсестры — труженицы Н. В. Ринчиновой. Не менее добрых, красивых и восхищенных эпитетов заслуживает многие из ее коллег медсестер, например, из отделения пульмонологии: Адиса Галсанова, Юлии Кожевникова, Сэндэма Дугаровна Бадоржкиева, Екатерина Агафонова, Эльвира Халатова, Эржена Цынгиева, Эржена Ширашова и другие.

Мне, ветерану Великой Отечественной войны, порой бывает невыносимо тяжело смотреть на горько плачущего, немощного инвалида войны, искалеченного в жестоких, кровавых боях за Родину, престарелого, всеми забытого, обиженного судьбой одиночного вдовца, напрасно ждущего прихода неблагодарных своих детей. В эту минуту мне приходили на ум вдохновляющие солдата слова из песни: "Ты выжил солдат! Хоть сто раз умирал, хоть друзей хороши, хоть насмерть стояй". Сможут ли утешить солдата слова песни: "Не спешите уходить ветераны, дождитесь до следующей весны!"

Да, он должен помнить, что не всем на войне удалось выжить, а посчастливилось увидеть День Победы только тем, кто вовсе не думал о смерти, не щадил своей жизни, мужественно, отважно сражался за свободу и счастье своего народа. Судьбы ветеранов войны на склоне, закате лет складывается по-разному. У одних осень жизни окрашена в светлые акварельные тона, потому что в своем "третьем возрасте" они окружены детьми, внуками, живут под крышей теплого дома, для них по утрам пыхтят самовар, а вечераами домочадцы с неизменной улыбкой говорят "доброй ночи, Аед!". Если подобный благопристойный, удачливый счастливчик судьбы попадает в госпиталь, то его многочисленная родня затачивает ему целую гору продуктов. А это происходит несмотря на вполне нормальное меню, которое выдерживает весь ингредиент пищевого рациона, который предоставляет госпиталам инвалидам войны. Ежедневно такая его обильная трапеза приводит, как говорят диетологи, к пищевому обжорству, что не может быть пагубной высадоровления.

Однажды со мной в палате лежал ветеран тыла азербайджанец, дни его пребывания в госпитале совпали с мусульманским праздником "Курбан-байрам", который по традиции заканчивается настящим пищевым пьянством. Ему приносил его супруга "бешбармак", слово, которым он угощал не только меня и сестер санита-

рок, но и больных из соседних палат. В другой раз со мной лежал пожилой татарин, ветеран войны, который фанатично соблюдал все мусульманские, религиозные заповеди. Как я заметил, он с восходом солнца неистово молился, совершая намаз целых десять дней, которые, по-видимому, были для него завершающими днями мусульманского праздника Рамадана ("Рамазан"). В эти десять дней он, кроме минеральной воды, ничего не пил, не ел. Это беспокоило нашу очень участливую, милосердную буфетчицу Серафиму Сергеевну, которая вынуждена была обратиться за помощью к врачу, чтобы он прекратил голодовку.

На Востоке говорят, что человек способен чувствовать "ветер смерти", но врач по натуре равнодушный ко всему может этого не заметить, у которого нет чувства проницательности, у таких врачей, говорят, бывают глаза "замылины", поэтому их называют "бездушной рыбой" и злыдней. К сожалению, у нас очень терпимо относятся к некомпетентности врача, который является результатом его троичного диплома. А в Америке прежде чем выйти на врачебную деятельность врач обязан пройти испытательный срок в специальной клинике, а у нас в России это не практикуется.

Не всем врачам удается разжечь у ветерана войны огонек надежды, силу и веру, пожить по-человечески на оставшуюся ему жизнь, а фортуна удача порой благоворит только тем врачам, которые присуще пассивность, обязанность, долг, ответственность врача перед Богом, если он верит в него.

В заключении отметим, что в госпитале в основном работает замечательный, высококвалифицированный медицинский персонал, который по всем параметрам медицинского обслуживания вполне справляется с возложенными им обязанностями.

Беспримерное мужество, отвагу рождали у советских солдат ВОВ любовь к своей Родине, неугасимая ненависть к врагу, непоколебимая вера в правоту нашего дела. И еще одна характерная черта солдат Великой Отечественной войны. Война с ее ужасом и кровью, постоянным риском быть убитым или искалеченным, зверствами фашистов не охвачестили наши сердца, не очерствели мы душой. Все это должно быть достойно оценено нашим правительством.

Эти размышления пришли мне на ум именно во время бурятского Сагаалгана. Безусловно, как говорил поэт, "терпеливая мудрость Востока" присуща менталитету народа, помогает нашим медикам быть не только настоящими профессионалами, но и людьми отзывчивыми и добрыми. И потому поздравляю коллектив госпиталя с Саган Сар: «Амар мэндэ, эмээрдэй. Азтай, амжалтатай ябагты».

С наступающим праздником победы!

Узлы -Жаргал ДОНДУКОВ,
инвалид Великой
Отечественной войны,
доктор филологических наук,
академик Академии наук
высшей школы,
профессор,
заслуженный деятель науки
Российской Федерации и РБ.

(Продолжение. Начало в предыдущих номерах).

До Багдада еще тогда, когда там был Хамадани, доходили слухи, что ал-Газали, ведя странническую жизнь, работает над капитальным трудом о сущности веры. Хамадани привел мне донесшее до него высказывание ал-Газали о том, что совершенство состоит в полном самоисцезновении и в отречении от своих состояний, и я почувствовал близость духовных поисков этого богослова к моим личным переживаниям.

Эти вести обрадовали меня. Меня не мучили угрызения совести в связи с тем, что я так ошибся в ал-Газали, когда я был в Исфахане, но я всегда искренне радовался, когда мир становился лучше, чем я о нем думал. И я от всей души пожелал ему успехов, даже не надеясь дожить до того времени, когда они принесут ожидаемые результаты. К счастью, я ошибся и на этот раз.

ДОМ И ПУТЬ

Ласковая и все еще молодая Анис своей любовью уголила мое сердце, истерзанное ранами памяти и болью предательства. И сладкая печаль, павшая на путешествие в Бухару, и разрыв с Абу Абдаллахом постепенно уходили в даль Времени. Я начинал свой шестой десяток, еще не так уж давно казавшийся мне последним периодом моей жизни, но еще никто во мне не предвещало близости ухода.

В то же время после происшествия с Абу Абдаллахом внимание некоторой части нишапурцев из числа тех, кто относил себя к образованным людям, ко мне усилилось. Видимо, слухи и все то, что за ними последовало, возбудили их любопытство. Возображение такого рода людей услужливо рисовало им, вероятно, какие-нибудь утонченные картины «греческого» разврата, и я ощущал постоянное стремление этой, наиболее впечатляющей части нишапурцев, заглянуть за высокую стену, окружавшую мою личную жизнь. Мне становилось тесновато в этом городе, и я вспоминал ее величество Дорогу, где я мог достигать такого уровня сосредоточения, который был совершенно невозможен для меня здесь, даже при строгом уединении в своей комнате.

Когда я поделился этими мыслями с Хамадани, тот предложил мне совершившее путешествие в Мекку, без которого, как он сказал, все рассуждения о вере будут бесполезными. Меня это предложение обрадовало, и я даже был удивлен тем, что сам до этого не додумался. Отправившись к святым местам, я, во-первых, буду отствовать в Нишапуре не менее восьми месяцев, а во-вторых, спешу вопрос о мере моего благочестия до конца жизни.

И мы с Хамадани стали собираться в путь. Перед отъездом я впервые предложил свободу своей единственной невольнице и сказал, что она может проехать со мной до Исфахана и вступить во владение предназначеными ей домом и садом, но Анис категорически отказалась, а я не стал настаивать.

Первым крупным городом на

ПОВЕСТЬ О ЖИЗНИ ОМАРА ХАЙАМА,

РАССКАЗАННАЯ ИМ САМИМ

нашем пути был Рей, и он был конечным пунктом движения нашего каравана. Здесь нам повезло: буквально через день другой караван уходил в Басру, и мы пристали к нему со свежими верблюдами, купленными в Рее, и двинулись по направлению к Басре. Мне очень хотелось посетить Шираз. Молва о красоте этого города не умолкала многие столетия. Я уже не мог застать в живых проживавшего там имама Абу Насра ал-Насави (мир ему), - весть о его кончине пришла ко мне несколько лет тому назад, но я, полюбовавшись Ширазом, смог бы посетить его могилу и почтить память этого человека, лично знавшего Учителя.

Мои планы, однако, были неисполнимы, потому что приближалась месяц паломничества, а нас от Мекки еще отделяли многие десятки дней пути.

В Басре мы без долгих колебаний продали наших верблюдов и решили дальше двигаться морем. Среди стоявших у причала судов мы увидели прекрасный новый корабль с парусами из новой плотной и красивой ткани. Своей красотой он сразу же покорил наши сердца. На корабле было еще несколько паломников, но большую часть пассажиров составляли купцы, и их товары заполняли трюмы и палубу. Их торговые дела заставляли нас останавливаться в приморских городах - в Кешме, Маскате и в Моке. Я пользовался этими остановками, чтобы побродить по улицам, в конце которых синело море, посидеть в кофейнях, послушать смешение языков, мне известных и неизвестных. Я чувствовал здесь себя на границе краткого бытия и вечности, твердо зная, что через сто или тысячу лет шум людей, заполняющий эти улицы, утихнет, а города исчезнут или изменятся до неузнаваемости, и только океан и шум приливов и отливов останутся неизменными. Сходные ощущения иногда я испытывал во время своих уединенных ночных бдений в обсерватории, когда в моем мире оставались только Всевышний, я и небо, а теперь, когда я сидел в чашечкой кофе на скалистом берегу, о который мурко разбивались волны, в моем мире оставались только Всевышний, я и бескрайнее море.

После Мохи на корабле остались только паломники, и не прошло и недели, как мы высадились на берег в двух днях пути от Мекки. Когда мы прошли с кораблем, капитан спросил меня, помню ли я морскую часть истории пророка Иунуса. Я лишь улыбнулся в ответ, а капитан продолжил свою речь:

- Если бы я и моя команда бросали жребий, чтобы узнать, кого по воле Аллаха любит море, то он быпал на тебя. За все наше долгое плавание на море ни разу не поднялись опасные волны, а наши паруса были упрятими от попутного ветра, и во всем этом я ощущал твое благотворное влияние. Воистину ты - великий человек, угодный Аллаху!

- Я всего лишь скромный паломник, - ответил ему я, - и хотя я действительно всю жизнь ищу Путь к Всевышнему, но до сих пор не уверен, что я его когда-нибудь найду.

Мы расстались друзьями, и капитан пожалел, что не может подождать нас до окончания паломничества, чтобы мое присутствие оберегало корабль и на обратном пути в Басру. Я тоже был бы не против еще раз пережить прелест морского путешествия, но Хамадани, мой спутник, еще в начале нашего странствия, заранее уговорил меня возвращаться в Хорасан через Багдад: ему хотелось посетить Низамийе и другие памятные ему места и показать мне красоты этого великого Города Мира. Поэтому нам предстояло пересечь огромную пустыню, которая могла

оказаться не менее опасной, чем бушующий океан.

В Мекку мы пришли на второй день Зу-л-Хиджжа, и у нас оставалось время, чтобы отдохнуть и прийти в себя после долгого пути.

Я не буду здесь описывать ритуалы паломничества - они и так всем известны. Скажу лишь, что мне они не были в тягость. Основные состояния души и тела, сопутствующие как малому, так и большому паломничеству, были близки к первоначальным, которые происходили со мной в те мгновения, часы и дни, когда я оставался наедине со Всевышним. Главной же особенностью этих состояний в условиях паломничества было то, что они овладевали мной в толпе, в гуще людей, но и это мне не мешало, поскольку мы, люди Пути, умеем быть в миру и не от мира и ощущать себя одинокими в толпе. Я, конечно, еще не мог тогда достичь той степени уединения в мире, которая была доступна великому шейху Абу Иязиду, умевшему выходить за благородный порог своего бытия совершенно безлюдную Вселенную, но многое в самосодействии мне уже было доступно.

В перерывах между медитациями, когда я возвращался в мир, мой взгляд скользил по лицам паломников, и я, сожалению, постоянно чувствовал, что эти люди движут страхом и надеждой - страх перед возможностью оказаться в аду и надежда на то, что Господь смиряется и раскроет перед ними двери рая. Эти люди, я уверен, не знали правила жизни, сформулированного моей предшественницей на Пути, несравненной Рабий: «Истинное служение состоит в том, чтобы не желать рая и не бояться ада».

Подобное же преобладание страха перед Господом над любовью к Нему я наблюдал и у молящихся христиан и иудеев. Мудрость, приходящая из-за Хида, свидетельствует о том, что и там идут интенсивные поиски Пути. Свой Путь они называют Нараяной, и по известным мне признакам этого Пути можно судить о том, что он близок к моему. Мне не довелось переправляться через Хида, и мне неизвестны книги индийцев, по один из наших странников, с которым мне приходилось беседовать в Нишапуре, изложил мне несколько основоположений. Некоторые из них, в частности такое, как: «позвавший высшее преодолевает Смерть», - были очень близки мне. Это не удивительно: ведь наш-хорасанец ал-Худжвири, расставивший указательные знаки на моем Пути, был в Индии и, написав там свое руководство суфиям, умер на берегах Хида, когда я еще был в Мавераннахре. Сходство наших Путей безусловно: оба они освящены Любовью и ведут к Истине, но я не знаю, все ли там за Хида освещены светом Любви или это лишь удел избранных, а большинство, как и у нас, преображается в страхе. Мы много говорим и думаем о свободе, но что такое свобода без Любви и Добра? Если ее лишить или не придать ей этих благих качеств, она станет хуже, чем рабство.

Замена страха перед Всевышним Любовью к Нему ничего не меняет в сути ислама, и я мог совершенно искренне заключить свое паломничество положенными словами: «Господи, это паломничество мое совершено без всяких лицемерия и заносчивости». И я надеялся, что когда-нибудь богословы поймут и примут эту великую замену. Тогда еще я не знал, что это время уже близко.

Эти мысли занимали меня уже по пути из Мекки в Город Пророка, поскольку в течение всего времени паломничества я был сосредоточен на его ритуалах, и это мне не было трудно: я убе-

дился, что мой опыт сосредоточения применим во всех случаях. Свой переход мы с Хамадани совершили в обычном торговом караване, потому что я предложил побывать в Мекке для два после того, как ее покинут все паломники. Мне хотелось почувствовать собственную душу Святого Города. Увы, ничего особенного я в нем не заметил. В нем шла обыденная жизнь, исполненная присущей людям суеты. В кофейнях обсуждали последние новости, купцы подсчитывали барыши и снаряжали караваны для пополнения своих запасов. В святых местах города, на священных холмах и в священной долине, где совсем недавно волновалось людское море, было пустынно и так тихо, что можно было услышать журчание воды в акведуке, бегущей в Мекку из этой долины. Я ощущал присутствие в этом благословленном kraю Аллаха более явственное, чем когда здесь все было заполнено людьми.

Наша задержка в Мекке оказалась полезной и для посещения Медины: и там мы как бы прошли по следам основной волны паломничества и смогли спокойно помолиться в Мечети Пророка. Отдохнув несколько дней в этом красивом городе и подыскивав попутный караван, мы вскоре покинули цветущий Иасрибский оазис и углубились в величественную пустыню, отделявшую нас от Багдада.

Переход этот занял около двух месяцев, и я никогда в жизни не имел столько свободного времени для размышлений и медитаций. Мой спутник и погонщики, гордые тем, что преодолевают пустыню, и всецело поглощенные своей борьбой с нею и с теми сюрпризами, которые она готовит любому, кто находится в ней, даже не смогли бы себе представить, сколько странствий по Вселенной за время нашего земного пути совершил я. Они просто не замечали моего отсутствия, успокоенные наличием в караване моего тела, в то время когда моя душа, покинув это свое вместилище, скиталась среди звезд и становилась частью Единого, слившись с Ним, а потом возвращалась ко мне, обогащенная сокровенным Высшим Знанием.

Любая, даже самая длинная дорога, имея начало, имеет и свой конец, и в конце нашего пути нас ждала награда - прекраснейший город Багдад. Хамадани не терпелось ввести меня в круг учебных знаменитой багдадской Низамийе, но я настоятельно предложил ему провести в Городе Мира несколько дней, не обнаруживая себя: мне нужно было время, чтобы окончательно вернуться на Землю из моих скитаний по Вселенной и скрыть свою причастность к людям Пути. Дни эти прошли среди веселой багдадской суеты.

Приятели нас в Низамийе со всем возможным почтением. При этом основное внимание собрания было сосредоточено на мне, и я, в который раз в своей жизни, ощутил скрытое желание своих собеседников проникнуть в тайны моего сокровенного Знания. Вскоре кофе на столах сменили кувшинчики с набидом. Радужные хозяева, видимо, полагали, что вино развязывает мне языки, но они не учли мои огромный опыт винопития, и эффект был обратным: языки развязались у них. Я всегда признавал, что в вино есть грех, но мудрый человек должен уметь пить так, чтобы вкус вина был больше спрятанного в нем греха - пить, чтобы не страдать от выпитого. Кроме этого, нельзя забывать о том, что выпивший пять чаш чистого вина проявляет свою сущность - все Добро и Зло, содержащиеся в душе пьющего. И мудрец упражнением и опытом пития определяет для себя и не переступает ту грань,

за которой вино начинает приносить мучения, и тогда с начала пития вина и до конца от него не происходит никакого зла и грубости ни в словах, ни в поступках, а только добро и веселые.

Вскоре я убедился, что у моих собеседников этого благого опыта винопития не было, и оно раскрыло их души, обнажив скрытые в них зло и обиды друг на друга и на их покровителей. Их интерес переключился на других, и я оказался защищенным стеной из винных паров от их повышенного внимания. Мне же, сохранившему трезвый взгляд на жизнь и обстоятельства, осталось только поразлечься их перепалками, сплетнями и взаимными обвинениями. Как это всегда бывает у тех, кто пил вино, не зная собственной меры, первоначальное возбуждение у них сменялось глубокой депрессией, и их бессвязные злые речи смолкли, и те, кто тут же еще не сморил сон, стали мучительно припоминать, не наговорили ли они здесь чего-нибудь лишнего. В этот момент я и покинул свою компанию, поблагодарив их за теплый прием и сказав, что беседа с ними была для меня весьма полезной и полезной для моих нынешних философских занятий. Уходя, я поймал на себе несколько удивленных взглядов - те, кто еще сохранил некоторую способность соображать, были поражены твердостью моих походок и осмысливанием моих слов после того, как па их глазах я вышил вина больше, чем любой из них.

Хамадани был удручен впечатлениями от этой встречи. Особенно поразили его злобные высказывания ученьих-багдадцев по адресу высокочтимого им ал-Газали. Видимо, Багдада к тому времени достигли какие-то слухи о возможном возвращении ал-Газали в багдадское Низамийе и посредственности заблаговременно сплотились, чтобы дать отпор выдающемуся собрату. «На порог не пустим этого еретика!» - говорили они. Я утешал Хамадани словами о том, что будущее всего живого всегда определяется великим Аллахом и что он, Хамадани, как истинный суфий, обязан чтить Предопределение.

Через несколько дней мы покинули Багдад. Наш путь от Багдада до Исфахана пролегал по населенным местам. Впрочем, нашим общим с Хамадани этот путь был только до Нехавенде. Там нам было суждено расстаться - Хамадани возвращался в город своей нисбы. Наличие городов и селений на нашем пути и мысли о предстоящем не давали мне внутренне сосредоточиться и оторваться от Земли, но я не досадовал и с удовольствием наблюдал чужую жизнь, мимо которой двигался наш караван.

Пути наши, как я уже сказал, расходились в Нехавенде. Само название этого городка было для меня зловещим, преисполненным скрытой опасности. Но теперь он, казалось, хотел разубедить меня в моей предвзятости: он возник перед нами на закате солнечного дня, когда первые прохладные струи горного воздуха освежают сады и луга, изнывающие от дневной жары, и его мирный спокойный облик не предвещал никакой беды. Возможно, поэтому сон мой был крепким, хотя встал я, как обычно, на рассвете. Хамадани уже собирался в путь - его караван уходил первым. Мир просыпался, и успокоительный щебет птиц и крики петухов не оставляли места страха.

Из книги «Сад истин». Составитель Лео ЯКОВЛЕВ. (Продолжение следует).

ХҮНДЭТЭ ВЕТЕРАНАА АМАРШАЛАЙ!

Дайн дажарай утас үнיאар бээ дээрээ үзээн, байдаан, тулалдаан соогуур бата сэргшэ байнаа харуулнаа, мүнөө уед Буряад журналистикин орн ганса дайнай ветеран Бато Будаев ДАШИЕВ мандажа гаранаа Тахяа жэлэй эхеэр 80 наанайнгаа ой гүйсбэ.

Дайшалхы орден, медальнуудаа ханхи нуулнаа хорёдтойхон сэргэшэ Бато Дашиен түрэл Буряадаа бусажаа ерээд, «Буряад үнэн» сопинтой хуби заяагаа холбоо бэлэй. Тийн наанайнгаа амаралтада гаратаараа түрэл сонидоо худэллэ.

Юрын корреспондентээр ажалайнгаа намтар эхилээд, таңагыл даагшашаар, удаан хори гаран жээ соо харюусалгата секретариин хүнгэн бэшэ тушаалдаа аша үрэтгэйгээр худэллэн габьяатай.

Хэдэй ехэ аашаа, хэдэй ехэ харюусалгата ажал, тэсэбэрий хэрэгтэй байгааб даа - журамхаа эхилээд бэшэлгэн хүрэтгэй хуу хинажа байхада...

Россиян Федерациин соёлой габьяата худэлмэрилэгшэ, мапай хүндэтээ Бато Будаевичаа 80 наанайн ойгоор үнэн зурхэндээ амаршаллад, элүүр энхье, энэ дэлхийн эгээл найнай хийнгээ хүснэгтийн.

«Буряад үнэн» хэвлэлэй байшин гэхэн Гүрэнэй унитарна предприятиин колектив.

ЕВРОПО ТУБИДЭ АЛТАН СЭРГЭ БОДХООБОТ

Нийн түрүүн гаража байгаа Сагаан нааар бултынгийн амаршалаад, ажададтны амжаалта хүсөөд, энхэ элүүр, зол жаргалтай ябаха болгой гэж үрээ даа.

Миний энэ бэшэг бэшэнхэн шалтагаан хадаа Швейцаридаа уласлоорондын алтан медальдаа ахамад редактор Ардан АНГАРХАЕВ хүртэбээ гэжэ мэдээд, энэ ехэ шигнал аваанадтны ехэ хүхээд, урмашаад, баярлажаа байнаа.

Ушоо дахин энэ алтан медальяртны үнэн зүрхэндээ амаршалнаб! Буряад-монгол арад зоноо дээшэнд үргэжэ ябахан-датны болоо. Ехэл найнай Европо тубидэ мэдээжэ боложоо, алтан сэргэ бодхообо гэшээт.

Таанадай хэжэй ябахан ажалийстийн ехээгээ сэгизээ гэжэ ойлгобод.

Нүүдээн нэгээ ушар хөөрхэйе наанаб. Би 1973 ондо Кисловодско ошожо амарсаа юмбы. Тэндэ олон зоноор танилсаад байхадаа, ехээр гайхаагаа юмбы. Буряад зон гэжэ хаана байдаг юм бэ гэжэ огтолон мэдэхэгүүшүүл дүүрэн байгаа нэн.

Ц.ОРОТОВ.

Агаа тохон.

Булган талын Булам нюотаг тоонтотой, бүхы нааарах хүтэлбэрихий тушаалдаа худэлчэн, Ашангада нюотажан ажаллаан, унэр баян Батомонко Цыбенович ДОНДОКОВ

Февралийн 23-да 65 наанайнгаа жаргалтаа ой угтажан. Энэ найхан ойн баяараарын насанарайт зүгнээ аха захажаа ханихуулнаар амаршалнабди.

Жаргал тутгэс мундоэрэй оршомдо Жаран табан наанайтны мундэлэнниийн найхан.

Сэсэгэй баглаашуу арюухан баяраар

Сэдхэлэй оёорноо амаршалнабди бидэнэр!

Наанайтны харгы зам

Найдамтай зохиодор зурыгаал,

Нааарах хээн алжадатны Талаан бэлгигийн тодороо!

Жаран табанайнгаа дабаас дабан,

Жаргал тэгш, үнэр баян ябаналта,

Урдатны шүөөл олон дабаан бин.

Наанайнгаа найдамтай нүхэргээ Налайжаа тэдэниие дабахалта!

Углоо бури наранай гарахые

Угтажа,

Удэр бури үреэлэй найханни агуулажа,

Ушоо л олон жэлдэ жарган ажануухыетайн үреэнбди!

София ДОРЖИЕВА

бүхы түрэл гаралайн зүгнээ.

Амаршалгандууд

Эржэнэмний, эрхэ бэрхэхэн, зөлдэр шараан зээхэймий, Хорингоо нургуулида наанаар буражад, томоотойхон, түрэхдидээ түшэгтэйхэн хүн боложо ябыш даа. Түрэхэн үдэрэөрший шамаяа амаршалжа, ордодосотой, оншотой, ошотой, хүхюйтэй, замайнгаа залуур шууд баряд, ябадаг хүхэймий гүүлэж ябахашни болготай!

Амаршалгандууд: эхэ нагасатан, Аунда нагасатан, бага нагасатан, нагаса эжэ.

Бүхэдэлхийн алтан медальда хүртэлэн

«Буряад үнэнэхийдэй» амаршалнаб. Баран баруун буряадуудта, Буюон, Алайр, Үнгэйнхийдэй

Буряад хэлээ хүгжжэхийн түлөө, Уу, ее, һ үзэгүүдээ мэдүүхүүн түлөө,

Үдэр бүхэндэ, үеийн сагуудта «Үнэн» газет түнажа хүргэнэл!

Бурханай зарлигаар буянаа арьбадхажа,

Бүгэдэйн түлөө бүхы шадалаа гаргадаг

«Буряад үнэнэхийдэй» амаршалгандууд Арабан аша, зээлэрэй ийбий.

СМАХАЧКЕЕВА, багийн ажалай ветеран.

XVII ЖАРАНАЙ МОДОН ТАХЯА ЖЭЛ

ХАБАРАЙ ЭХИН ШАРА БАР НАРА

Буряад лите	13	14	15	15	16	17	18
Европын лите	21	22	23	24	25	26	27
Гараг Нэрэ Үдэр	Дадаа Нара понед.	Мягмар Марс Вторник	Лагба Меркури среда	Пүргэз Юпитер четверг	баасан Солбон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран воскр.
Үнсэ Үдэр	улаан Хулгана	улаагшан Үхэр	шара Бар	шарагшан Туулай	сагаан Луу	сагаагшан Могой	хара Морин
Мэнсэ	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан
Жуудал	гал	шорой	түмэр	огторгой	үнан	уула	огторгой

Гарагай 2-то шэнын 13 (февралийн 21).

Улаан Хулгана, 4 ногоон мэнгни, галдаа нуудалтай үдэр.

Бар нарада Хулгана үдэрэй тиимшэйн найнай гэжэ зурхайшад согидэггүй. Энэмийн хутагтын тон хурсаа үдэр. Имэ хутагтагай түү, али хурсаа бусад юумэнүүдтэй хабирсалдаагүй наа, дээрэ гэнэ. Мүн баа энэ үдэр хэрүүл шууяаныа холуур яхуул шухал.

Имагтал үнэ ахахадаа бараг үдэр байна.

Гарагай 3-да шэнын 14 (февралийн 22).

Улаагшан Үхэр, 3 хүхэ мэнгни, газартаа нуудалтай үдэр.

Энэ үдэр лусуудта, нюотажай зээдэгт үргэл үргэхэ, мүн унан балин («чавдор»), лусуудай үргэхэ, тэнгэринэртэй үргэл үргэхэ, мэтин үйлэнүүдтэй найнай.

Гэбэшье энэ үдэр үхибүү хүлдэ оруулхаа, бага хүүгэдэй гэрхээ холо эльгээхэ, шуна ханаха, төөнхэх, үүни яхаха мэтин үйлэнүүдтэй мую.

Энэ үдэр хүнэй үнэ ахахадаа сээрэлгээ.

Гарагай 5-да шэнын 15 (февралийн 24). Дүйсэн. 15-най үдэрнүүд дабхасалдаба.

Шарагшан Туулай, 1 сагаан мэнгни, огторгойдо нуудалтай үдэр.

Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, лусууд, тэнгэри тахиха, абаанаа бусааха, гүрэм уншуулжка, эльбэ дарааха, номнол хэхэ, буян ехээр үйлдэжэ, дасан (дуган) нэхэх, эм найруулхаа мэтин үйлэнүүдтэй найнай.

Гэбэшье энэ үдэр үхибүү хүлдэ оруулхаа, бага хүүгэдэй гэрхээ холо эльгээхэ, нүүхэ, үвшэ аргалжа эхилхэ мэтин үйлэнүүдтэй сээртэй.

Энэ үдэр хүнэй үнэ ахахадаа сээрэлгэти.

Гарагай 6-да шуушанай 16 (февралийн 25).

Сагаан Алуу, 9 улаан мэнгни, хишид нуудалтай үдэр.

Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, зальбарха, тантрын тарни нуудлыг эрштэйгээр ушигаха, буян ехээр үйлдэжэх, эм найруулхаа, буян үйлдэжэх, олзын хэрэг эрхилхэ, бүлүн гү, или олоной наир наадаа эмхидхэх, Наранда, нарада, бусад, иортэймсэнүүдтэй, тэрэ тоодо Эхэ Газартай шүтэхэ, хэшэг дуудаха, даллага ахаха, хадамдаа гараха, муу юум сарагаха, төөнхэх, үйлэнүүдтэй найнай.

Гэхэ зуура шэнэ гэртэс нүүжээ орохо, гэрэй нуури табихаа, шууяа гараха, эхилхэ мэтин үйлэнүүдтэй найнай.

Зүгөөр энэ үдэр схэхууллаа, модо сабшахаа, хюреэдэхэ, тэнгэринэртэй үргэл үргэхэ, мэтин үйлэнүүдтэй гэнэ.

Гарагай 4-дэ шэнын 15 (февралийн 23). Дүйсэн.

Шара Бар, 2 хара мэнгни, түмэртэй нуудалтай үдэр.

Энэ үдэр бисалгал үйлэдэхэ, дасан (дуган) мүргэл шүтээнхэй бусад, зүйлнүүдтэй бодхоох, арамнайлха, абанаа бусааха, эд бүтээхэ, юумэ худалдаха, худалдажа ахаха, зурхай шудалха, ада шүдхээр зайлцуулха, хараал сарагаха, модо сабшахаа мэтин үйлэнүүдтэй бараг.

Гэхэ зуура шүхүү хүлдэ

Энэ үдэр хүнэй үнэ абаа наа, алуу энгүү гараха, муу юумэн ушарха.

Гарагай 7-до шуушанай 17 (февралийн 26).

Сагаагшан Могой, 8 сагаан мэнгни, хадаа ууладаа нуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, бурхан, ехэ сахиуса, лусууд, тэнгэри тахиха, наа барагшын хүдээлхэ (нуудалай заал хүүлээд, амгалан байдалай түлөө үргэл хэхэ, ута наанайном уншуулха, зурхай зуруулха, ургамал тариха, эм пайруулха, выстакээс эмхидхэхэ, сан табиха, нюотажай эзэдтэ үргэл хүрэхэ, гэрэй нуури табиха мэтин үйлэнүүдтэй найнай.

Харин modo отолхо, хүншүү гараха, худалдаа наимаа хэхэ мэтин үйлэнүүдтэй мую.

17.02.2005

БУРЯД үнэн

№17(21103)

Буряадай циркы амаршалай!

Монте Карлодо жэл бури угэргэгдээг циркын искуствын уласхорондын фестивальда манай Буряадай гүрэнэй циркын «Сэлэнгэ» бүлэг алтан медальда хүртээбэ. Гадна Монахин принц Рене Ш манай тусхай нүгархай басагадаа оөрнийн тусхай шан баруулаа.

Энэ фестиваль принц Рене Ш 1974 ондо эмхицхээж, мүнөө тус копикурсын президент болон жуорин түрүүлэгшэ болоно. Бүхээлхийн эгээл сута энэ фестивали «Оскар» премиин хэмжээ явгуулгатай юшшээ. Хаа хайнажаас эльгэсгээний кассетэй чуудыг приц оөрөө харацуулж, тэдээн сооноо оройдоол 25 номер шэээн авбадаг байна. Монте Карлын фестивалинг биледэй сэн 60-140 евротой хүрэдэг. Эндээ дэлхийн эгээл мэдээж, сута зон суглардаг заишталай. Тиний Монахийн княжествын ордоной тайлан дээрэ «Сэлэнгэ» бүлэг уран найханаар номе-роо харуулж, эдэб гүрэнэй

обтомоор - Америкэд хүдэлхэс урилаа.

Ешигма Цыбенова.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Сэлэнгэ» бүлэг: Баярма Зодбоева, Аяна Хабеева, Эмин Цыдендамбаева, Аяга Цыбенова.

түлөөлэгшэдэй зүгнөө урилгануудта хүртээ. Тэдэнэй тоодо, эгээл

Шэнэ номууд

АГНУУРИ ЭРХИЛЭЛГЭ ТУХАЙ

2002 ондо Эрхүүгий худоо ажакын институтад агнуури эрхилэлгийн факультетий профессор Василий Николаевич Скалоний 100 жэлэй ойн баярын тэмдэглэгчийн уедээ Буряадай агнуури эрхилэгчид тухай фото-зурагуудай мэдээллийнгүйдэй суглуулбари бэлдэж хэблэхэ гэхэн дурдадаа Агнуурийн амитадыг хэрэглэгчийн, тоilon тодорхойлолгын болон хамгаалгын талаар Буряад Республикин управленин дарга, биологийн эрдэмийн кандидат Владимир Тимофеевич Носков оруулсан юм.

Хараалханаа бэлүүлхийн тул 2003 ондо агнуурийн управленин дэргэдэг б хүнөө бүридээн Ветерануудын совет байгуулж, түрүүлэгшээрий СССР-эй Наркомзагай отчилинич, Буряад Республикин ангуушадай бүлгээмийн хүндэтэг гэшүүн, биолог-агнуури эрхилэгч Михаил Норбо-Самбаевич Гылыковын нэгэн дуугаар нүүргэдэгдэй. М.Н.С.Гылыковын республикийн ангуушад тухай мэдээнүүдэй суглуулж, согсолхо талаар совөдийнгээ гэшүүдтэй эмхидхэлэй горитой хүдэлмэрийн ягуулж ахилжин юм. Ветерануудайг сөвөдий түрүүлэгч Гылыковый Буряад Республикин агнуурийн ажакышуудай, ал амитадай аймат ашарлан хамгаалгын хүгжээлгийн асуудалаар очерк энэ суглуулбарин голын болоно.

1924 ондо эхилээд мүнөө болотор Буряадай ажакын управленин дарганууд тухай фото-мэдээллийн, Буряад Республикин агнуурийн ажакын наалбарындууда худалдаанын 342 агнуури эрхилэгшэд тухай тодорхой мэдэээн, агнуурийн управленин зүйлэндэд хабаадаан республикийн эрхим ангуушадай фото-зурагууд зохиодор угтээ.

Шэнээр хэблэгдэнэй энэ суглуулбарийг таиписалгахаа хабаадаан управленин хүтээбэри - агнуушад үндэр сэгнэлэгтэд угтээ. Энэ таиписалгын уедээ Хэжэнгийн болон Прибайкалийн аймагуудай Гүрэнэй агнуури хилдэгчийн агнуури эрхилэгчийн, БРООГий дүй дүршэлтэй егерь Георгий Дмитриевич Олзошкини 70 наанай ойдо зориулаадаан баярай уулзалаа угтэргөө. Г.Д.Олзошкин Хорин, Хэжэнгийн аймагуудаа бүмбэгэйтэй хоккейн команда эмхидхээн юм. Энэ командаанууд республикийн оло дахин чемпионойн пэрээ зэрэгдэх хүртэйн габьягатай. Хэжэнгийн аймагай бүмбэгэйтэй хоккейн наадагшад мүнёшийн республика соогоо эрхимээж ябаяар. Табыад жээлэй саана Георгий Дмитриевичийн эхилэн энэ хэрэгтэйн В.М.Манхировын амжаалтууд түргэсөөр угзэлжэлүүнээгээ онисолон тэмдэглэхээ шүхэлаа. Байша ондо Хэжэнгийн аймагай захираган спорт хүгжээлгэдээ горитой хубитаяа оруулсан Г.Д.Олзошкинин шаанды хүртэхийн түлөө бүмбэгэйтэй хоккейн мурсын угтэргэхээр хараалнаа.

Д.ХУБИТУЕВ,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряадай агнуури эрхилэгшэд» гэхэн суглуулбари.

«БУРЯАД ХЭЛЭН»

Хэнэйбши? Хэдэйтэйбши?

- Хүүүн, хэн гэжэ нэрэйтэйбши?
- Эрдэм.
- Хэдэйтэйбши?
- Арбатайб.
- Хэнэй хүүүмши?
- Батын.
- Баташ хэнэйб?
- Нимнын.
- Нимаш хэнэйб?
- Цоктын г.м.

Хэлээ хүгжээлгийн жороо угтэүүл:

Арба гаран
Арбагар хасуури
Арадаа угэлэжэ,
Асарааб таңдаа г.м.

Бээж хүбээ гэхэн темээдэ: хамар, шэхэн, аман, хасар, хүл, гар - булаа зурагуудаар харуулгаданхай.

Үзээ гэхэн темээдэ: үхийүүд хадаанаа нолжкорид, нурагчад зураг хараад хөөрнээд.

Хэрэглэгдэхээ үгээчүүд; саһан, саһан хүүхэдэй, саһан наадана, нолжкорно, шартга, сана, үхийүүд, хүйтэн.

Иммэрхүү түхэлэй холбоо хэлээ хүгжээлгийн аман, бэхжүүлээ хүдэлмэринүүд олоор угтээнхий.

Ород хэлэйтэй нурагчадаа удаан, түргэн аялгынуудыг угтэргүй, бэшжээ нуралга тон хүшээр.

Тинэхэнээ хэнээлэй эхиндээ фоно-зарядка хэргэдэгтэй: а-аа ла-лаа ма-маа оо-оо ло-лоо мо-моо

уу-уу лу-луу му-муу г.м.

Буряад зонийн ичиндээжээ Сагаалган гэхэн темээдээ 12 амитанай угтээ зурагуудаар харуулсан жэланы угтэхийн. Гадна жэл бүхэннийн уран шүлэгээр:

Үндэр модондо байратай, Узэн жэмэс эдээстэй, Уулзанаан бүхэнниие нажаадаг

Үлүү тоомгүй бишэн жээ.

Сахир мүүгэн үндэгэстэй,

Сахариг түхэрээн иодээстэй,

Саг сагтаа донгододог

Сагаан алаг тахяа жээ.

Хон-хон дуутай,

Хондолой дээрээ дэгээстэй..

Хото хорео нахидаг

Хул хурдан похой жэл г.м.

Ном дотор дэлгэрэнгүй текстнүүд олоор

үтгэхийн уншиад, удхьеен хөөрхээ тусэб

табиха, иинцендривко зохёхо г.м. нөнин

даабаринуудтай.

Номий түгэсэлдээ тон олон темеяйнүүдээр

словарь угтээнхий.

1-дэхи класстаа нураха нурагчадаа, багшантараа ашшатай туяатай ном болоо гэжээ

нанапаб.

Авториуудтанин гараад байна Тахяа жэлээ

үндэр амжлалтуудыг хүсөөд, 2-дэхи, 3-дэхи

классуудадаа помуудыг бэшхэхьеен

хүснэгтийн.

Роза ДАШИЕВА,

Улаан-Үдийн 19-дэхи нургуулиин багша.

Эмхидхэн байгуулагшад

- Буряад Республикин Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директорий - ахамад редакторай уялгануудыг дүүргэгш Т.В.САМБЯЛОВА.

Редактор Г.Х.ДАШИЕВА.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикин Правительство), Ф.П.БОГОЕВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикин Арадай Хурал), А.А.АНГАРХАЕВ (генеральна директор-ахамад редактор), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (хариусалгаты секретарь), В.Г.ТОМБОЕВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.А.ДАМДИНОВА.

Хэвлэлий байшиний телефонууд: генеральна директорий-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмшины - 21-54-54 (факс), ген. директорий 1-дэхи орлогийн - ахамад редакторай орлогийнорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариадай - 21-54-93; таңагууд: экономикийн болон политикийн - 21-63-86; соёлын түүхийн - 21-60-21; «Морин хуур», «Веринийн» журналинуудай редакции - 21-55-97; залуучуулай, оюутадай ажайбайдалай болон олонийнтийн худалдаанын, «Одоо» журналай редакции - 21-54-93; мэдээсчийн - 21-67-81, спортийн - 21-54-93, рекламын - 21-62-62, коммерческо ажайтай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерии - 21-23-67.

Редакцида орохын материалын шүүмжээлэгдэггүй, мүн авториуудтани бусаагдадагтүй.

Манай адрес: 670000, Улаан-Үд хото, Каландуришиевийн утса, 23,

Хэвлэлий байшин

,"Буряад хэлээ".

E-mail: utep @ mail.ru

Газетэ хэвлэлий 6 хуудаан хэмжээстай.

Индекс 73877.

Хамтын хэхэг - 30010.

Хэвлэлий

тушигданай саг - 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн ОАО-до бэлэн динпозитивүүдээз газетэ 6200 хэхэгээр хэвлэгдээ. Директорийн телефон: 21-40-45.

Б-0165-дахи номертойгоор буриджаада автанахай.

Тоонуудай, бодото баримтуудай, хүнай, иштэгийн шүүмжээлэгдэггүй, мүн авториуудтани бусаагдадагтүй.

Редакциин нанамжа авторийнхийг адли бэшиг байж магад.